

KOMMUNEDELPLAN FOR FYSISK AKTIVITET OG NATUROPPLEVELSE, 2014-2017

Grønnstrukturens kvalitet og betydning for Lillehammers innbyggere
Vedtatt 23.januar 2014

FORORD

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse ble første gang vedtatt av kommunestyret i Lillehammer den 27.01.05. Planen som du nå holder i hånda er 3. utgave og ble vedtatt av Kommunestyret i Lillehammer 23.01.14.

Planen skal være et verktøy for å styre utviklingen av anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse, med det formål å bidra til å opprettholde og styrke befolkningens fysiske og psykiske helse. Dokumentet gir en oversikt over status, og det konkretiserer og utdyper kommunens målsetting og engasjement på dette området i kommende fireårsperiode.

Kulturdepartementet stiller krav om at det i hver kommune skal utarbeides en kommunal plan for fysisk aktivitet som grunnlag for behandling av søknader om spillemidler. I tillegg til minstekravene fra departementet er det i dette plandokumentet fokusert spesielt på grønnstrukturens betydning som mangfoldig arena for fysisk aktivitet og opplevelse.

Kommunedelplanen er utarbeidet av tjenesteområde Park og idrett. Planarbeidet er utført i tråd med plan- og bygningslovens bestemmelser.

INNLEDNING

1 innledning

1.1 INNLEDNING

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse skal være et verktøy for å styre utviklingen av anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse. I tillegg til å tilfredsstille minstekravene fra Kulturdepartementet i forhold til søknader om spillemidler til utbygging og rehabilitering av anlegg, har man med bakgrunn i andre sentrale føringer lagt vekt på:

- grønnstrukturens kvaliteter og betydning for innbyggerne i Lillehammer kommune, med hovedvekt på betydningen i forhold til aktivitet og opplevelse
- den betydning anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse har i et helsefremmende perspektiv

Planen omhandler anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse, som et virkemiddel for å opprettholde og øke den fysiske aktiviteten blant befolkningen. Aktivitet og opplevelse er det endelige målet, både egenorganisert aktivitet og organisert aktivitet som utøves i regi av idrettslag eller andre lag og foreninger.

1.2 KLARGJØRING AV BEGREPENE FYSISK AKTIVITET OG NATUROPPLEVELSE

Det settes fokus på den sentrale betydningen anlegg og områder innenfor grønnstrukturens mangfold har for fysisk aktivitet og opplevelse i Lillehammer. Idrett, lek, mosjon, friluftsliv og annen egenorganisert aktivitet utøves på idrettsanlegg, lekeplasser, naturområder, løyper, stier, etc. Det er også slik at omgivelsene påvirker oss selv om vi nødvendigvis ikke utøver noen særlig form for fysisk aktivitet.

Med denne bakgrunn har man valgt gjennomgående å forholde seg til følgende begreper:

Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet forstås som organisert idrettskonkurransse og/eller organisert trening, egenorganisert trenings- og mosjonsaktiviteter, lek og den del av friluftslivet som omfatter aktivitet i form av bevegelse (fysisk helse).

Naturopplevelse

Naturopplevelse forstås som opphold i friluftsområder og friområder/parkanlegg og hvordan dette påvirker oss (psykisk helse), dvs. begrepet omfatter også den del av friluftslivet som ikke omfattes av fysisk aktivitet.

1.3 TEMATISK AVGRENSNING AV PLANEN

Grønnstruktur er veven av store og små naturpregede arealer i eller inntil byen eller grendene. Den består av ulike arealtyper, blant annet parker, lekeplasser, badeplasser, friluftsområder, idretts- og nærmiljøanlegg, gang- og sykkelvegnett. Grønnstrukturen er en arena for alle typer fysisk aktivitet, fra lek/sosialisering til trening, mosjon, og idrettskonkurranser.

Denne tematiske kommunedelplanen omhandler ikke alle elementene innenfor grønnstrukturbegrepet. Det er ikke fokusert på private hager eller institusjonsområder. Det er heller ikke fokusert spesielt på gravlunder og kirkegårder, selv om disse er betydningsfulle parkanlegg og rekreasjonsarealer som har både opplevelsesverdi, identitets- og symbolverdi, økologisk verdi og verdi som kulturminneområde.

Uteanlegg ved skolene brukes både i og utenfor skoletid. Disse anleggene fungerer som nærmiljøanlegg for bydelen og grenda og er derfor omhandlet i planen. Uteanlegget ved barnehager anses ikke i samme grad for å være tilgjengelig for allmennheten. Disse arealene er derfor ikke omhandlet i planen.

Grønnstrukturens arkitektoniske, kulturelle og biologiske betydning er mer overfladisk omtalt.

I byggesonen og i grendene fokuseres det primært på anlegg eller områder som er regulert til friareal eller friluftsområde eller på annen måte sikret til formålet, og områder som er tilgjengelige og brukes av allmennheten. Videre anlegg og områder som det kan være aktuelt å sikre.

De store sammenhengende natur- og utmarksområdene har avgjørende betydning for de samlede mulighetene for fysisk aktivitet og naturopplevelse i kommunen. Disse er derfor omtalt i planen.

Biologisk mangfold som tema er ikke behandlet i denne planen, selv om det kunne vært naturlig i en plan for grønnstruktur. Under det enkelte delområde/bydel er informasjon om biologisk mangfold nevnt, i den grad fakta foreligger.

Aktivitet og opplevelse er det endelige målet, både den egenorganiserte aktiviteten og den organiserte aktiviteten i regi av idrettslag eller andre lag og foreninger. Selve aktiviteten i regi av idrettslag og andre lag/foreninger, med de utfordringer disse står ovenfor, er imidlertid ikke uttømmende behandlet i planen. Kommunedelplanen er med dette ikke en aktivitetsplan, men primært en plan for anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse.

1.4 BAKGRUNN FOR PLANEN

1.4.1 KRAV FRA KULTURDEPARTEMENTET – SPILLEMIDLER

For at det skal kunne søkes om spillemidler er det et vilkår at anlegget er med i en kommunal plan. Dette for å sikre en anleggsutbygging basert på en helhetlig behovsvurdering i kommunen. Planen kan være organisert som en selvstendig tematisk kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet, men kan også inngå i et annet kommunalt plandokument. Planen må være politisk vedtatt i kommunen.

Planarbeidet skal følge plan- og bygningslovens bestemmelser. Det skal fastsettes målsetting for kommunens satsing på idrett og fysisk aktivitet. Det er krav om en vurdering av resultatene av arbeidet med forrige plan, samt statusoversikt pr. dato. Det skal også legges

vekt på en analyse både over kortsiktige og langsiktige behov, samt synliggjøres sammenheng med andre kommunale planer og andre offentlige planer og meldinger.

Planen skal gjennom hovedrevisjon minst en gang i løpet av valgperioden og planens handlingsprogram skal rulleres årlig.

1.4.2 PLAN FOR GRØNNSTRUKTUR

I St.meld.nr. 39 ”Friluftsliv – Ein veg til høgare livskvalitet” fokuseres det på å ”sikre og utvikle gode høve for friluftsliv i nærmiljøet”(kap. 2.4).

Blant de viktigste tiltakene er:

- *at grønnstrukturen i alle kommunar med tettstader som veks blir kartlagt og verdivurert.*
- *at kartlegginga av grøntstrukturen blir lagt til grunn i all kommunal planlegging og forvaltning og blir ein premis for vidare tettstadsutvikling. Det må særleg leggjast vekt på å sikre samanhengande grøne strukturar.*
- *at alle kommunar med tettstadnære markaområde har ei markagrense og ein plan for forvaltning av marka innan 2006*

På denne bakgrunn har vi sett det som hensiktsmessig å fokusere på grønnstruktur i denne planen.

1.5 FORHOLD TIL ANDRE KOMMUNALE PLANER

1.5.1 KOMMUNEPLAN

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse er en tematisk plan uten juridisk hjemmel når det gjelder disponering av arealer. Foreslåtte arealdisponeringer må derfor knyttes opp mot kommuneplanenes arealdel eller reguleringsplan for å få juridisk hjemmel.

Kommuneplanens samfunnsdel 2006-2016 ble vedtatt av kommunestyret 15.6.2006. Innholdet i Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, er i tråd med intensjonene i gjeldende kommuneplan. Det heter bl.a. at det skal tilrettelegges for attraktive bomiljø, og natur- og kulturarven skal sikres. Lillehammer skal være kjent som kultur- og idrettsbyen og det skal arbeides for å sikre et aktivt kultur-, idretts- og friluftsliv. Man skal ha fokus på byens miljømessige kvaliteter og dette innebærer å ta vare på byens grønne preg og gjøre byrommene til enda mer attraktive møteplasser.

Kommuneplanens samfunnsdel er for tiden under revisjon, parallelt med Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse.

Kommuneplanens arealdel 2011-2024 ble vedtatt den 15.12.2011, sist endret 1.3.2012. I planen inngår hensynssoner for friluftsliv og grønnstruktur med tilhørende temakart, bestemmelser og retningslinjer. Videre inngår bestemmelser for friområder og lekeplasser. Planen inneholder også egne retningslinjer for strandsonen langs Mjøsa og Lågen.

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse er en videreføring og ytterligere konkretisering når det gjelder grønnstrukturen i Lillehammer.

1.5.2 ANDRE KOMMUNALE PLANER OG PROSJEKTER

Byplan for Lillehammer, vedtatt 2006.

I planforslaget legges det vekt på grønnstrukturens betydning for Lillehammers karakter og for byens særpreget. Videre legges det vekt på grønnstrukturen som arena for lek, rekreasjon og fysisk aktivitet.

Kommunedelplan for Olympiaparken, vedtatt 2009.

Kommunedelplan for Olympiaparken omfatter områdene fra Stampesletta innover til og med Abbortjern/Sjøsetervegen. Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2005-2008 har vært førende for denne planen..

Kommunedelplan klima og energi, vedtatt 2007

Blant tiltakene som foreslås er å legge til rette for gang- og sykkeltrafikk for å redusere kjørebehovet. Planen skal revideres i løpet av 2014.

Kommunedelplan for omsorgstjenester, 2009-2021

Som ledd i forebyggende arbeid inngår forvaltning av bygninger, anlegg og friluftsområder, med vekt på fysisk tilgjengelighet/universell utforming.

Kommunedelplan for trafikk og transport, 2006-2025

Et av planens strategiske mål er å bedre tilgjengelighet og sikkerhet for myke trafikanter. Planen har spesielt fokus på sykkel og det defineres prioriterte hovedruter for sykkeltrafikk.

Trafikksikkerhetsplan 2012-2016

Et av planens overordnede mål er at det skal være trygt å ferdes til fots eller på sykkel til og fra skolene, mellom bydeler, boligområder og sentrum i kommunen. Dette innebærer at Lillehammer kommune vil prioritere bedre tilrettelegging for gang- og sykkeltrafikk. Grønnstrukturen ses på som en del av gangvegnettet og tilrettelegges som transportåre for myke trafikanter.

Prosjekt Vintersportregionen

Gjennom prosjektet Vintersportregionen har regionrådet for Lillehammerregionen samlet seg om følgende visjon: ”Europas mest komplette vintersportregion”.

Sykkelby

Lillehammer og Gjøvik kommuner er utpekt som sykkelbyer i Oppland gjennom en prosjektperiode 2010-2013. Blant prioriterte sykkelruter inngår Tverrløypa fra Holteskogen til Storhove, samt rute i strandsonen fra Jørstadmoen via Hovemoen til Strandpromenaden.

Lillehammer som folkehelsekommune

Lillehammer kommune ble folkehelsekommune i 2005 med visjonen: ”Naturopplevelse og fysisk aktivitet for alle. Bedre helse – økt livskvalitet – større trivsel.” Kommune tegnet i 2009 partnerskapsavtale med fylkeskommunen i forhold til det å være folkehelsekommune. Dette er en gjensidig forpliktende arbeidsform for bredere folkehelsesatsing

1.6 STORTINGSMELDINGER OG ANDRE SENTRALE FØRINGER

Meld.St. 26 Den norske idrettsmodellen (2011-2012)

Statens overordnede mål med idrettspolitikken er en visjon om *Idrett og fysisk aktivitet for alle*. Dette er en direkte videreføring av tidligere stortingsmeldinger. Visjonen er et uttrykk for at det ikke bare er idrett i regi av idrettsorganisasjonene som er berettiget offentlig støtte, men at også egenorganisert fysisk aktivitet er et av målene for statlig idrettspolitikk.

Selv om det i visjonen er snakk om Idrett og fysisk aktivitet for alle, er det tre målgrupper som må vies ekstra oppmerksomhet. Dette gjelder barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive. Virkemidler for å ivareta dette vil blant annet være:

- Økt satsing på anlegg for idrett og egenorganisert fysisk aktivitet, inkludert friluftsliv.
- Bidra til at den organiserte idretten får gode rammebetingelser slik at den kan opprettholde og videreutvikle sin primæraktivitet, spesielt i forhold til barn og unge.
- Legge til rette for egenorganisert fysisk aktivitet og friluftsliv
- Bidra til et godt aktivitetstilbud for grupper med behov for særlig tilrettelegging
- Bidra til å opprettholde og utvikle idrettens om en viktig arena for inkludering

Tilskudd til investeringer i bygging og rehabilitering av idrettsanlegg vil fortsatt være statens viktigste virkemiddel. Anlegg i lokalmiljøet som stimulerer og tilfredsstillende barns behov for fysisk aktivitet vil derfor bli prioritert. Det tas videre sikte på å utvikle anlegg som tilfredsstillende ungdommens behov for utfordringer og variasjon og som gjennom dette inviterer til spontan fysisk aktivitet. Det presiseres i meldingen at prinsippet om at det er de lokale prioriteringene som skal være styrende for anleggsutbyggingen da det er kommunene og fylkeskommunene som kjenner de lokale behovene.

Det legges vekt på friluftslivets betydning for fysisk aktivitet. Det er et sentralt mål at vi skal bli mer fysisk aktive i hverdagen, og økt fokus på tilskudd til anlegg og områder for egenorganisert aktivitet er prioritert. Dette betinger et nært samspill mellom Kulturdepartementet og Miljøverndepartementet i forhold til økt tilrettelegging av friluftsområder i tilknytning til der folk bor.

Det pekes videre på at idretten er av stor samfunnsmessig betydning, både gjennom sine aktiviteter og gjennom sitt bidrag til sosiale fellesskap i nærmiljøet. Idretten har stor betydning for mange utsatte barn og ungdom, og er også viktig i forhold til inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne og integrering av minoritetsgrupper i lokalmiljøet. For å ivareta dette videre er det viktig at idrettsaktivitetene er tilgjengelig for alle uavhengig av økonomi.

Siden skolen er den eneste arena hvor en treffer alle barn og ungdom i aldersgruppen 6-15 år vil tilrettelegging av anlegg i nærheten av skoler, som gir flerbruksmuligheter ved at skolen da kan bruke dem på tider hvor idretten ikke benytter anleggene bli prioritert.

St.meld. nr. 39 (2000-2001) "Friluftsliv – Ein veg til høgare livskvalitet"

I stortingsmelding nr. 39 om friluftsliv fastslås følgende nasjonale mål for friluftslivet:

Strategisk mål:

Alle skal ha høve til å drive friluftsliv som helsefremjande, trivselsskapande og miljøvennleg aktivitet i nærmiljøet og i naturen elles.

Nasjonale resultatmål:

1. *Friluftsliv basert på allemannsretten skal haldast i hevd i alle lag av befolkninga.*
2. *Barn og unge skal få høve til å utvikle dugleik i friluftsliv.*
3. *Område av verdi for friluftslivet skal sikrast slik at det fremjar miljøvennleg ferdsel, opphald og hausting, og at naturgrunnlaget blir teke vare på.*
4. *Ved bustader, skular og barnehagar skal det vere god tilgang til trygg ferdsel, leik og annan aktivitet i ein variert og samanhengande grøntstruktur med gode samband til omkringliggjande naturområde.*

Målgruppen barn og unge er gitt særlig prioritet. Den aktivitetsskapende virksomheten er forutsatt tatt hånd om av frivillige organisasjoner, skoler og barnehager, mens det å sikre areal til friluftsliv i hovedsak ses på som en offentlig oppgave.

Regjeringen mener at man i større grad må ta i bruk friluftsliv som virkemiddel i det helsefremmende og forebyggende arbeidet.

St.meld. nr. 16 (2002-2003) "Resept for et sunnere Norge"

Et av hovedmålene i meldingen er å øke innsats på forebyggende arbeid, for gjennom dette å bidra til å redusere innsatsen på "reparasjon". Meldingen vektlegger å redusere antall fysisk inaktive personer, samt øke andelen av egenaktivitet. Setningen: "*fysisk inaktivitet er i ferd med å bli framtidens store helseproblem*" viser hvor alvorlig situasjonen er.

Meldingen fremhever følgende fakta tilknyttet fysisk aktivitet og helse:

- Regelmessig fysisk aktivitet gir viktige helsefordeler og reduserer dødelighet og sykkelighet generelt.

- Fysisk inaktivitet og overvekt øker risikoen for diabetes type 2, hjerte- og karsykdommer og flere kreftformer. Overvektige som er i god fysisk form har lavere risiko for disse sykdommer enn normalvektige i dårlig fysisk form.
- Fysisk aktivitet er viktig for muskel-, skjelett- og leddhelse og for psykisk helse, og har også en plass i behandling og rehabilitering av en rekke sykdommer og tilstander.
- Regelmessig og variert fysisk aktivitet er nødvendig for normal vekst og optimal utvikling av muskelstyrke, kondisjon og motoriske ferdigheter hos barn og unge.
- Kroppsbevissthet og fysisk mestring er med på å utvikle et positivt selvbilde, og legger grunnlag for bevegelsesglede og gode aktivitetsvaner.

Utfordringen framover blir å legge til rette for økt fysisk aktivitet i de gruppene i befolkningen som er minst aktive, og samtidig forhindre at dagens aktivitetsnivå ytterligere blir redusert. Det er avgjørende at man tilrettelegger for et samfunn som innebærer økt fysisk aktivitet og det må skapes aktivitetsfremmende nærmiljø. Tiltak kan være bevaring av flere grøntområder, sykkelstier, nærmiljø- og aktivitetsanlegg der folk bor, lavterskeltilbud, aktivitetstilbud organisert på nye måter osv.

Skolen er en av arenaene som trekkes frem i meldingen. Tiltak her vil nå mange. Det legges derfor vekt på å satse på kroppsovervektundervisningen, samt økt tid til fysisk aktivitet og lek. Skolens uteområder må stimulere til denne aktiviteten. Her pekes det også på at skolen har en viktig funksjon som arena for nærmiljøaktivitet utenom den fastsatte skoletiden.

Videre påpekes det hvor viktig det er at muligheter for aktivitet blir vektlagt ved planlegging av nye utbyggingsområder, da det er klar sammenheng mellom tilgjengelighet og aktivitet.

St. meld. nr. 23 (2001 – 2002) Bedre miljø i byer og tettsteder

Meldingen tar for seg utfordringer byer og tettsteder står ovenfor når det gjelder fysiske omgivelser og trivsel, særlig for byer og tettsteder under vekst. Meldingen legger vekt på at endringene bør nyttes til å bygge opp under miljøvennlige bystrukturer og transportsystemer, forbedre de fysiske omgivelsene og legge til rette for helsefremmende aktiviteter. Samtidig må stedenes egenart og identitet, verdifulle kulturmiljøer, grønnstrukturer og naturområder tas vare på og videreutvikles.

Stortingsmelding nr. 39 (2006-2007) Frivillighet for alle

Frivillighetsmeldingen ser på forholdet mellom frivillig sektor og staten. Den frivillige sektor er kjennetegnet ved et mangfold av aktiviteter, omfang og organisering innenfor de fleste samfunnssektorer. Nesten all virksomhet i idrettslagene er basert på frivillig innsats og idretten er den største arenaen for frivillig innsats på fritiden. Dette skaper gode oppvekstmiljøer for barn og ungdom, fremmer trivsel og helse og er en viktig sosial arena.

Det offentliges oppgave er å sørge for best mulig rammevilkår for den frivillige medlemsbaserte idretten og å legge til rette for egenorganisert fysisk aktivitet og trening. En sentral målsetning for staten er å styrke det frivillige lokale arbeidet.

Stortingsmelding nr. 20 (2006-2007) Nasjonal strategi for å utjevne helseforskjeller

Den norske befolkningens helse er god. Men gjennomsnittstallene skjuler store, systematiske forskjeller. Helse er ulikt fordelt mellom sosiale grupper i befolkningen. De som er mest privilegert økonomisk har også best helse. Disse forskjellene er sosialt skapt, urettferdige og mulig å gjøre noe med.

Det overordnede målet er å:

- Redusere sosiale helseforskjeller, uten at noen grupper får dårligere helse
- Redusere sosiale forskjeller som bidrar til helseforskjeller
- Redusere sosiale forskjeller i helseatferd og bruk av helsetjenester
- Målrettet innsats for sosial inkludering
- Utvikle kunnskap og sektorovergrepene verktøy

Stortingsmelding nr. 47 (2008-2009) Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen synliggjør noen store utfordringer:

- Det blir stadig flere eldre – i 2040 vil det være dobbelt så mange over 80 år som det er i dag.
- Vi får andre typer sykdommer og flere vil rammes av sykdommer som kreft, psykisk sykdom, kols, diabetes, rusproblemer, demens og overvekt
- I 2050 vil vi trenge dobbelt så mange årsverk i pleie- og omsorgssektoren som vi har i dag. Det er en enorm utfordring, og et viktig varsel om at kursen må endres.

Det viktigste budskapet i samhandlingsreformen er at det må satses mer på forebygging for hindre og begrense sykdom hos de som er i risikogrupperne, og man må bidra til at eldre mennesker holder seg friske så lenge som mulig. Fysisk aktivitet beskrives som viktig satsingsområde.

Læreplan for grunnskolen

Sett i forhold til grønnstruktur, fysisk aktivitet og naturopplevelse, trekkes følgende sentrale elementer ut fra læreplan for grunnskolen:

- Det miljøbevisste menneske.

Opplæringen må fremme glede over fysisk aktivitet og naturens storhet, over å leve i et vakkert land, over landskapets linjer og årstidenes veksling.

- Prinsipp og retningslinjer for opplæring i grunnskolen.

Det er viktig for lokalsamfunnet at det blir lagt til rette for variert og allsidig bruk av skoleanlegget, slik at det kan være et samlingspunkt for ulike kultur og aktivitetstilbud.

Opplæringen skal gi innsikt i sammenhengen mellom livsstil, levekår, miljø og helse. Den skal bidra til at elevene trives med fysisk aktivitet og friluftsliv og medvirke til at de tar vare på kroppen og utvikler gode helsevaner.

- Natur og miljøfag.

I småskoletrinnet skal elevene være med å velge ut et referanseområde i nærmiljøet som ramme for lek, aktiviteter og observasjoner. Også for mellomtrinnet framgår det at opplevelse i naturen og nærmiljøet skal prioriteres høyt. Kropp, helse og mangfoldet i naturen er to hovedmål som går igjen på alle klassetrinn i grunnskolen.

- Kroppsøving.

Kroppsøving er et allmenndannende fag som skal inspirere til en fysisk aktiv livsstil og livslang bevegelsesglede. Bevegelse er grunnleggende hos mennesket og fysisk aktivitet er viktig for å fremme god helse. Bevegelseskultur i form av lek, idrett, dans og friluftsliv er en del av den felles danninga og identitetsskapinga i samfunnet. Faget skal medvirke til at mennesket sanser, opplever, lærer og skaper med kroppen. Det sosiale aspektet ved fysisk aktivitet gjør kroppsøving til en viktig arena for å fremme fair play og respekt for hverandre.

Elevene skal utvikle kompetanse gjennom et bredt utvalg av lek og aktivitetsformer, utvikle allsidighet og lære å praktisere og verdsette ferdsel og opphold i naturen. I faget skal elevene tilegne seg kunnskap om trening, livsstil og helse og bli motivert til aktivitet og trening. Faget skal gi elevene fysiske utfordringer og mot til å tøye egne grenser, i både spontan og organisert aktivitet. Opplæringa i kroppsøving skal ta vare på både tradisjonelle og alternative bevegelsesaktiviteter i faget og stimulere til eksperimentering og kreativ utfolding.

Strategiplan for idrett – Oppland fylkeskommune

Strategiplan for idrett ble vedtatt av fylkestinget i Oppland i februar 2012. Planen er avgrenset til å omhandle den organiserte idretten og skal gi en samlet oversikt over fylkeskommunens mål og innsatsområder. Hovedmålet er å styrke Oppland som idrettsregion. Følgende satsingsområder prioriteres:

OFK ønsker å styrke en mangfoldig idrett lokalt og regionalt ved å:

- Inngå partnerskapsavtale med Oppland Idrettskrets
- Tenke nytt når det gjelder kompetanseheving i idretten
- Støtte opp under økt kompetanse og samarbeid for idrettene i Innlandet

OFK ønsker å bidra til utvikling av idrettsanlegg i fylket ved å :

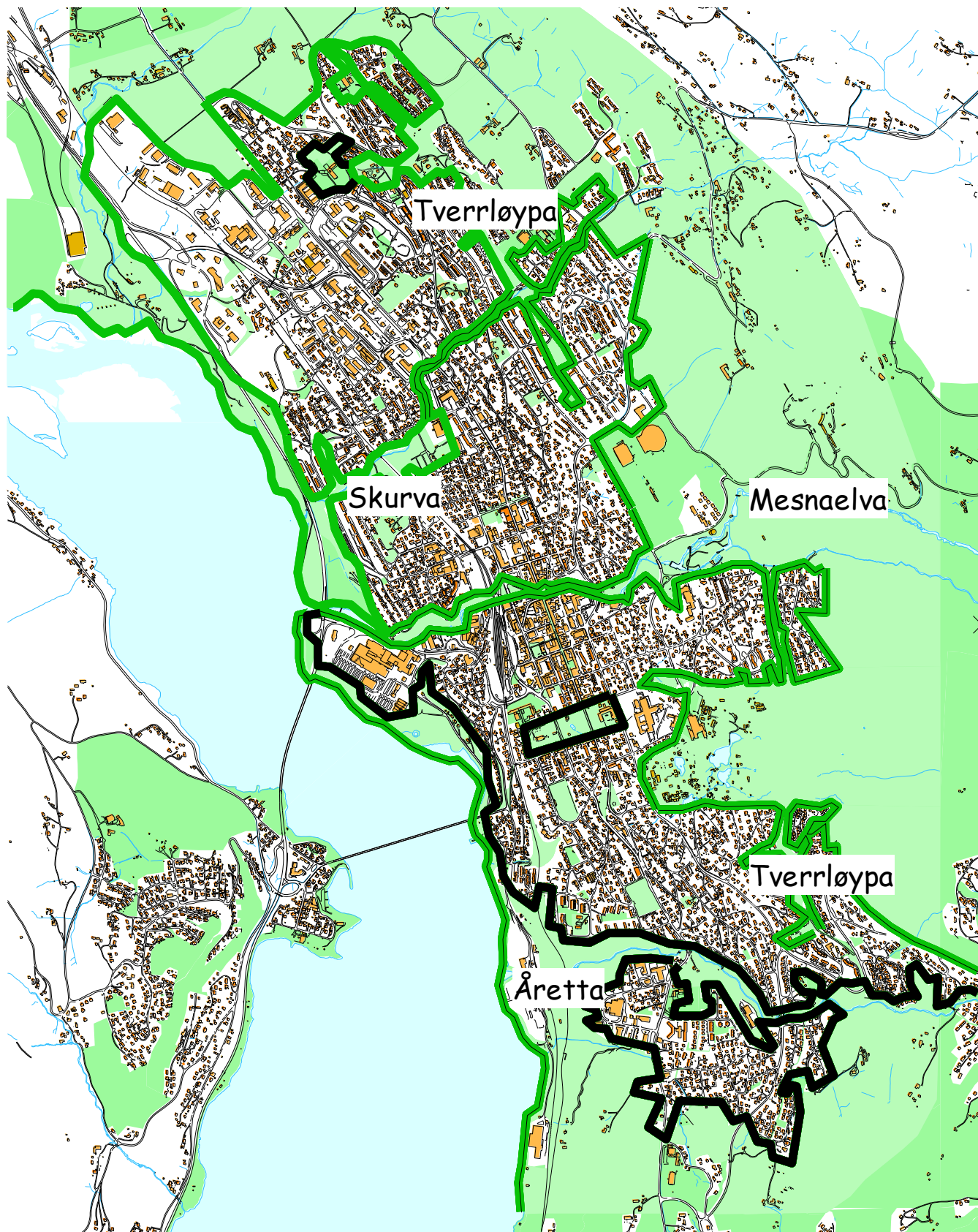
- Gjennomføre en god prosess ved fordeling av spillemidler til idrettsanlegg
- Jobbe for enda bedre samordnet utvikling av store idrettsanlegg i Oppland

OFK vil i sterkere grad se på idrett som et ledd i regional utvikling ved å:

- Bidra til at det jevnlig gjennomføres store idrettsarrangement i Oppland
- Bedre utnytte potensialet rundt idrett, utdanning og arbeidsplassutvikling
- Synliggjøre Oppland gjennom toppidretten i fylket

GRØNNSTRUKTUR

2 GRØNNSTRUKTUR

2.1 HVA ER GRØNNSTRUKTUR ?

Grønnstruktur er veven av store og små vegetasjonskledte arealer i eller inntil byen og grendene. Den er mer eller mindre sammenhengende og består av ulike arealtyper.

Grønnstruktur er et mangfoldig nettverk av:

- parker, lekeplasser
- idrettsparker, nærmiljøanlegg
- badeplasser og friluftsanlegg- og områder
- vann, bekker, elver, strandsone, den blågrønne sturkturen
- løype- og turvegnett, gang- og sykkelvegdrag
- små og store naturområder
- jordbruksarealer
- kirkegårder
- private hager, grøntanlegg ved blokkbebyggelse
- grøntanlegg ved offentlige bygninger, institusjoner og skoler
- grøntområder langs veganlegg
- buffersoner langs industriområder
- grønne ”restområder”

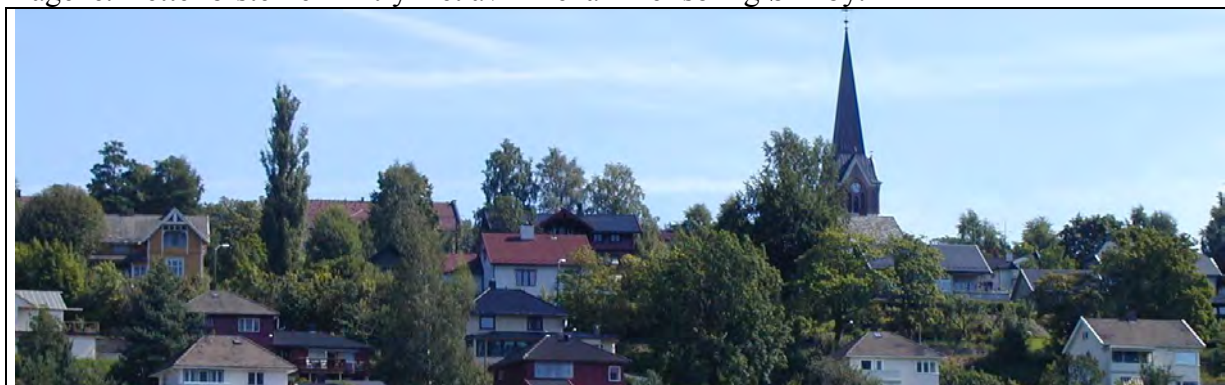
Grønnstrukturen er en viktig arena for både organisert og egenorganisert fysisk aktivitet.

2.2 HOVEDTREKKENE I GRØNNSTRUKTUREN I LILLEHAMMER BY

Lillehammer oppleves som en grønn og vakker by. Det er karakteristisk at mange har en opplevelse av nærhet til og god tilgjengelighet til naturen. Dette skyldes primært den overordnede grønnstrukturen:

- Byens form og beliggenhet i forhold til natur- og kulturlandskapet gir byen en tydelig grønn ramme.
- Grønne fingre inn i byen, dvs. korridorer av natur- eller kulturlandskap som strekker seg inn i byggesonen. Viktige idretts-, nærmiljø- og skoleanlegg er tilknyttet disse ”grønne fingrene”.
- Trær og frodig vegetasjon på privat grunn gir et grønt slør over store deler av byen.
- Mjøsa med strandsone og de grønne skråningene ned mot Mjøsa, gir byen et grønt preg i fjernvirkning.
- Sidevassdragene med frodig randvegetasjon fremstår som grønne korridorer gjennom byen.
- De grønne kvartaler med Skoleparken, Søndre park og Lillehammer kirkegård.
- Tverrløypa som et langsgående grøntdrag fra sør til nord gjennom byen.

Den tette sentrumsbebyggelsen ligger på ei hylle i landskapet og er mindre synlig i fjernvirkning. I skråningene ligger den mer åpne villabebyggelsen med frodig vegetasjon i hagene. Dette forsterker inntrykket av Lillehammer som grønn by.

2.3 GRØNNSTRUKTURENS BETYDNING

Helsemessig betydning, fysisk og psykisk velvære:

Grønnstrukturen er arena for lek og fysisk aktivitet, rekreasjon og hvile, friluftsliv og naturopplevelse, positive opplevelser og læring. Sikring, tilrettelegging og utvikling av slike anlegg og områder er et sentralt virkemiddel i det forebyggende arbeidet for fysisk og psykisk helse.

Sosial betydning:

Grønnstrukturen er arena for samvær, aktivitet og opplevelse. Bruksverdien er mangfoldig, med lekeplasser, idrettsplasser, badeplasser, turvegdrag og områder for samvær av ulikt slag. Barn og eldre har begrenset aksjonsradius. Derfor har møteplasser, opplevelses- og aktivitetsmuligheter i nærmiljøene spesiell verdi for disse gruppene.

Økologisk betydning:

Grønnstrukturen har fysisk/biologisk virkning knyttet til klima, støy, forurensning av luft, jord, og vann. Vegetasjon bidrar til å binde støv, utjevne temperaturforskjeller, dempe støy og gi levirkning. Videre er dette områder som huser det lokale artsmangfoldet. Bekker, elver og dammer er noe av de mest produktive grøntarealene vi har. I tilknytning til bekker og vassdrag er det ofte vegetasjonssoner som også er viktige som korridorer og leveområder for dyr.

Pedagogisk betydning:

Bynaturen gir mulighet for naturopplevelse i hverdagen og har stor pedagogisk verdi, spesielt for skoler og barnehager. Kjennskap til naturen betyr mye for forståelsen av hvordan bevaring, bruk og forvaltning av naturen hører sammen. Skoler og barnehager tar i stadig større grad grønnstrukturen aktivt i bruk, både som pedagogisk ressurs og som arena for aktivitet og opplevelse.

Kulturell betydning:

Deler av grønnstrukturen er viktige symboler for Lillehammers historie og identitet. Dette kan for eksempel være hager, parker, kirkegårder, alleer. Vassdrag, bekkedrag, opprinnelige silhuetter og utsiktspunkt knytter bånd tilbake til det opprinnelige landskapet og gir områdene historisk forankring.

Estetisk betydning:

Vegetasjonen både i bysentrum og i boligområder har stor estetisk betydning og bidrar til å gi byen et grønt og hyggelig preg. Grønnstrukturen skaper ramme rundt byen og grendene, og den deler byen i mer fattbare enheter. Alleer og trekker er strukturerende grønne elementer, de binder sammen og deler. Trær langs veg myker opp bybildet. Noen ganger bidrar bytrærne til å stramme opp og skape orden i byen.

MÅL OG STRATEGIER

3 VISJON, MÅL OG STRATEGIER

Kommunedelplanens mål for planperioden tar utgangspunkt i tidligere utgave av Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse (2010-2013). Plandokumentets målsetninger er forankret i gjeldende kommuneplan og i sentrale stortingsmeldinger.

3.1 VISJON

Planens visjon skal synliggjøre ønsket utvikling tilknyttet innholdet i grønnstrukturens mangfold og dens betydning for innbyggerne i Lillehammer for perioden 2013-2017. Gjennom visjonen synliggjøres at anleggs- og områdeutbygging i seg selv ikke nødvendigvis er det endelige målet, men at anlegg og områder tilrettelagt for fysisk aktivitet og naturopplevelse er et nødvendig *virkemiddel* for å bedre befolkningens psykiske og fysiske velvære.

Naturopplevelse og fysisk aktivitet for alle

Visjonen tilkjenner at *aktivitet* og *opplevelse* er det endelige målet tilknyttet anleggs- og områdeutviklingen. Samtidig ønsker man å understreke at alle former for fysisk aktivitet og opplevelse skal vektlegges og ikke kun det som omfattes av selve idretts- og friluftslivsbegrepet. Begrepet *fysisk aktivitet* omfatter i hovedsak bevegelse gjennom selve aktiviteten (trening, mosjon, lek/sosialisering og konkurranse). Begrepet *naturopplevelse* omfatter like mye ro som bevegelse, like mye sjel som kropp.

”For alle” synliggjør en forpliktelse om at også mennesker med nedsatt funksjonsevne skal sikres gode muligheter for aktivitet og opplevelse. Universell utforming skal legges til grunn for utvikling av anlegg og områder. Videre skal det legges vekt på tiltak som er rettet mot inaktive, uavhengig av sosial status, kjønn, alder og etnisk bakgrunn.

3.2 MÅL

Med utgangspunkt i planens visjon er det valgt en inndeling i seks mål med tilhørende strategier. Samlet vil dette klargjøre hva som skal vektlegges i planperioden i forhold til samlet innsats på aktivitets- og anleggsutvikling.

Lillehammer kommune skal bidra til økt fysisk aktivitet blant barn og unge.

Strategier:

- *Aldersgruppen barn (6-12 år) og ungdom (13-18 år) prioriteres ved tilrettelegging for og planlegging av fysisk aktivitet.*
- *Barn og unges aktivitetsprofil skal ivaretas gjennom utbygging og utvikling av anlegg og områder som ivaretar mangfoldet av fysisk aktivitet og som ivaretar nye typer aktiviteter og nye brukergrupper.*
- *Den frivillige, medlemsbaserte idretten skal stimuleres til å opprettholde og videreutvikle mangfoldet av aktivitetstilbud på lokalt nivå, primært for barn og ungdom*
- *Det skal arbeides for at anlegg (idrettsanlegg/haller, natur/ friområder og skoleanlegg) kan benyttes gratis til organisert og egenorganisert aktivitet for barn og unge.*

Grønnstrukturen skal videreutvikles som et identitetsskapende element og som arena for fysisk aktivitet og naturopplevelse

Strategier:

- *I all arealplanlegging og arealforvaltning skal det sikres areal tilpasset anlegg og områder for variert fysisk aktivitet og opplevelse som en del av bomiljøet/nærmiljøet. Ved omdisponering av slike arealer skal det skaffes erstatningsarealer.*
- *I bolig- og byområdene skal grønne korridorer etableres og videreutvikles slik at de gir trafiksikker adkomst til skoler, barnehager, idrettsanlegg, lekeplasser og friluftsområder.*
- *Turveger, stier og løyper skal utgjøre et attraktivt nett av trygge, opplevelsesrike og miljøvennlige ferdselsårer, i bebyggelsen, utmarka, strandsonen, kulturlandskapet og på fjellet.*

Vedlikehold, rehabilitering og videreutvikling av eksisterende anlegg og områder for fysisk aktivitet skal prioriteres.

Strategier:

- *Eksisterende anlegg og områder tilrettelagt for fysisk aktivitet og naturopplevelse skal ivaretas og videreutvikles i samarbeid med mangfoldet av brukere.*
- *Ved rehabilitering/ombygging skal det vektlegges tiltak som bidrar til å øke bruksfrekvens og/eller øke tilgjengelighet for nye brukere.*
- *Eksisterende idrettsanlegg som tilfredsstillt krav til nasjonale og internasjonale mesterskap skal ivaretas og videreutvikles i samarbeid med lokale, regionale og nasjonale idrettsorganisasjoner, regionale og nasjonale myndigheter.*
- *Ved drift, rehabilitering og videreutvikling av områder for fysisk aktivitet, skal miljømessige og estetiske forhold ivaretas.*

Ved utbygging av nye anlegg og områder for fysisk aktivitet skal anlegg som ivaretar flerbruk og høy bruksfrekvens prioriteres

Strategier:

- *Skolens, idrettens og friluftslivets behov for arealer og anlegg skal samordnes.*
- *Det skal vektlegges utbygging av anlegg og områder som ivaretar mangfoldet av fysisk aktivitet og som ivaretar nye brukergrupper.*
- *Universell utforming skal legges til grunn ved utbygging av anlegg og områder for aktivitet og opplevelse.*
- *Ved nyanlegg for fysisk aktivitet skal miljømessige og estetiske forhold ivaretas.*

Større sammenhengende og/eller særlig verdifulle naturområder skal sikres mot inngrep som kan forringe deres kvaliteter som rekreasjonsområder.

Strategier:

- *Områder langs vann og vassdrag skal sikres som friluftareal for allmennheten*
- *I utfartsområdene skal det foretas differensiert tilrettelegging.*
- *All tilrettelegging i naturområder skal gjøres på en skånsom måte.*
- *Særlig verdifulle eller særpregede naturområder skal sikres.*

Estetikk og kulturhistoriske verdier skal ivaretas tilknyttet sentrale parkanlegg.

Strategier:

- *Søndre park og Utsiktsbakken skal forvaltes som kulturhistoriske anlegg med spesiell vekt på anleggenes verdi som møteplasser for ro, avkobling og estetiske opplevelser.*
- *Sentrale park- og grøntanlegg som Nordre park, Jernbaneparken, Bruparken og Mesnaelva gjennom sentrum skal videreutvikles og tilrettelegges som sosiale møteplasser for aktivitet, lek og opplevelse.*

3.3 HOVEDINNSATSOMRÅDER

Alle sentrale føringer legger vekt på at man gjennom konkrete tiltak skal bidra til å styrke befolkningens fysiske og psykiske helse. Å aktivisere de inaktive ved etablering av lavterskeltilbud framheves som et grunnleggende tiltak. Med dette som bakgrunn bør Lillehammer kommune videreføre tilrettelegging for, - og stimulering til, egenorganisert fysisk aktivitet som et hovedsatsingsområde også for kommende planperiode. Tilknyttet denne satsingen bør spesielt strandsonen og hovedturvegnettet innenfor byggesonen fremheves. Her er et stort potensial for økt aktivitet ved videreutvikling av områdene.

Hovedinnsatsområder i planperioden 2014 - 2017 er med denne bakgrunn følgende:

- Tilrettelegge for og stimulere til egenorganisert fysisk aktivitet
- Strandsonen som rekreasjons- og aktivitetsområde
- Hovedturvegnettet innenfor byggesonen

3.3.1 TILRETTELEGGJE FOR, - OG STIMULERE TIL, EGENORGANISERT FYSISK AKTIVITET

Målet er å få de inaktive i bevegelse ved å gi attraktive tilbud som et supplement til den organiserte fysiske aktiviteten. Sportsplassener et godt eksempel på anlegg der det er tilrettelagt for egenorganisert aktivitet spesielt rettet mot barn og ungdom (lek, skating, sandvolley, bordtennis, basket, fotball osv.) i tillegg til den tradisjonelle organiserte idrettsaktiviteten.

Tilrettelegging for egenorganisert aktivitet kan ofte ha forholdsvis lave kostnader, men likevel ha stor helsemessig effekt, eksempelvis skilting og merking av eksisterende stier og løyper.

Andre aktuelle tiltak kan være:

- prosjekt spesielt rettet mot egenorganisert ungdom, f.eks. skateanlegg, kunstgress, basket
- økonomiske stimuleringsordninger til lag/foreninger for enkle tiltak primært rettet mot barn og unge
- utvikle kart som viser turmuligheter i eller inntil byen, ordinære turkart, O-kart o.l.
- særskilt tilrettelegging for sykkel, både terrengsykling og tursykling

3.3.2 STRANDSONEN SOM REKREASJONS- OG AKTIVITETSOMRÅDE

Lillehammers fokus har tradisjonelt vært vendt mot marka og fjellet. Lillehammers strandsone har også et stort potensial for aktivitet, opplevelse og rekreasjon, på begge sider av Lågen og Mjøsa. Her finnes naturkvaliteter og verneverdier, fiskeressurser, kulturminner og tilgjengelig areal med muligheter for tilrettelegging for et uttall av aktiviteter, sommer og vinter.

Strandsonen er tilgjengelig i gangavstand fra sentrum og fra store boligområder og har derfor en stor potensiell brukergruppe. En satsing på strandsonen har som mål å få folk opp av stolen og ut på tur og i fysisk aktivitet. Fokus på strandsonen vil være viktig også for byen som turistprodukt.

Viktige elementer er:

- forbedre gang- og sykkelforbindelsene fra sentrum og boligområdene til strandsonen
- etablere sammenhengende gang- og sykkelveg langs hele strandsonen
- utvikle og integrere aktivitetsanlegg tilknyttet strandsonen
- etablere skiløype
- sikring av nødvendig areal
- tilrettelegge for alle typer fritidsfiske
- forbedre bademulighetene og tilgjengelighet til disse
- skilting, merking
- markedsføre strandsonen
- universell utforming

3.3.3 HOVEDTURVEGNETT INNENFOR BYGGESONEN

Med turvegnett menes ferdselsårer for gang- og sykkeltrafikk eventuelt i kombinasjon med skiløype. Disse må ha fast dekke, god standard og bør ha belysning.

Lillehammer har unike naturlige forutsetninger for å etablere et sammenhengende turvegnett både innenfor byggesonen og fra byen og ut i marka, ned til Mjøsa/Lågen og ut i kulturlandskapet som omgir byen. Ved å legge turvegnettet i tilknytning til grønnstrukturen, vil spennende naturområder og kulturminneområder både i og utenfor byen bli tilgjengelige for flere.

Turmuligheter i nærmiljøet representerer et lavterskeltilbud som er tilgjengelig for alle, uansett alder og fysisk form. Undersøkelser viser at spaserturer i nærmiljøet er den viktigste friluftslivsaktiviteten for voksne. Turvegnettet gir samtidig trygge gang- og sykkeltraseer som forbinder boligområdene med skoler, barnehager og anlegg/områder for fysisk aktivitet. Dette stimulerer til at barn og unge kan oppsøke anlegg/områder på eget initiativ ved å gå eller sykle, istedenfor å bli kjørt.

Viktige elementer er:

- sikring av areal
- opparbeiding/tilrettelegging
- både gang-, sykkelveg og skiløype på de traseer som egner seg for det
- etablere sammenheng mellom de parsellene som allerede er opparbeidet
- skilting, merking og markedsføring
- universell utforming

STATUS OG UTFORDRINGER

4 STATUS OG UTFORDRINGER

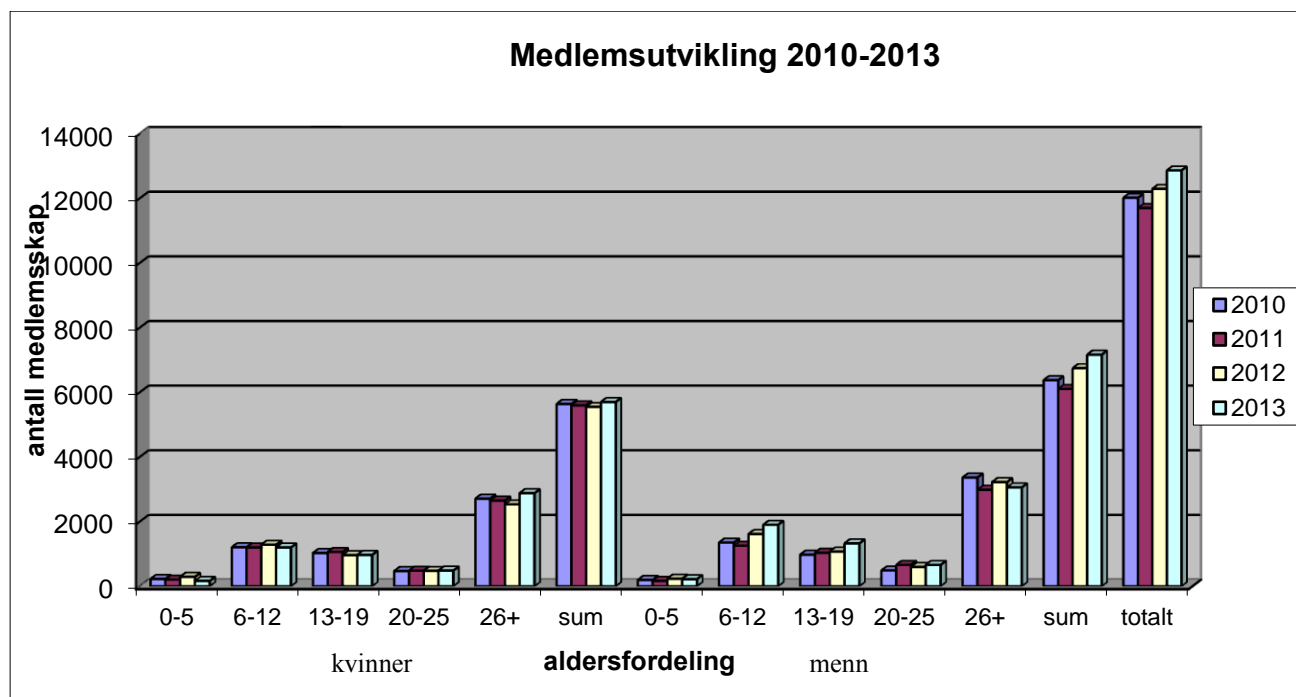
4.1 STATUS – AKTIVITET

De ulike anlegg og områder i Lillehammer gir store muligheter til variert aktivitet, både i organisert regi og i egenorganisert regi. Med organisert aktivitet menes her aktivitet hvor en organisasjon står bak aktiviteten (eks. et idrettslag) og som har satt opp en plan for tid og sted. Med egenorganisert aktivitet menes en mer uformell aktivitet som ikke følger fastsatte planer for tid og sted.

4.1.1 AKTIVITET I IDRETTSLAGENE

Det er 53 registrerte idrettslag (registrert i NIF/NOK) i Lillehammer kommune. Disse har til sammen 12 862 registrerte medlemskap pr. 01.01.2013. I tillegg kommer bedriftsidretten fordelt over mange store og små bedriftsidrettslag og med ca 3 600 registrerte medlemskap.

Idrettslagene i Lillehammer representerer et stort mangfold av aktiviteter fordelt over 7 fleridrettslag og 46 særvidrettslag. De særvidretter som aktiviserer flest innen aldersgruppen 6 – 19 år i Lillehammer er fotball, ski (nordiske grener), ishockey og håndball. Av disse aktivitetene er fotball den største. Den er representert både i fleridrettslagene og i tillegg som egne særvidrettslag.

Perioden sett under ett viser at idretten har en forholdsvis stabil medlemsmasse med i overkant av 12.000 medlemskap totalt. Det har også vært en viss økning for de yngste i enkelte lag, noe som med stor sikkerhet kan tilskrives økning i antall aktive medlemmer. Samtidig er det for enkelte lag en betydelig økning i alderen 26+. Dette kan trolig forklares gjennom endrede rutiner for innrapportering av medlemmer.

Ved planlegging og gjennomføring av fysisk aktivitet og utvikling av anlegg, står idretten for en betydelig frivillig innsats (dugnad). Norsk idrett beregner at hvert medlemskap genererer 0,016 årsverk. Omregnet til lokale forhold utgjør da idrettslagenes innsats i Lillehammer 200 årsverk, noe som med en lønn på 350.000,-/årsverk tilsvarer totalt ca. kr. 70 millioner i året.

Idrettslagene legger også i stor grad til rette for egenaktivitet. Dette gjelder først og fremst idrettslagene i grendene. Når de kjører opp skiløyper blir disse også benyttet til egenaktivitet, ofte i betydelig større grad enn til organisert aktivitet. Det samme gjelder for opparbeidelse og merking av turstier og turveier. Idrettslagene i grendene har også en tydeligere allidrettsfunksjon, og tilbyr flere ulike idretter i sitt lag enn de mer spesialiserte idrettslagene (særidretter) med base i sentrum. I grendene har idrettslagene også tilbud om trimaktiviteter til de voksne og ikke bare tilrettelegging for barn og unge.

4.1.2 KOMMERSIELLE AKTIVITETSTILBUD

De kommersielle treningssentrene står for aktivitet på kommersiell basis for en stor del av voksenalderen i kommunen. Fortrinnet til disse tilbudene er at de er uten forpliktelser til dugnad og oppmøte. Du trener når du har tid og ønsker, og betaler for dette gjennom egne avtaler. Treningssentrene tilbyr et variert utvalg av aktiviteter, der det legges ulik vekt på fysisk ferdighet og form.

I Lillehammer er det pr. nov 2013 registrert ca. 8.200 medlemskap (økt fra ca 4.000 i 2004 og 5.600 i 2009) tilknyttet denne type aktivitetstilbud. Siden nedre aldersgrense er 16 – 18 år tilsier dette at en stadig større andel av Lillehammers voksne innbyggere velger å knytte seg opp mot dette tilbudet.

Friskis og Svettis er i en mellomstilling mellom treningssentrene og idrettslagene da de i hovedsak driver etter samme prinsipper som treningssentrene. Den største forskjellen er at de er organisert som et idrettslag og leier lokaler på linje med andre frivillige lag og organisasjoner. De har også noen større begrensninger i tilbudet som gis (antall timer og variasjonsmuligheter).

En annen stor kommersiell aktør er AL Jorekstad (fritidsbad) hvor det de siste årene har vært et meget høyt besøkstall. Med tanke på utbyggingen de siste 10 årene, som omfatter både utendørs badeanlegg (2006) og treningssenter (2009-10), er det naturlig å forvente ytterligere vekst i aktiviteten her. Hovedtyngden er egenorganisert aktivitet, selv om svømmeklubben og skoleaktivitet også har en god del timer i bassenget. I tillegg er AL Jorekstad tilrettelegger for organisert aktivitet gjennom både idrettshallen og uteanleggene.

4.1.3 TILRETTELEGGING FOR EGENORGANISERT AKTIVITET

Det har vært fokusert på tilrettelegging for egenorganisert aktivitet gjennom utvikling av nærmiljøanleggene i bebyggelsen. Her legges det til rette for variert aktivitet i de unges nærområde. Aktiviteten skal være på barn og unges egne premisser. Disse anleggene utfyller på en god måte de større anleggene tilrettelagt for organisert aktivitet. Et eksempel på flerbruk er de små aktivitetslettene som om sommeren benyttes til ulik ballaktivitet, og hvor det om vinteren legges is på flere av disse flatene. Disse isplassene, med enkel standard rundt omkring i kommunen og spesielt ved skolene, legger til rette for høy grad av egenaktivitet og vi registrerer at en del av aktiviteten foregår i samspill mellom foreldre og barn. I forbindelse med byggingen av Ungdomshallen på Stampesletta har det også vært fokus på at det fortsatt

skal være mulig med egenaktivitet på skøyter. Det settes med bakgrunn i dette opp faste tider til frigåing i den nye hallen.

Lillehammer og Omland Turistforening (LOT) står sentralt i tilretteleggingen for egenorganisert aktivitet i Lillehammer. De har i mange år gjort en betydelig innsats både i forhold til barmarkspreparering og etablering av turstier og skiløyper. I tillegg har de produsert kart og tavler som er hengt ut mange steder i tilknytning til sti- og løypenettet. De har også grupper som arrangerer fellesturer, både for barn og for voksne.

Turorientering og skiorientering er andre gode eksempler på tilrettelegging for egenorganisert aktivitet. Her kan den enkelte være i aktivitet når det passer en selv og en benytter på en god måte kartene som utarbeides for den organiserte idretten. Oppdaterte kart er dermed viktig for å stimulere til økt bruk av naturen. Loggbøker utplassert på ulike utfartsområder virker også stimulerende for aktiviteten i disse områdene. Blant annet Rudsbygd IL og Vingrom IL har plassert ut slike bøker på aktuelle tursteder vinterstid.

Gjennom jeger og fiskeforeningene foregår det kurs og prøver som forberedelse til jakt og godkjenning av hunder. Jakt og fiske medfører i seg selv betydelig aktivitet i marka.

Speidergrupper, 4H og andre friluftsansjoner gjør også en god jobb i forhold til å synliggjøre gode holdninger og muligheter til å bruke de fine og tilgjengelige områdene vi har i Lillehammer til turaktiviteter, både sommer og vinter.

4.1.4 SKOLEAKTIVITET

Ved de fleste skolene har det de siste årene vært økt fokus på aktivitet. Dette gjelder både tilrettelegging for aktivitet gjennom utbedring og oppbygging av attraktive aktivitetsområder ved de enkelte skolene, men ikke minst at flere av skolene legger til rette for å kunne tilby fysisk aktivitet daglig. Dette er da et tilbud som utfyller den ordinære og mer tradisjonelle kroppsøvningsundervisningen. I tillegg har enkelte skoler egne dager/uker hvor de holder på med ulik aktivitet i henhold til årstiden, som for eksempel Vingar skole med vintersportsuke.

Idrett i skolen er et interkommunalt prosjekt som har gått over flere år. Prosjektet har vært en del av satsingen på Lillehammerregionen som en Vintersportssregion. I 2013 er Idrett i skole blitt en varig felles satsing i Lillehammer og Gausdal kommune. Hovedfokus er å strukturere fysisk aktivitet inn som en naturlig del av skolehverdagen.

Idrett i skole skal være en støttespiller for skolene og en pådriver i utviklingsarbeidet både med kroppsøvningsfaget og fysisk aktivitet generelt. Det overordna målet er at skolene med utgangspunkt i elevenes egne forutsetninger skal bidra til livslang bevegelsesglede og en fysisk aktiv livsstil. Gjennom faget kroppsøving og annen fysisk aktivitet i skolen skal eleven lære ved å oppleve med kroppen. Aktivitetene skal organiseres variert, med både individuelle oppgaver og oppgaver som krever samhandling. Sammen skal man oppleve glede, mestring og inspireres til ulike aktiviteter. Fair play og respekt skal være en naturlig del av aktivitetene. En utvikling av nærmiljøet rundt skolene for variert fysisk aktivitet og en bevisst holdning til skoleveien som aktivitetsarena er en viktig del av det helhetlige arbeidet skolene, FAU og Idrett i skole gjør sammen.

4.1.5 ARRANGEMENT / MASSEMØNSTRINGER

Flere av anleggene i kommunen benyttes til større arrangement, som fremstår mer som massemonstringer enn som rene idrettskonkurranser. Arrangementene er av meget stor betydning for Lillehammer som arrangørby, for reiselivsproduktet, for næringslivet totalt sett og for frivillige lag/foreninger. Kan her nevne Inga-Låmi, Hurtigruta-Cup, Baldus-Cup, Faaberg-turneringen, Birkebeinerarrangementene (rennet, rittet og løpet), WC arrangementer ski nordiske grener osv.

For de fleste deltakerne her er gleden over å være i aktivitet overordnet selve prestasjonene. Det er viktig å fremheve at ressurser til gjennomføring av de store arrangementene løses ved utstrakt dugnadsvirksomhet fra frivillige lag/foreninger. Uten en slik dugnadsinnsats ville det vært helt umulig å gjennomføre de arrangementer som her trekkes fram.

4.1.6 BEGRENSENDE FAKTORER

Flere aktiviteter har i dag store utfordringer ved at de enten mangler anlegg, eller at det ikke er tilstrekkelig kapasitet i anleggene. Eksempelvis kan vi trekke fram NMK Sør-Gudbrandsdal. NMK har delvis mistet sin bane i Hovemoen pga masseuttak og det er usikkerhet fra år til år når resten av anlegget tas bort. De har fått godkjent reguleringsplan for Korsåsen sammen med Lillehammer Skytterlag. Bygging av veg inn i området er igangsatt høsten 2013. De arbeider nå med å få på plass endelige avtaler med grunneiere, videre detaljplanlegging av anlegget og finansiering av den omfattende utbyggingen som er skissert. Et godt arbeid med rekruttering de siste årene vil være helt avhenging av nytt anlegg rimelig raskt.

I forhold til fotballen i sentrum er det en utfordring at anleggene/aktivitetsområdene ikke har blitt utviklet i takt med økende krav og forventninger blant brukerne. Dette medfører at perifere anlegg/områder blir brukt i betydelig mindre grad i dag enn bare for 5-10 år siden.

Hallidrettene (som håndball, innebandy og turn) opplever også til dels utfordringer med kapasitet, og også til dels kvalitet. Det er stor kamp om de tilgjengelige tidene både i forhold til treninger og kamper. For turn utgjør det en ekstra utfordring at de må montere opp og ned alt utstyret sitt i forbindelse med de enkelte treninger. Dette er tidkrevende samtidig som det medfører en betydelig økt slitasje på utstyret. Det er igangsatt planlegging av flerbrukshall i forbindelse med Campus, og realisering av denne kan gi muligheter for utvikling av basishall/turnhall i etterkant.

Anlegg tilrettelagt for aktivitet (organisert- og/eller egenorganisert) er i seg selv en betydelig begrensende faktor. En annen begrensende faktor er frivillige lag/foreningers evne til å opprettholde som minimum dagens frivillige innsats. Det kan nå se ut som om dugnadsviljen er noe nedadgående sammenlignet med for bare 8 – 10 år siden. Dersom denne utviklingen fortsetter vil det få dramatiske konsekvenser for tilrettelegging og gjennomføring av fysisk aktivitet totalt sett og kanskje spesielt for gruppen barn og unge.

Løypekjøring er et område hvor det i dag legges til grunn en stor innsats fra idrettslagene Søre Ål IL, Vingrom IL, Rinna IL, Vingar IL, Faaberg IL og Rudsbygd IL. Det er både snakk om dugnad for å kjøre maskinene, og rene kostnader med innkjøp og drift av prepareringsmaskiner. Denne kostnaden holder på å bli høy og flere idrettslag har signalisert at de er usikre på om de har mulighet til å fortsette med dette arbeidet. Det vil være behov for

at en i kommende periode får satt fokus på hva som må til for å opprettholde det mangfoldige skitilbudet i kommunen.

4.1.7 HOVEDFOKUS / SATSING FRAMOVER

I det videre arbeidet vil det være viktig å opprettholde fokus på tilrettelegging for egenorganisert aktivitet, og da aktiviteter med lav terskel og høy grad av helsegevinst. Det bør i denne sammenheng arbeides videre med å øke mulighetene for fysisk aktivitet fra der du bor, for eksempel turstier og turveier fra boligområder og ut i marka. Videre bør det fokuseres på nye typer anlegg, spesielt for ungdom som ikke deltar i organisert aktivitet

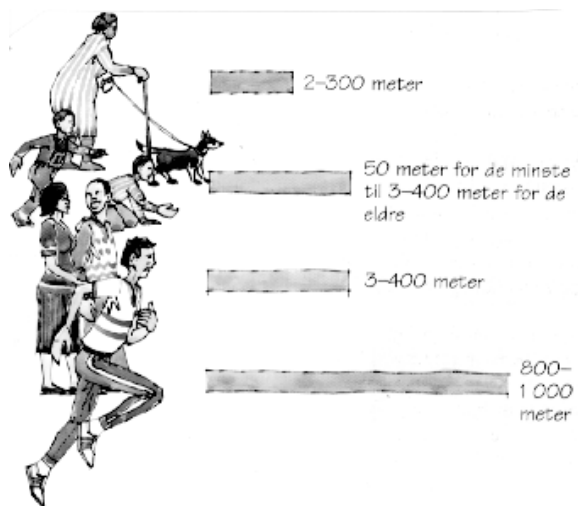
Fokus på tilrettelegging for egenorganisert fysisk aktivitet må ikke gå på bekostning av den organiserte aktiviteten som ivaretas av idrettslag og foreninger. Idrettslag og foreninger er og vil være helt sentrale i dette arbeidet. Dette innebærer at man i planperioden må ha fokus på lag/foreninger og gjennom forskjellige tiltak (ressurser, faglig bistand, kurs, øremerkede tilskudd etc.) stimulere den frivillige medlemsbaserte idretten til å opprettholde og øke dagens aktivitetsnivå samt kvaliteten tilknyttet disse. Tiltak bør rettes slik at frivillige lag/foreninger i større grad kan styre sin innsats direkte mot tilrettelegging/gjennomføring av selve aktiviteten. Dette er i tråd med frivillighetsmeldingen.

For enkelte brukergrupper og aktiviteter vil det i tillegg være helt nødvendig med en videreutvikling av eksisterende anlegg og utbygging av nye anlegg, med økt kapasitet/tilgjengelighet, og som gir reell mulighet for å utøvelse av selve aktivitetene.

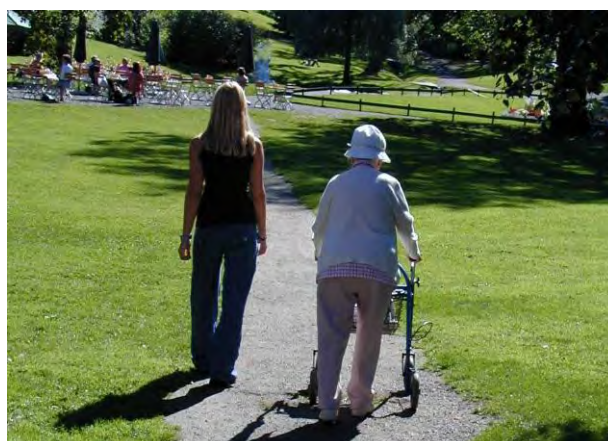
4.2 GRENDER OG BYDELER

Ut fra en visjon om at alle skal ha mulighet for fysisk aktivitet og naturopplevelse, er det viktig å ha gode muligheter for dette i nærheten av der folk bor. Attraktive områder og anlegg i nærmiljøet stimulerer til spontan aktivitet og skaper lav terskel for å komme seg ut og i aktivitet. Dette er viktig i et helseperspektiv. Grønnstrukturen skal slik sett stimulere til samvær, aktivitet og lek, mosjon og naturopplevelse i nærmiljøet.

Undersøkelser viser at avstand har stor betydning for bruken av områder. Rekreasjonsområder bør kunne nås på maksimum 8 – 10 minutter. Det er stor forskjell på hvor langt barn og gamle klarer å gå på 10 minutter i forhold til yngre, sprekere mennesker.

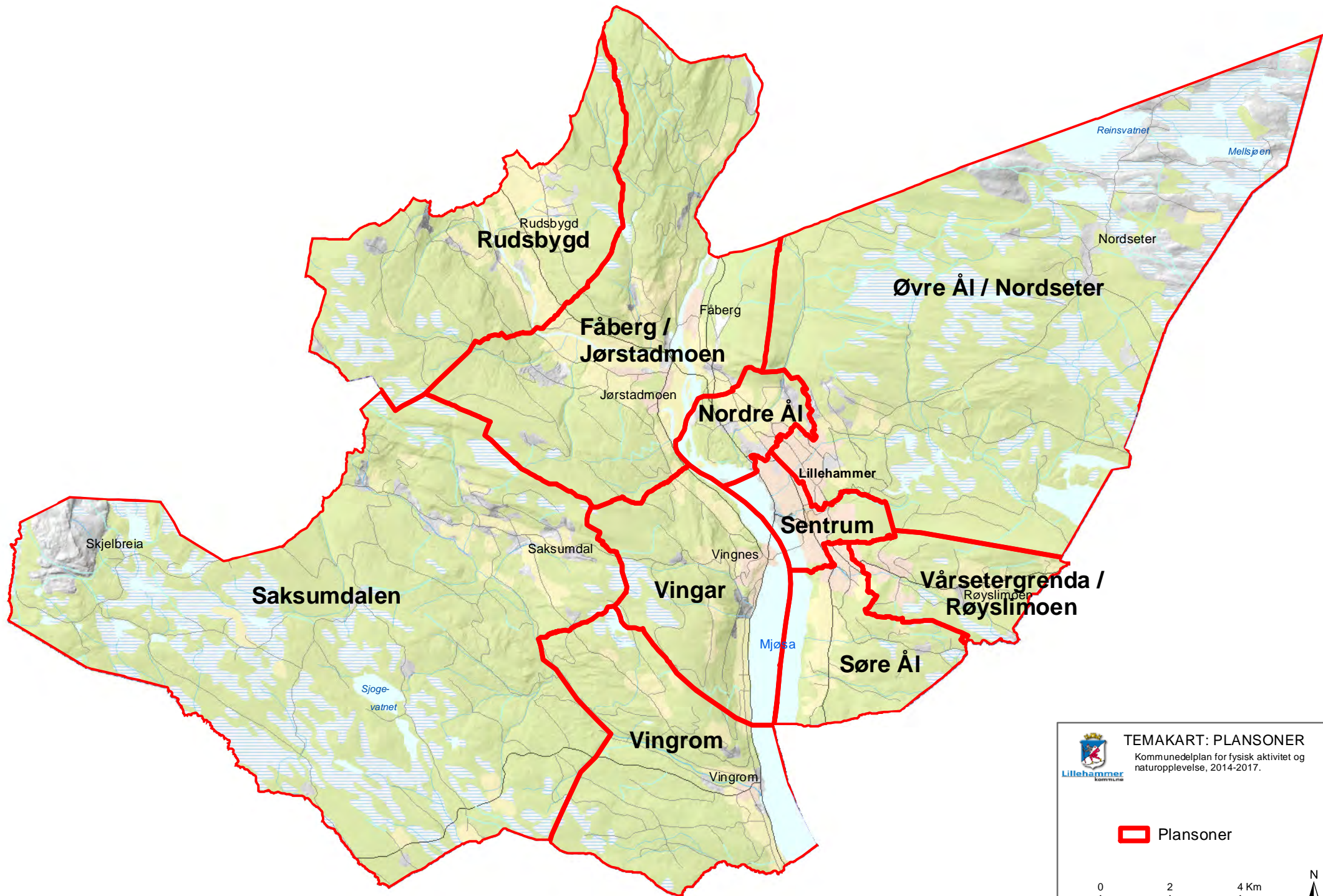
De mest motiverte brukerne, for eksempel joggere og aktive idrettsutøvere finner seg i å bruke lengre tid på å nå et anlegg/område enn mer ”passive” brukere. Barn og eldre er på den annen side mer sårbare. Deres bruk av grønnstrukturen hemmes av trafikkerte veier og store høydeforskjeller. For mange eldre er utrygghet en vesentlig barriere for å bruke rekreasjonsområder.

Lillehammer kommune har gjennomført Barnetråkk for skolene Ekrom skole, Kringsjø skole og Smestad Ungdomsskole. Barnetråkk er en metode for medvirkning og bedre planlegging for barn og unge. Her registrerer barn og unge selv sine skole- og fritidsveier, områder for opphold og lek, steder de liker og misliker og hvilke fysiske forandringer de ønsker seg i

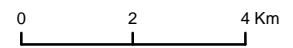
nærområdene. Dette har gitt oss verdifull kunnskap om hvordan barn og unge opplever nærmiljøet sitt. Barnetråkk bør gjennomføres ved samtlige skoler.

Et påfallende resultat av barnetråkk var at kommentarene «mørkt og skummelt» går igjen i besvarelsene. Det minner oss om behovet for god belysning både på gangveger, turveger og stier samt på leke- og aktivitetsområder.

TEMAKART: PLANSONER
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

 Plansoner

4.2.1 SENTRUM

Befolkning: 4861

0-5 år: 258

6-15 år: 408

16-19 år: 231

20-24 år: 432

25-66 år: 2609

67+: 923

(pr. 1. januar 2011)

Mesnaelva

Stampesletta idrettspark

Sentrumsanleggene har generelt meget høy bruksfrekvens og de brukes av innbyggerne i hele Lillehammer. Dette er dels store og kostnadskrevende anlegg.

Tungt belasta veger skaper barrierer, slik at noen boligområder i praksis er uten trafiksikker tilgang til nærmiljøanlegg og rekreasjonsområder.

Sportsplassen framstår som et komplett stort nærmiljøanlegg med skateanlegg, sandvolleyballbane, delanlegg for friidrett, petanquebane, ballflater med asfalt og kunstgress, samt parkområde med lekeplassutstyr. Anlegget er et godt supplement for aktiviteten på Hammartun skole, spesielt i kroppsøvingstimene.

For øvrig vises til Byplan for Lillehammer (2006), der det pekes på ytterligere arealer aktuelle for nærmiljøanlegg i sentrum.

Viktige kvaliteter i sentrum:

Mesnaelva med naturlig frodig randvegetasjon skaper en helt spesiell kontrast til kvartalstrukturen i sentrum. Mesnaelvas kvaliteter og potensial for aktivitet og opplevelse kan utnyttes langt bedre enn i dag. Det bør spesielt fokuseres på området gjennom sentrum, fra Spinnerivegen til Fåberggata. Fossvegen ble bygget som turveg fra sentrum oppover langs elva, omkring 1890. Denne turvegen betraktes som et kulturminne og er nennsomt restaurert på strekningen fra Badedammen til Collets bru.

Stampesletta Idrettspark ligger innenfor sentrum sone.

Stampesletta består av flere fotballbaner og friidrettsanlegg i tillegg til Kristins hall/Curlinghallen, Ungdomshallen og Håkons hall. Anlegget er kommunens hovedidrettsanlegg. Det skal dekke behov for brukere i hele kommunen, ikke bare for de som bor i nærliggende områder. For enkelte idretter fungerer også anlegget som regionanlegg (isaktiviteter og friidrett). Dette medfører blant annet at parkering/trafikk til tider kan være en utfordring. Ved videreutvikling av anlegget må det tas hensyn til disse forholdene.

Med tanke på de siste års utbygging for isaktivitet, er det nå fotball som har størst kapasitetsutfordringer. Det vil i fremtiden også bli behov for anlegg for nye typer aktiviteter.

Stampesletta ligger innenfor planområdet for "Tematisk kommunedelplan for Olympiaparken", vedtatt den 26. november 2009. Planen slår fast at de kommunale anlegg og områder på Stampesletta skal videreutvikles for lokal breddeidrett på

helårsbasis. Barn og unge bør være hovedmålgruppen. Nedbygging av aktivitetsareal eller potensielt aktivitetsareal må unngås.

Byparkene

Byparkene er viktige nære rekreasjonsområder for de som bor i det mest sentrale byområdet. De brukes også av innbyggerne i hele Lillehammer. Parkene er viktige for byens identitet og historie og for byen som turistprodukt. Nordre park bør utvikles til en attraktiv bydelspark for nordre del av sentrumskjernen. Også området Bruparken – Terrassen - Lilletorget har en unik beliggenhet og et betydelig potensial som urbant byrom.

Strandsonen

Strandpromenaden, den sentrumsnære strandsonen, er et attraktivt, sentrumsnært aktivitets- og rekreasjonsområde. Det er etablert turvegnett, sandvolleyballbaner, balløkke, disc-golf, toalett, sandstrand og parkeringsplass. Det er fortsatt rom for videreutvikling av området, og i løpet av 2014 vil det bli ferdigstilt et skateanlegg på området.

Forbindelse ut i marka

Den direkte tilgjengeligheten til marka og videre opp i fjellet er en viktig kvalitet ved Lillehammer sentrum. Både langs Mesnaelva, Blåløypa, Ringsvegutua og Gamle Nordseterveg har man direkte forbindelse fra sentrum til store sammenhengende natur- og utmarksområder. Nordre og søndre nedfartsløype sikrer løypeforbindelse fra fjellet og nesten helt ned i byen.

Idrettsanlegg:

Områder og anlegg i sentrum:

- Stapesletta Idrettspark
- Sportsplassen

Områder for lek og aktivitet:

- Kleivbakken: skileikanlegg på Stapesletta
- Moajordet: grusløkke
- Norbana: aktivitetsanlegg i tilknytning til grøntdrag langs Skurva. Skaterampe, balløkke, sandvolleyball og asfaltflate.
- Mosodden: badeplass, balløkke, naturområde, turveg
- Busmoen: turveg, fotballbane, strandsonen, aktivitetsfelt, naturområde
- Strandpromenaden Mesnaelva – Vingnesbrua: aktivitetsareal
- Strandsonen Gamle Skibladnerbrygga - Trangerud
- Grøntdrag langs Blåløypa, m. tilhørende aktivitetsanlegg i Furubakken og Bregnevegen
- Lekeplass Berget

Byparker:

- Søndre park
- Nordre park
- Utsiktsbakken
- Jernbaneparken
- Bruparken

Turveger, skiløyper og/eller hovedstier:

Andre viktige anlegg/ områder for grønnstruktur:

- Tverrløypa, helårs turveg fra Ekrom til Søre Ål
- Blåløypa, tursti fra Langes gate opp i marka
- Maihaugløypa, nedfartsløype fra Kanalen
- Nedfartsløype nord, fra Birkebeineren skistadion til Stampesletta, Gamle Nordseterveg
- Ringsvegutua, turveg, gammelt vegfar
- Langs Mesnaelva

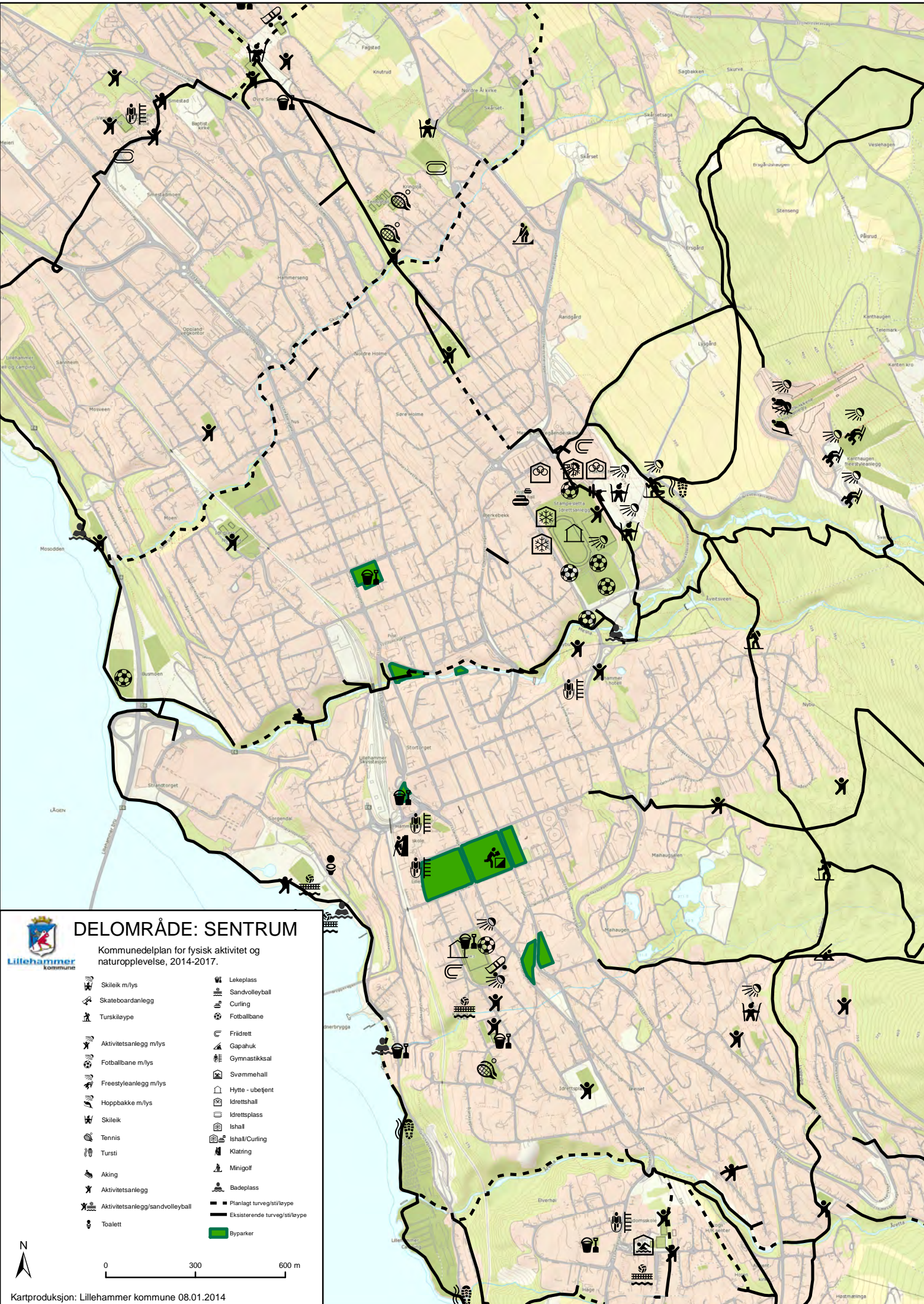
- Mesnavassdraget
- Trær i gater og på torg
- Vegetasjon langs veganlegg, Mesnadalsarmen og Spinnerivegen
- Vegetasjon Bryggevegen, Vinterbrøyta, Houngnersgate
- Bjørkelund Olsen Bergsgate, Skjellerud
- Grøntdrag langs Skurva, inkl. Nordre gravlund

Hovedutfordringer:

- Opprettholde standard på sentrumsanleggene og videreutvikle disse for å ivareta en meget høy bruksfrekvens og nye brukergrupper.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak:

- Nordre park: Ombygging til bydelspark
- Rehabilitering/nyetablering av turveger/stier langs Mesna
- Videreutvikle rekreasjonsområder i strandsonen
- Fullføre/rehabiliterer Tverrløypa, inkl. ny bru over Åveita
- Turveg langs Skurva fra Fåberggata til Mjøsa
- Turveg Mosodden – Svarstad boligområde
- Plan for området langs Mesnaelva gjennom sentrum
- Kristins hall, oppgradering/modernisering, inkl. ombygging av idrettshall til basishall og bordtennishall
- Videreutvikle leke- og aktivitetsområder i Nybu, Furubakken, Bregnevegen, Mosodden, Moajordet
- Oppruste Blåløypa som turveg ned til byen
- Skateanlegg Strandpromenaden
- O-kart sprintkart sentrum
- Stampesletta utvikles til arena for toppfotball, min 1.div: rehab. kunstgress, tribune, sikring, garderobes, lys
- Ny kunstgressbane Stampesletta
- Kunstgress Norbana
- Håkons Hall, diverse oppgraderinger
- Rehabilitering av løpebane på Stampesletta.
- Lufteområde for hund på Indre Busmoen.
- Teleslynge/punktskrift i hallene på Stampesletta,
- Turtrase Kleivbakken-Lillehammer skystasjon.

DELOMRÅDE: SENTRUM
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

0 300 600 m

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.2.2 NORDRE ÅL

Befolkning: 8179

0-5:	464
6-15:	822
16-19:	421
20-24:	628
25-66:	4239
67+:	1605
(pr. 1. januar 2011)	

Her er det både byområder med tett bebyggelse, større industriområder, viktige jordbruksområder og kulturlandskap.

Viktige kvaliteter i Nordre Ål:

Nordre og øvre deler av sonen er preget av et vakkert kulturlandskap som med enkle midler kan gjøres tilgjengelig for rekreasjon og friluftsliv. En av forutsetningene er at det blir inngått avtale med berørte grunneiere. Forbindelse til utfartsområdene i øst bør forbedres ved å etablere tursti/løype fra Balbergskaret ned i bebyggelsen.

Hovemoen har tidligere vært mye brukt til friluftsliv, men friluftsområdet er nå svært redusert etter store uttak av grus, i henhold til reguleringsplan. Motorsportanlegg i området er forutsatt flyttet til Korsåsen.

Strandsonen:

Strandsonen fra Busmoen til Korgen er godt tilgjengelig med turveg og dels fine sandstrender. Området har stor kvalitet og stort potensial som aktivitets- og rekreasjonsområde. Turveg fra Korgen gjennom Hovemoen og videre til Fåberg bør gjennomføres.

De fleste idretts- og nærmiljøanlegg ligger i tilknytning til skolene, og det har de siste årene vært foretatt en oppgradering av disse områdene.

Ekrom /Kringsjø er godt dekket med friområder, med Øvre Smestad friareal som sentralt aktivitetsområde. Viktige ganglinjer går gjennom friområdet og turveger bør etableres. Vest for Sigrid Undsetsveg er det relativt få friområder og nærmiljøanlegg. Kristen Holbøs veg 5 er regulert til friareal. Dette må innløses og opparbeides.

Tverrløypa er kjernen i grønnstrukturen i sonen. Det er viktig å fortsette arbeidet med rehabilitering av denne samt å få på plass en god forbindelse til Stamplesletta.

Områder og anlegg i Nordre Ål:

- Kringsjø idrettspark: fotballbane kunstgress, tennishall, utendørs tennisbaner
- Hovemoen skytebane

Områder for lek og aktivitet:

- Øvre Smestad friområde: 2 balløkker, skileikanlegg, asfaltflate.
- Randgårdsjordet: Balløkke, naturområde
- Skårsetlia: Balløkke, lita BMX-bane
- Gjørtlervegen: balløkke, naturområde
- Smestad u-skole/Vargstad vgs: sandvolleyballbane, ballbinge, lita kunstgressbane m/lys samt flere asfaltflater for ulik aktivitet
- Ekrom skole: Balløkke kunstgress, nærhet til Øvre Smestad friområde
- Kringsjø idrettspark: Skileikanlegg, hinderløype
- Hovemoen: turområde, kulturminner, ridning, skyting,

Turveger, skiløyper og/eller hovedstier:

- Tverrløypa
- Turveg Korgen – Fåberg
- Gangforbindelse Balberg - Øvre Smestad – Korgen
- Langs Skurva

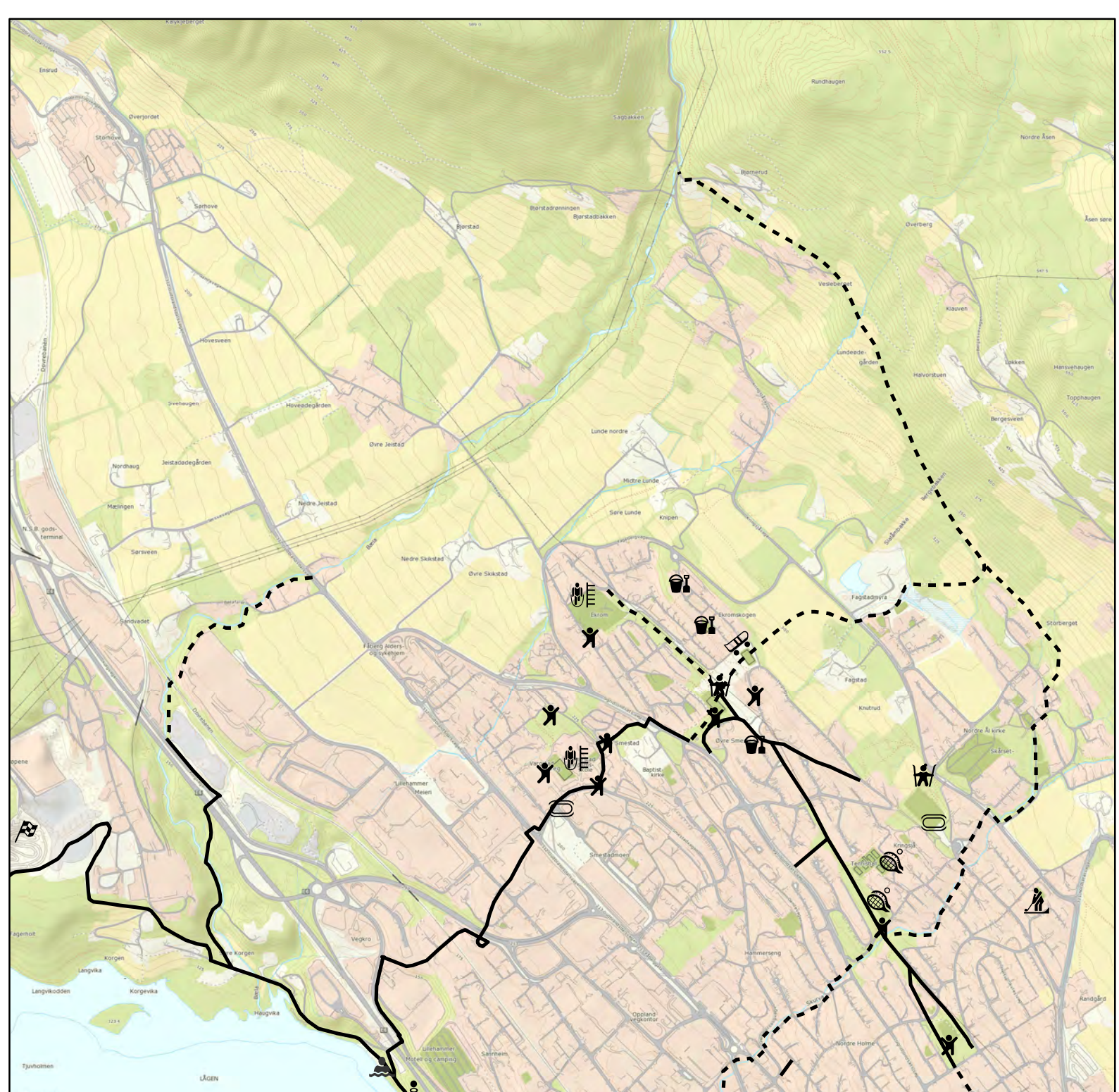
Hovedutfordringer:

- Bedre tilgjengelighet til strandsonen samt generelt å ivareta natur- og friluftinteressene tilknyttet strandsonen
- Ivareta friluftinteressene tilknyttet utviklingen i Hovemoen.
- Sikre attraktive oppholds- og aktivitetsområder ved byutvikling nordover.

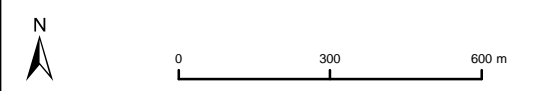
Registrerte ønsker/aktuelle tiltak:

- Innløsning og opparbeiding av Kristen Holbøes veg 5
- Fullføre Tverrløypa, opparbeiding av manglende lenker
- Turveg Korgen – Fåberg
- Nedfartsløype- og tursti fra Balbergskaret til Ekrom, Storhove og til Stapesletta
- Rehabiliter og videreutvikle aktivitetsområdene i tilknytning til Tverrløypa, i tråd med beboernes ønsker, bl.a. Randgårdsjordet, Gjørtlervegen.
- Turveger i grønne tilførselsårer til tverrløypa
- Turveg langs vassdragene Bæla og Skurva
- Aktivitetsanlegg ved Svarstad og Hammermoen
- Videreutvikle Kringsjø idrettspark
- Utskifting kunstgress på Ekrom

DELOMRÅDE: NORDRE ÅL
 Lillehammer kommune
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

Fotballbane	Gymnastikksal
Lekeplass	Hytte - ubetjent
Motorsport	Idrettshall
Skateboardanlegg	Idrettsplass
Skileik	Ishall
Tennis	Ishall/Curling
Toalett	Minigolf
Aktivitetsanlegg	Badeplass
Aktivitetsanlegg/sandvolleyball	Planlagt turveg/sti/løype
Basketball/Skateboard	Eksisterende turveg/sti/løype
	Byparker

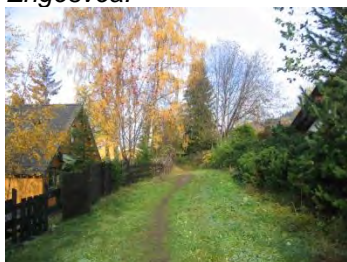

4.2.3 SØRE ÅL

Befolkning. 3587

0-5:	257
6-15:	476
16-19:	198
20-24:	250
25-66:	1877
67+:	529
(pr. 1.januar 2011)	

Engesvea:

Åretta:

Løyper:

Idrettsanlegg:

Områder for lek og aktivitet:

Søre Ål/Skogen preges av tradisjonelt landbruk. Det rike kulturlandskapet har opplevelsesverdier som kan utnyttes i friluftslivssammenheng.

I boligfeltet Skogen Sør er fine lekeplasser og nærmiljøanlegg opparbeidet som del av infrastrukturen. Det er viktig å sørge for at opparbeiding av grønnstrukturen fortsetter, parallelt med ytterligere utbygging i området.

Lillehammer kommune har sikret arealet mellom Engesvea Skole og Skogenfeltet til aktivitet og rekreasjon. Den sentrale plasseringen i forhold til skolene og boligområdene gjør at dette vil kunne bli en flott idrettspark for sonen. Her bør etableres ulike nærmiljøanlegg og idrettsanlegg. Området vil utgjøre en større del av en grønnkorridor fra Røyslimoen/Solhøgda og ned til Mjøsa.

Strandsonen fra Lillehammer renseanlegg sørover til Trangerud har stort potensiale som turområde. Det bør etableres tydeligere forbindelse mellom strandsonen og boligområdene i Søre Ål.

Viktige kvaliteter i Søre Ål

Åretta med kraftig randvegetasjon gir bydelen karakter. Åretta er delvis tilgjengelig ved turveg/-sti, men har et større potensial som rekreasjonsområde og turvegdrag gjennom bydelen, fra Røyslimoen og ned til Mjøsa.

Det er et betydelig sti- og løypenett i Søre Ål-marka. Løypenettet har forbindelse med løypenettet i Ringsaker, og det er også en forbindelse opp til Røyslimoen. Løypenettet har utgangspunkt i lysløypa ved Søre Ål skole og fra Åsmarkvegen ved Galterud. Søre Ål idrettslag utvikler og drifter dette løypenettet. Tverrløypa er tilførselsløype.

Området mellom RV 213 og Mjøsa, sør for renseanlegget er viktig for små- og storvilt. Dette bør hensyntas ved tilrettelegging for økt ferdsel.

Områder og anlegg i Søre Ål:

- Søre Ål skole- og idrettspark: idrettshall, grusbane, balløkke, lysløype, nytt nærmiljøanlegg med mange aktivitetsmuligheter
- Suttestad: lekeplass, tennisbane, asfaltflate
- Engesvea nærmiljøanlegg: hopp, skileikanlegg, naturområde

Status og utfordringer

Nærmiljøanlegg Holsjordet

- Lillehammer vannskiklubb: brygge, klubbhus
- Suttestadjordet: parkanlegg, balløkke
- Langsethagen: balløkke, asfaltflate, lekeplass
- Søre Langseth: balløkke
- Måsåhaugen/Malerbakken: balløkke, naturområde
- Nedre Holteskogen: balløkke, naturområde, skileik
- Jean Heibergsvei: balløkke, lekeplass
- Roavegen: lita balløkke,
- Hagevegen: lita løkke, lekeplass
- Årettavegen: Internt friområde, naturlig gjengroing
- Holsjordet: Aktivitetsanlegg, lekeplass på privat grunn
- Åretta Ungdomsskole: asfaltflate, sandvolleyballbane, joggesti, kunstgressflate, gresslette
- Nærmiljøanlegg og lekeplasser i Skogen Sør

Stier, turveger, løyper:

- Langs Åretta
- Tverrløypa
- Åretta Ungdomsskole – Søre Ål skole
- Øvre Høstmælingen
- Skiløyper sørover med forbindelse til Brøttumsmarka og Roteud/Røyslimoen

Andre viktige anlegg/områder for grønnstruktur:

- Bekkefaret
- Hagebekken
- Skogsområde nord for Søre Ål skole

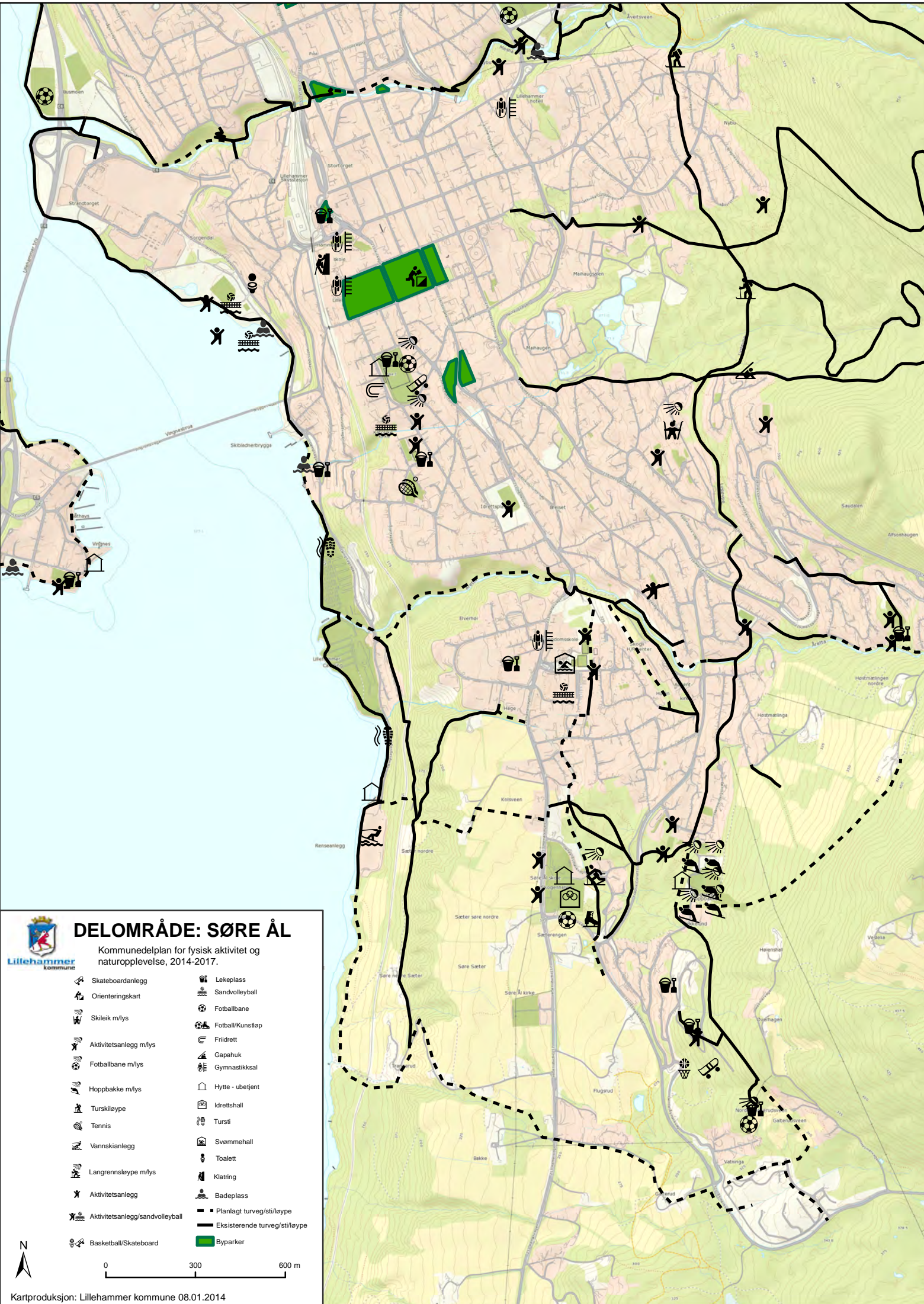
Hovedutfordringer:

- Utvikle Engesvea som idrettspark og hovedaktivitetsområde for bydelen
- Bedre tilgjengelighet til strandsonen.
- Videreutvikle Tverrløypa

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak:

- Engesvea, større idretts- og nærmiljøanlegg for hele bydelen
- Fullføre skiløype – gangveg fra Åretta Ungdomsskole til Søre Ål skole.
- Turveg langs Åretta, fra Røyslimoen til Mjøsa
- Turveg Høstmælingen – Engesvea – Mjøsa.
- Turveg/tilrettelegging strandsonen fra Renseanlegget til Trangerud
- Videreutvikling av Suttestadjordet som bydelspark, oppgradere balløkkene
- Videreutvikling og oppgradering av aktivitetsområdene, Malerbakken og Søre Langseth
- Skogenbana, nytt kunstgress på 7-erbana, lys
- Kunstgress Skogen III, Skogen Sør

DELOMRÅDE: SØRE ÅL

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

	Skateboardanlegg		Lekeplass
	Orienteringskart		Sandvolleyball
	Skileik m/lys		Fotballbane
	Aktivitetsanlegg m/lys		Fotball/Kunststep
	Fotballbane m/lys		Friidrett
	Hoppbakke m/lys		Gapahuk
	Turskiloype		Gymnastikksal
	Tennis		Hytte - ubetjent
	Vannskianlegg		Idrettshall
	Langrennsloype m/lys		Tursti
	Aktivitetsanlegg		Svømnehall
	Aktivitetsanlegg/sandvolleyball		Toalett
	Basketball/Skateboard		Klatring
			Planlagt turveg/sti/loype
			Eksisterende turveg/sti/loype
			Byparker

0 300 600 m

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.2.4 VINGNES / VINGAR

Befolkning: 1917

0-5 år: 129
6-15 år: 266
16-19 år: 108
20-24 år: 155
25-66 år: 1059
67 + 240
(pr. 1. januar 2011)

Vingnes ligger på en odde ut i Mjøsa og Vingar i åssiden ovenfor. Vingnesodden er en av de eldste delene av byen, mens Vingar preges av nyere bebyggelse.

Viktige kvaliteter på Vingnes/Vingar

I Vingnesvika ligger en av byens mest besøkte badeplasser. Det er stupebrett på brygga og Skibladner har anløp her. Området har potensial for videreutvikling, både ved utvidelse av oppholdsarealet mot sør, men også ved bedre forbindelse med balløkka og lekeplassen gjennom utvikling av området på utsiden av Svaneredet.

På Vingnesodden er det mulighet for turvei i tilknytning i strandsonen langs hele odden. Dette som en del av et større turveisystem fra Leirvika til Vingrom. Dette vil også binde sammen badeplassen/Skibladnerbrygga med småbåthavna. Arealene ved småbåthavna er pent opparbeidet og er et parkpreget område.

Lillehammer Ro- og kajakklubb har klubbhus på odden på sørsiden av småbåthavna. Ro- og kajakklubben og småbåthavna har felles bruk av vannareal.

I fine perioder om sommeren er det parkeringsproblemer på Vingnes. Det bør ryddes opp i parkeringssituasjonen i tråd med gjeldende reguleringsplan.

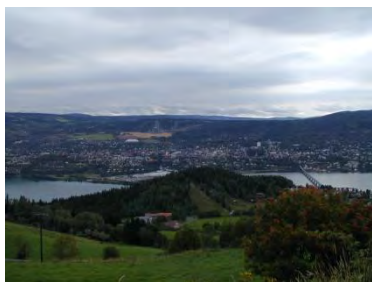

Vingar idrettspark

Her er skole og barnehage med umiddelbar nærhet til aktivitetsflater som gressbane, treningsfelt og lysløype. Det er også klubbhus/grendehus og skibakke med heis. Skibakken går på vestsiden av Pinnikhaugen, som er en karakteristisk skogvokst kolle. Pinnikhaugen er godt synlig i fjernvirkning i mange retninger, og er et landemerke på Vingar. Det går stier opp til toppen, og her finner vi gapahuk og bål plass. Pinnikhaugen er tjent med nennsom uttynning som åpner området litt, uten å forandre området karakter. Vingar idrettspark har et stort areal og det arbeides nå med en helhetlig plan for utvikling av området.

Badeplass

Områder for lek og aktivitet

Områder og anlegg på Vingnes/Vingar

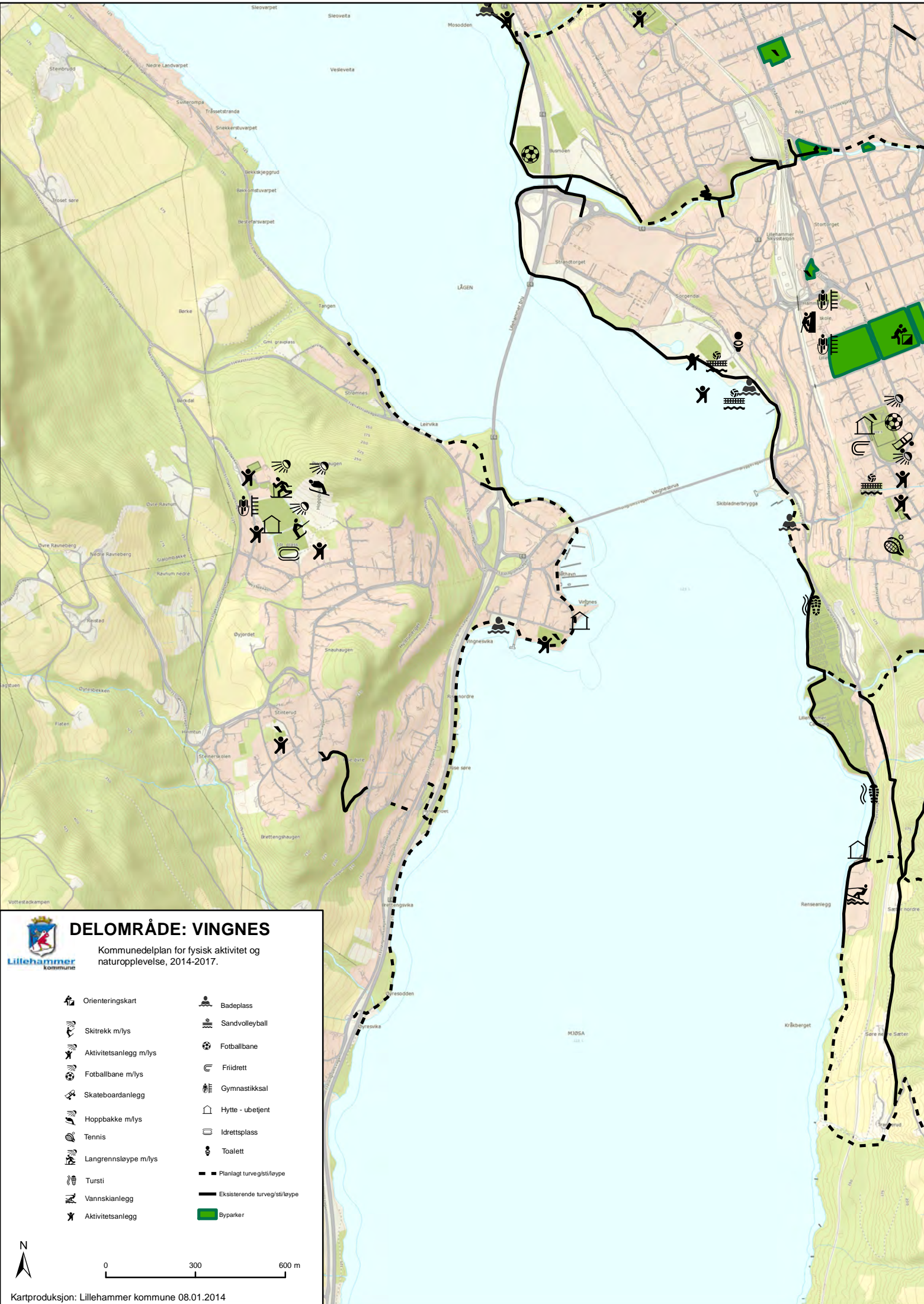
- Vingnesvika badeplass
- Vingar idrettspark
- Strandgata/Vingnesvika lekeplass – balløkke
- Klubbhus, Ro- og kajakklubben
- Lekeareal Jørstadmveien
- Stavnesveien
- Fløyterodden
- Hågåveien
- Pinnikhaugen
- Småbåthavna
- Gammel gravlund i Leirvika

Hovedutfordringer:

- Videreutvikle strandsonen.
- Videreutvikle Vingar Idrettspark.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Videreutvikling av idrettsparken, i henhold til plan under utarbeidelse
- Oppgradering av strandområder på Vingnesodden
- Utvidelse av badeplassen i Vingnesvika
- Gang- og sykkelveg i strandsonen, fra Traasethstranda til Vingrom
- Lysløype, rehabilitering og utvidelse
- Turløype Børke – Traaseth – Skinnerlien
- Rehabiliter balløkke Vingnesvika
- HC-toalett Vingnesvika
- Tursti/skiløype fra Vingar idrettspark til Kjølen/Vottestadhøgda
- Utvikle småbåthavnas nordre del som park-/turområde.

DELOMRÅDE: VINGNES
 Lillehammer kommune
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

Orienteringskart	Badeplass
Skitrekk m/lys	Sandvolleyball
Aktivitetsanlegg m/lys	Fotballbane
Fotballbane m/lys	Fridrett
Skateboardanlegg	Gymnastikksal
Hoppbakke m/lys	Hytte - ubetjent
Tennis	Idrettsplass
Langrennsløype m/lys	Toalett
Tursti	Planlagt turveg/sti/løype
Vannskianlegg	Eksisterende turveg/sti/løype
Aktivitetsanlegg	Byparker

4.2.5 RØYSLIMOEN / VÅRSETERGRENDA

Befolkning.	2862
0-5:	224
6-15:	464
16-19:	183
20-24:	219
25-66:	1613
67+:	159
(pr. 1. januar	2011)

Nærhet til natur:

Grenda omfattes av Roterud, Røyslimoen, Vårsetergrenda og Høstmælingen. Andelen barn under 16 år er høy sammenlignet med resten av kommunen (24 %).

Viktige kvaliteter i Røyslimoen/Vårsetergrenda

Området har svært gode muligheter for friluftsliv, med direkte kontakt til store utmarksområder. Det er turveg- og skiløypeforbindelse med lys fra Vårsetergrenda til Birkebeineren skistadion. Det er også løype- og turstiforbindelse fra Røyslimoen til løypenettet i Søre Ål og Brøttumsmarka. Området omkring Røyslitjern er et vakkert naturområde godt egnet for nærfriluftsliv.

Røyslimoen idrettspark

Røyslimoen idrettspark ligger i tilknytning til Røyslimoen skole og inneholder blant annet kunstgressbane for fotball, klubbhus, discgolf, akebakke/ skileikanlegg, asfaltflater for skate, basket og isaktivitet, balløkke, BMX-bane, lita lysløype og sandvolleyballbane. På skolen er det gymsal som er mye brukt også på ettermiddag/kveldstid. Det er behov for rehabilitering av deler av nærmiljøanlegget.

I løpet av 2014 blir det bygget ny 7-erbane kunstgress.

Lekeplass Gabbrostien

I Røyslimoen er det regulert en intern grønnstruktur, men områdene er dels uegnet til tiltenkt bruk slik de ligger i dag. En opprydding og en bedre opparbeiding av de interne friområdene er ønskelig.

I Vårsetergrenda er det et godt internt nett av gangveger/stier.. Det er for øvrig få aktivitetsanlegg i Vårsetergrenda. Balløkka i Hestehoven er det eneste nærmiljøanlegget av noe størrelse.

Områder for lek og aktivitet:

Basketballbane på nærmiljøanlegget

Områder og anlegg i Røyslimoen/Vårsetergrenda.:

- Røyslimoen Idrettspark: kunstgressbane, asfaltflater for skate og basket (islegges om vinteren), balløkke, sandvolleyballbane, BMX-bane, lysløype, skileikanlegg, discgolf.
- Hestehoven: balløkke/isflate/ turveg, naturområde
- Kløverenga: liten ballplass for de minste, benker og bord
- Ryllikvegen: lekeplass, naturområde, stier
- Skogforvalter Lies veg: balløkke, naturområde
- Friområde Rødsildrevegen – Blomsterbakken: Naturområde, stiforbindelse
- Gode interne gangveger i Vårsetergrenda
- Lysløype/turveg til Kanalen/Birkebeineren skistadion
- Løypeforbindelse til Søre Ål / Brøttumsmarka
- Rikt stinett i utmarksområdene

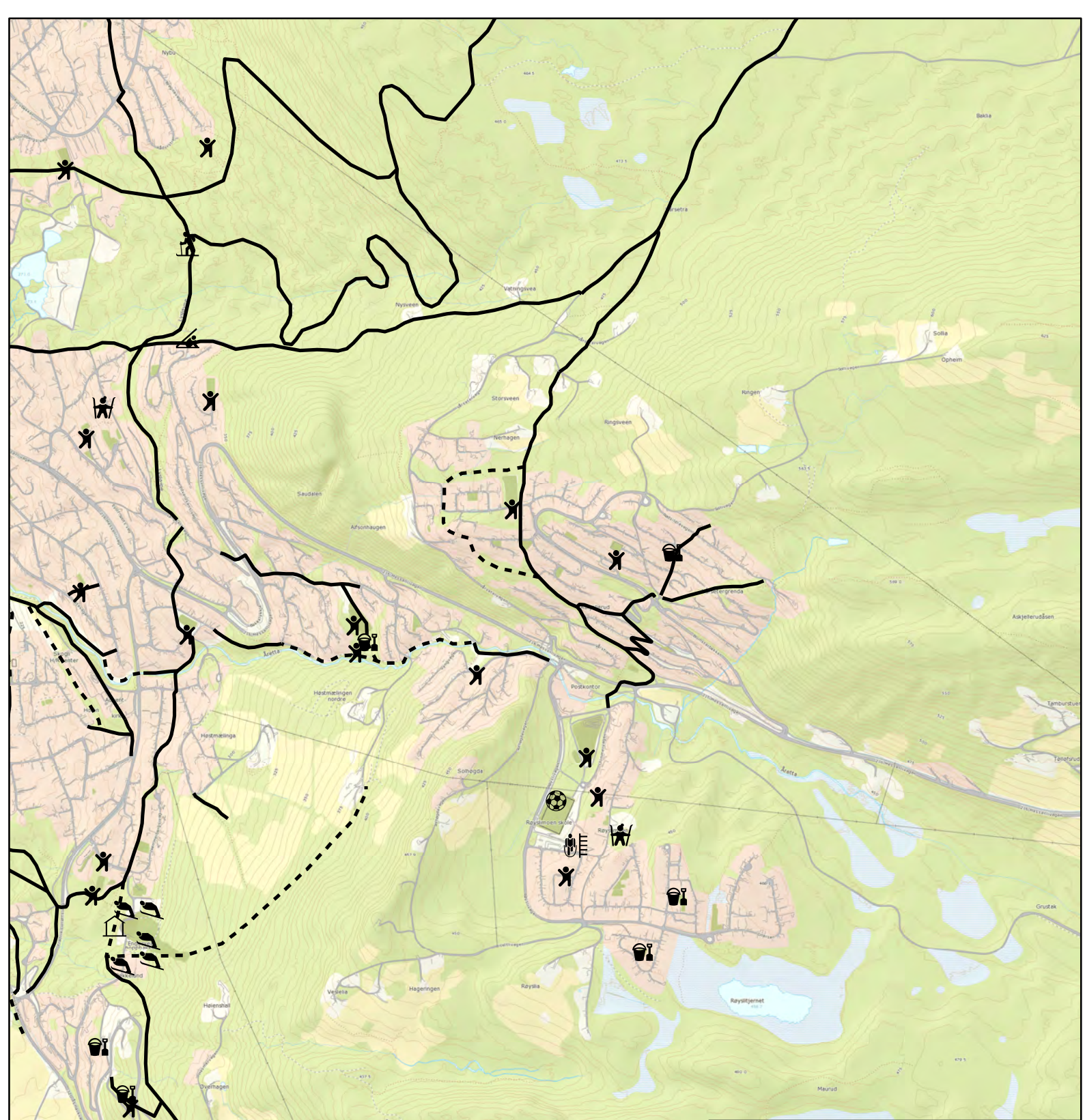
Hovedutfordring:

- Videreutvikle idretts- og nærmiljøanlegget for å ivareta økt bruk og nye brukergrupper

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak:

- Rehabilitering balløkke Skogforvalter Lies veg, videreutvikle området
- Skiløype fra Røyslimoen til Hestehoven
- Turveg Røyslimoen – Mjøsa langs Åretta
- Tilrettelegging for opphold og bading ved Røyslitjern
- Opparbeiding av interne friområder i Røyslimoen
- Opparbeiding av nærmiljøanlegg/lekeplass/ ved Granittlia.
- Utvide parkeringskapasiteten i grustaket i Vårseterveien
- 7-erbane (kunstgress) nord for fotballbana
- Oppgradere lysanlegget på Kunstgressbana
- Videreutvikling/rehabilitering nærmiljøanlegget Røyslimoen
- Skiløype fra Roterud via Vårsetergrenda til lysløypa mot Kanalen

DELOMRÅDE: VÅRSETERGRENDA /RØYSLIMOEN

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

Skileik m/lys	Skateboardanlegg
Lekeclass	Turskiløype
Fotballbane m/lys	Gapahuk
Hoppbakke m/lys	Gymnastikksal
Aking	Hoppbakke
Aktivitetsanlegg	Hytte - ubetjent
Aktivitetsanlegg/sandvolleyball	Planlagt turveg/sti/løype
Basketball/Skateboard	Eksisterende turveg/sti/løype

N

0 300 600 m

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.2.6 SAKSUMDAL

Befolkning: 353

0-5 år: 27

6-15 år: 37

16-19 år: 12

20-24 år: 20

25-66 år: 214

67+: 43

(pr. 1. januar 2011)

Saksumdal er ei jordbruksbygd med spredt bosetting vest i kommunen.

I Saksumdal er det store områder for natur og friluftsliv. Det er også et vakkert kulturlandskap her. Friluftsområdene er aktivt i bruk hele året.

Det er bygget VA-anlegg i Saksumdal. Dette åpner for økt boligbygging i grenda, og det kan på sikt bli økt behov for utvikling av aktivitetsområder i grenda.

Kirkeveien

I gamle dager måtte folket i Saksumdal til Fåberg for å komme til kirken. Den gamle kirkeveien er fortsatt i bruk som turvei. Det er mye kulturhistorie og naturopplevelse knyttet til turen over Kjølen.

Saksheim idrettsanlegg

Idrettsanleggene i Saksumdal ligger i forbindelse med skolen. På Saksheim idrettsanlegg finner vi ei grusbane med lys, aktivitetssal, hinderløype og 2,5 km lysløype. Rinna IL har rehabilitert lysløypa i 2008 og 2009. Idrettslaget er i ferd med å oppføre klubbhus og garasjeanlegg for tråkkemaskin.

Rinna IL preparerer ca. 45 km skiløyper med utgangspunkt fra idrettsplassen i Saksumdal. Løypene har forbindelse med Vingar IL's løyper, og går både på Saksumdalkjølen og Rukkjølen.

Områder og anlegg i Saksumdal

Saksheim idrettsanlegg

Kirkeveien

Pinssletta

Lysløype

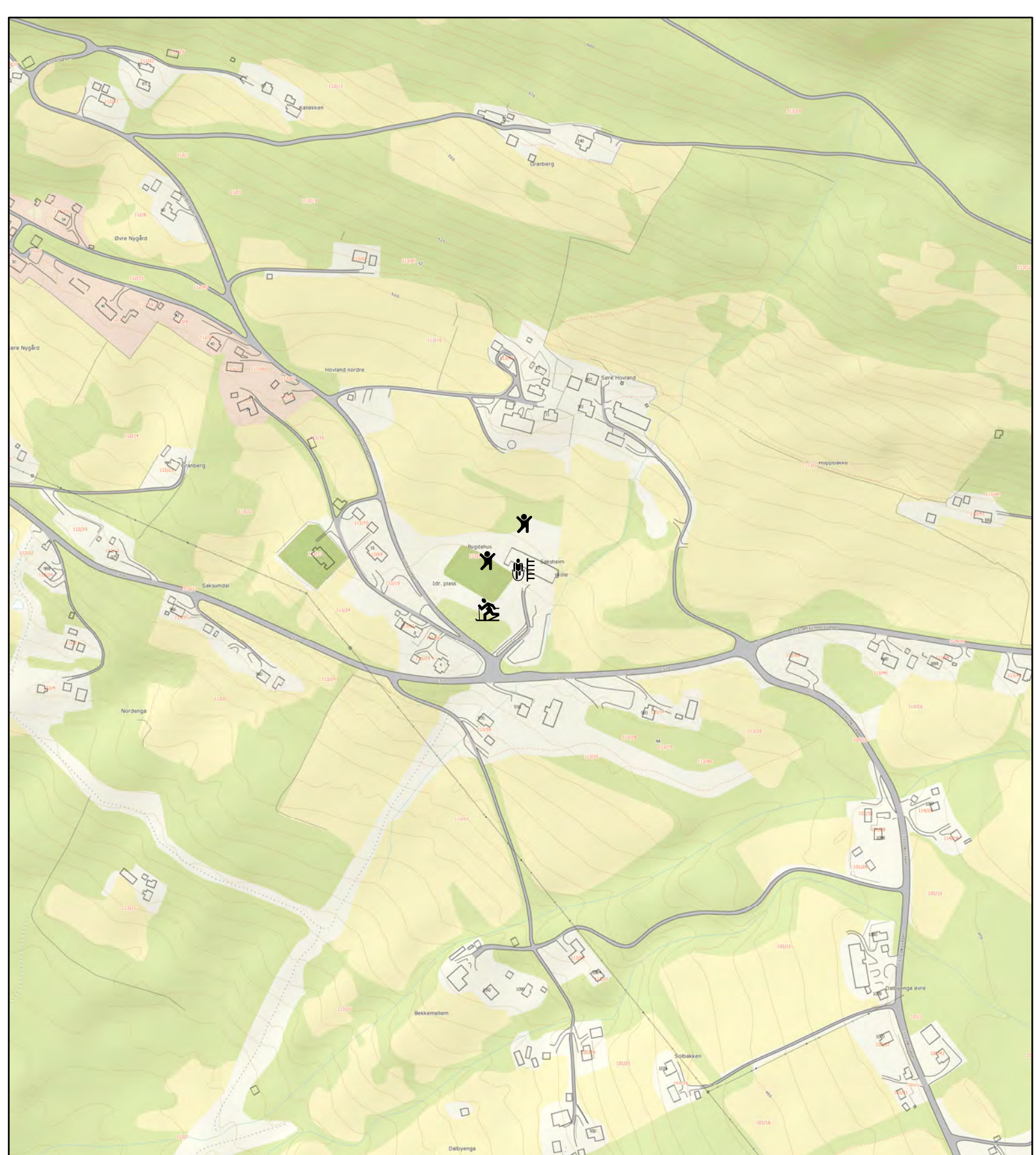
Skiløypenettet for øvrig

Hovedutfordring:

- Videreutvikle uteområdet ved skolen for å ivareta nye brukergrupper.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Rehabiliterer grusbana
- Gamlevegen, tilrettelegges som tursti og skiløype

DELOMRÅDE: SAKSUMDAL

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

 Lillehammer kommune

- Gymnastikksal
- Langrennsløype m/lys
- Aktivitetsanlegg

N

0 100 200 m

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.2.7 RUDSBYGD

Befolkning:	544
0-5 år:	43
6-15 år:	58
16-19 år:	33
20-24 år:	32
25-66 år:	295
67+	31
(pr. 1. januar 2011)	

Rudsbygd er ei tradisjonsrik jordbruksbygd med store natur- og friluftslivsområder. Det vakre kulturlandskapet gir identitet til bygda. Rudsbygd har nærhet til utmarksområder med gode muligheter for friluftsliv. Gausa renner igjennom bygda, og gir muligheter for fiske og bading.

Rudsbygd idrettslag eier og drifter alle anleggene i sonen. De står for preparering av skiløypene på Bakseterkjølen. Videre kjører de opp snøscooterløype i området Kinna – Vesleseter – Rinnåsen, fra vinterferie til påske.

Rudsbygd idrettspark

Buvollen skole og områdene rundt, med barnehage og idrettsanlegg, utgjør tyngdepunktet i Rudsbygd. Idrettsparken og skolen fungerer som samlingsplass og grendahus for bygda. Området inneholder en fotballbane gress, delanlegg for friidrett, 3 km lysløype, asfaltflate, hoppbakke og gymsal.

Anlegg og områder

Rudsbygd idrettspark

Saga stadion i Rudsbygd øverbygda: gressbane 28x50m

Brubakken: Balløkke gress med mål. Privat grunn.

Skolevei Finnerud – Simenrud: sti mellom Øverbygda og R 255

Gangveg fra Alsberg forbi Tollersrud mot Buvollen.

Badeplass ved Arlibrua

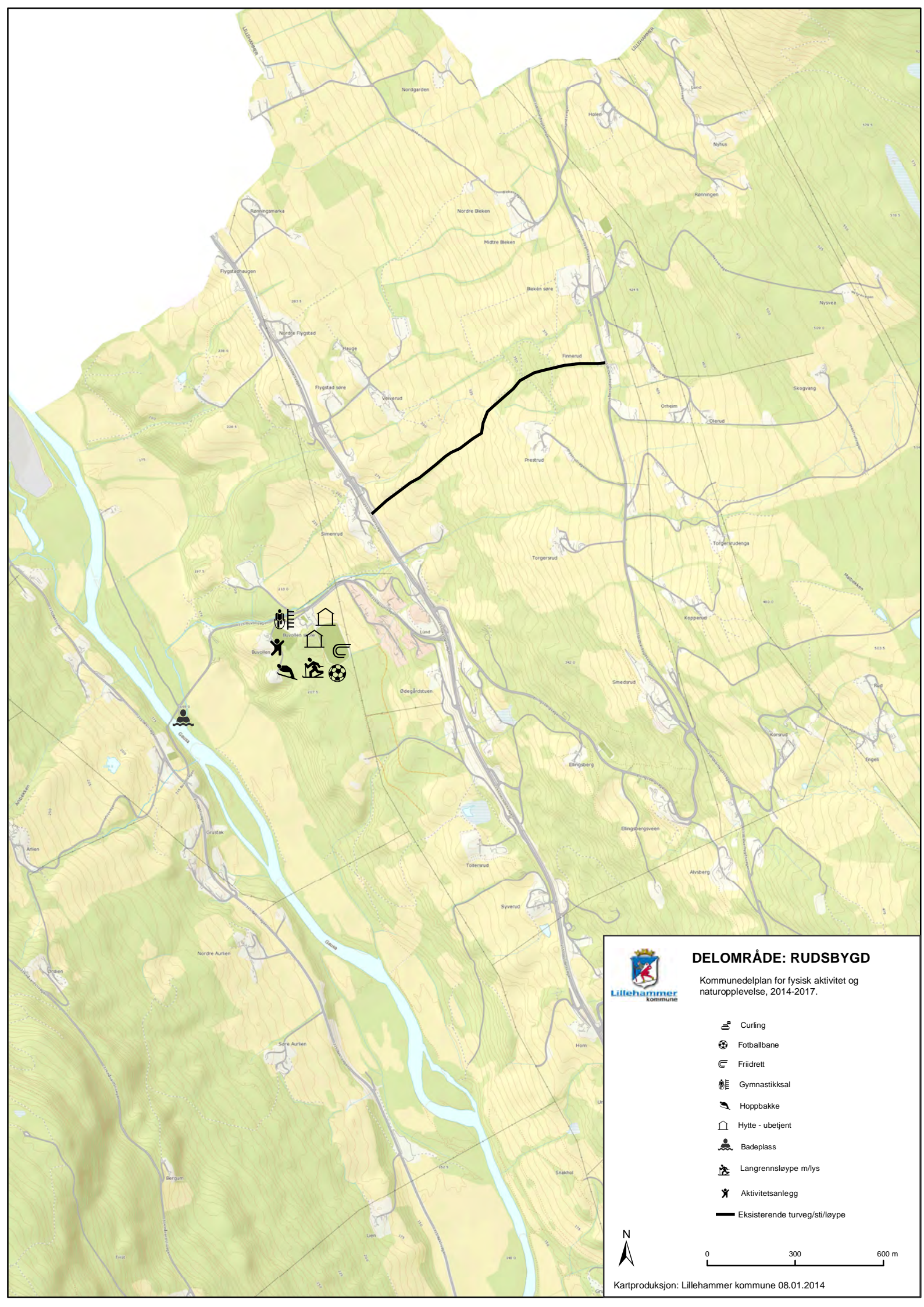

Hovedutfordring:

- Opprettholde standard på idrettsanlegget

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Omlegging av lysløype i forbindelse med boligbygging ved Tollersrudmyra/Øygardsstugua.
- Oppgradering av badeplassen ved Arlibrua

DELOMRÅDE: RUDSBYGD

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

Lillehammer Kommune

- Curling
- Fotballbane
- Friidrett
- Gymnastikksal
- Hoppbakke
- Hytte - ubetjent
- Badebasseng
- Langrennsløype m/lys
- Aktivitetstillegg
- Eksisterende turveg/sti/løype

N

0 300 600 m

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.2.8 FÅBERG / JØRSTADMOEN

Befolkning:	2502
0-5 år:	173
6-15 år:	304
16-19 år:	165
20-24 år:	213
25-66 år:	1279
67+:	368
(pr. 1. januar 2011)	

Denne sonen omfatter hele Jørstadmoen skolekrets, på begge sider av Lågen fra Øyer grense i nord til Stor-Hove og Kolberg i sør.

Viktige kvaliteter på Fåberg/Jørstadmoen

Forsvaret tilrettelegger store deler av grønnstrukturen sentralt på Jørstadmoen. Den sivile befolkningen har glede av dette gjennom anlegg som fotballbane, disc-golfbane, hinderløype, lysløype og stier innenfor forsvarets område.

Det er et vakkert kulturlandskap i Fåberg/Jørstadmoen. Noe av det eldste og mest verdifulle kulturlandskapet i hele kommunen finner vi på Jørstadhøgda. Grenda har også nærhet til store utfartsområder.

Det er få nærmiljøanlegg både på Fåberg og Jørstadmoen.

Jernbanen er en barriere gjennom tettstedet Fåberg Stasjonsby.

Blåbrua over Gausa er et kjent landemerke på Fåberg

Gausa/Lågen

Gausa og Lågen møtes her og danner Lågendeltaet. På dette deltaet finner vi de karakteristiske og vakre Jørstadmovollene. Langs Gausa og Lågen er det særlig gode muligheter for fiske, men også bading. Det er regulerte friområder både langs Gausa og Lågen. Friområdet ved Gausa har direkte tilknytning til Jorekstad, og har et stort potensiale som aktivitetsområde. I dette området er det registrert edelløvsskog, noe som krever særskilte hensyn ved utvikling av området.

Det er flere friareal langs Lågen som har stort utviklingspotensiale, mest aktuelt er Utstillingsplassen på Fåberg.

Jorekstad

Jorekstad Idrettspark er tyngdepunktet for kultur- og idrettsaktiviteten i grenda. Her er det grendahus, idrettshall, en 7-erbane, en 11-erbaner gress og en 11-erbane kunstgress, stort flerbruksareal med gress, div. småanlegg og utgangspunkt for

Badeanlegg

lysløypa.

Byens badeanlegg ligger som en del av idrettsparken. Her er innendørs og utendørs badeanlegg med stupetårn, sklie og fine oppholdsarealer.

Jorekstad AL står for driften av badeanlegg og grendehus, mens Fåberg idrettslag drifter øvrige utendørs idrettsanlegg.

Stevnelunden på Jorekstad er et parkpreget område i idrettsparken. Jorekstad/Stevnelunden må sees i sammenheng med friområdet/ badeplassen ved Gausa. Dette området har et stort potensial og kvaliteter som bør forsterkes/bevares.

Anlegg/områder på Fåberg og Jørstadmoen

- Jorekstad idrettspark
- Jørstadmoen idrettsanlegg
- Friområde ved Gausa
- Edvard Bræins veg nærmiljøanlegg
- Den russiske krigskirkegården
- Friområde ved Lågen
- Utstillingsplassen på Fåberg
- Carl Haugens vei, nærmiljøanlegg
- Fåberg Skytehall
- Løyper og stier
- Fåberg kultursti

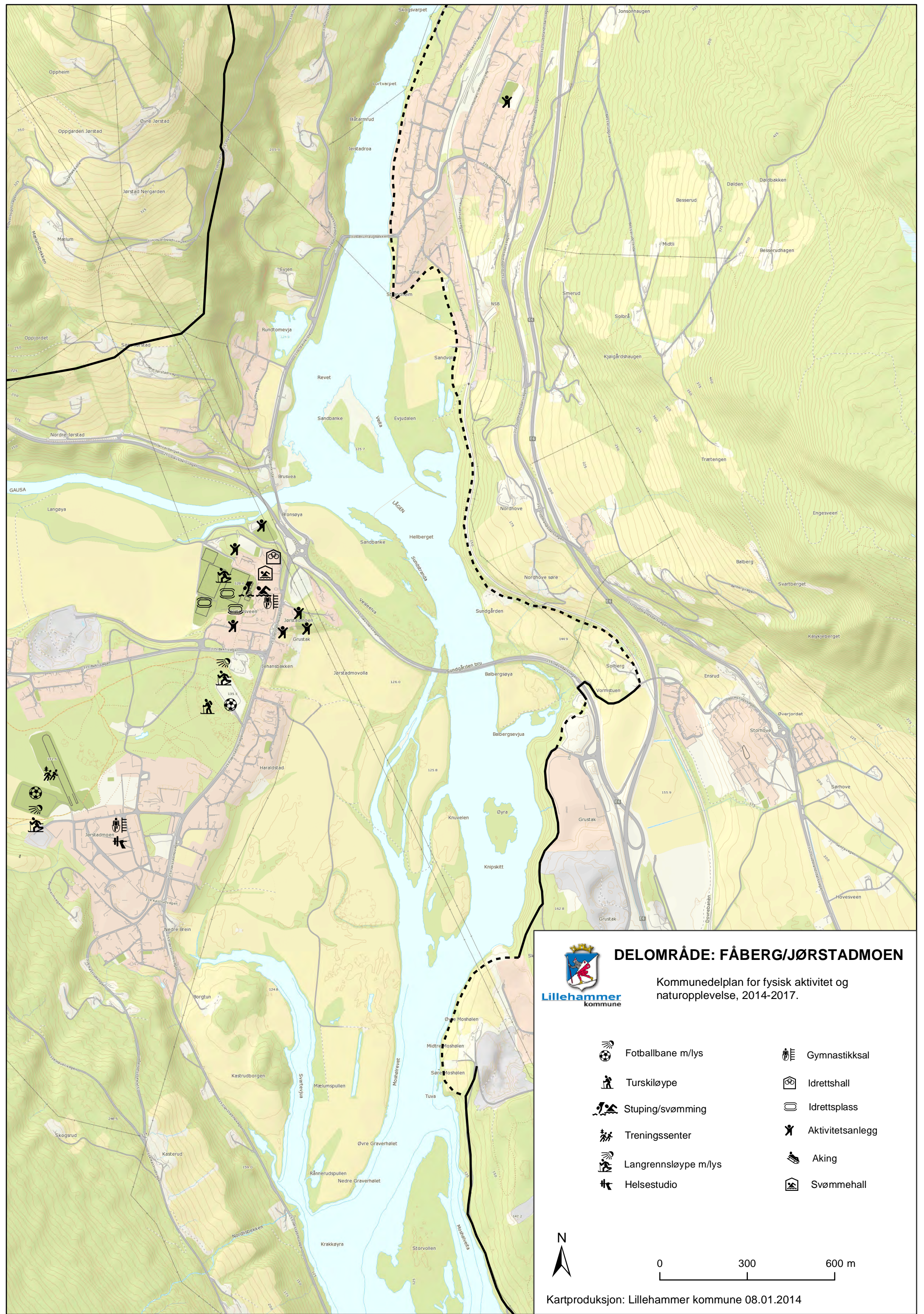
Hovedutfordringer:

- o Opprettholde standard og videreutvikle Jorekstad idrettspark for å ivareta nye brukergrupper.
- o Øke tilrettelegging langs Gausa og Lågen, deriblant sikre tilgjengelighet for funksjonshemmede.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

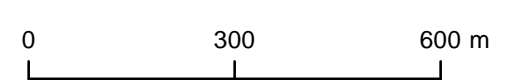
- Utvikling av området ved Utstillingsplassen
- Idrettshall Jorekstad, rehab. ventilasjon, lys og garderober
- Utvidelse fritidsbad Jorekstad
- Gymsal/storsal Jorekstad: Nytt gulv, vinduer og ventilasjonsanlegg
- Videreutvikle område ved Carl Haugens vei
- Videreutvikle område ved Grenaderveien
- Innløsning/avtale om bruk av friareal ved Brunlaug bru
- Gangsti fra Jorekstad til Flåkåli Bru, langs Gausa
- Kunstgress på ytre bane på Jorekstad

DELOMRÅDE: FÅBERG/JØRSTADMOEN

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

	Fotballbane m/lys		Gymnastikksal
	Turskiløype		Idrettshall
	Stuping/svømming		Idrettsplass
	Treningscenter		Aktivitetsanlegg
	Langrennsløype m/lys		Aking
	Helsestudio		Svømmehall

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

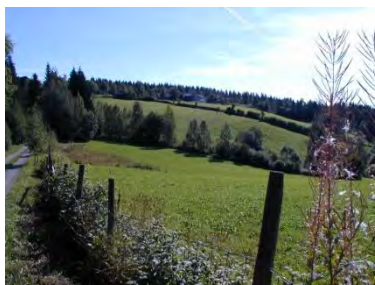
4.2.9 ØVRE ÅL

Befolkning:	952
0-6 år:	74
7-15 år:	124
16-19 år:	48
20-24 år:	41
25-66 år:	533
67+	132
(pr. 1. januar 2011)	

Øvre Ålsbygda består av spredt bebyggelse ovenfor bykjernen. Det er verdt å merke seg at sonen har relativt mange barn.

Birkebeineren skistadion er i sluttfasen med total omlegging av langrennsstadion, for å ivareta krav til internasjonale arrangement. Det er også lagt 6,5 km asfaltert rulleskiløype.

På Birkebeineren er det varierte aktiviteter gjennom hele året. Birkebeineren hestesenter er hovedanlegg for ridning i Lillehammer. Lillehammer brukshundklubb har også base i området.

Bebyggelsen i Øvre Ålsbygda ligger spredt i vakkert kulturlandskap

I Lysgårdsbakkene har det de siste årene vært gjort betydelig modernisering og oppgradering. Det gjenstår å legge kjøling i tilløpet på denne samt rehabilitere HS 104 slik at den også får profil i henhold til dagens krav.

Friluftsliv

Mulighetene for friluftsliv er fantastiske. Store deler av sonen har direkte tilgjengelighet til flotte naturområder og et rikt tursti- og skiløypenett av høy standard. Nordseter og Gropmarka ligger i umiddelbar nærhet.

Anlegg og områder i Øvre Ålsbygda

- Birkebeineren skistadion: langrenn, skiskyting, ridning, skileik, hundeaktivitet mm.
- Lysgårdsbakkene
- Flømyra lerduebane
- O-kart
- Abbortjern
- Stier og løyper

Hovedutfordringer:

- Tilrettelegge for sambruk mellom ulike brukergrupper, som ski, rulleski, hest, sykkel, hundeaktivitet, fotturer osv.
- Ivareta allmennhetens friluftsinnteresser i forbindelse med utvikling av idrettslige og kommersielle interesser i området.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Utvikling av friluftsområdet ved Abbortjern
- Lysgårdsbakkene, diverse oppgraderinger
- Birkebeineren skistadion, diverse oppgraderinger
- Etablere separate ridentier, sykkeløyper osv.
- Videreutvikling av Birkebeineren hestesenter
- Nytt platekart Olympiaparken og omegn

4.2.10 VINGROM

Befolkning: 936

0-5 år: 78
6-15 år: 150
16-19 år: 52
20-24 år: 48
25-66 år: 489
67+ 119
(Pr. 1. januar 2011)

Vingrom er et grendesamfunn lengst sør i kommunen. I de senere år har det vært en del utbygging her. Folketallet har vært økende og andelen barn/unge er høy (24%).

Viktige kvaliteter i Vingrom:

Området preges av et verdifullt kulturlandskap og nærhet til Mjøsa. Det er også store utfartsområder i tilknytning til Vingrom. Den nye nedfartsløypa skaper en viktig forbindelse til disse utfartsområdene. Vingrom idrettslag preparerer, merker og vedlikeholder skiløyper i Fåberg Vestfjell.

Vingromdammen

Vingromdammen

Vingromdammen er et stort, fint bade- og rekreasjonsområde. Det er bademuligheter både i en skjermet dam og på stranda. Det er foretatt betydelig oppgradering og utvikling av området, i et samarbeid mellom kommune, skolen og grendeutvalget. HC-toalett, sandvolleyball, gapahuk er etablert de senere årene. Videre er det etablert en utsettingsrampe for småbåter.

Det er laget en plan for videreutvikling av området, i et samarbeid mellom kommunen og grendeutvalget, skole og barnehage.

Rinna

Rinna renner gjennom Vingrom og setter sitt preg på grendas sentrum. Det er gode muligheter for å etablere turmuligheter langs elva og slik utnytte elvas kvalitet bedre enn i dag. Ved boligfeltet sør for Rinna er det påbegynt en gangveg langs elva.

Vingrom idrettspark

Vingrom idrettspark ligger i tilknytning til skolen og barnehagen. Det kan etableres sterkere forbindelse til elva fra friområdet.

I idrettsparken finnes lysløype, fotballbane gress, 7-erbane med kunstgress, delanlegg friidrett, balløkke/isflate og petanquebane. Vingrom skole har gymsal. Anleggene i idrettsparken ligger i hovedsak på kommunal grunn, men eies og driftes av idrettslaget.

Områder og anlegg i Vingrom:

- Vingrom idrettspark
- Vingromdammen
- Turløypenettet
- Døslia lerduebane
- O-kart.

Hovedutfordringer:

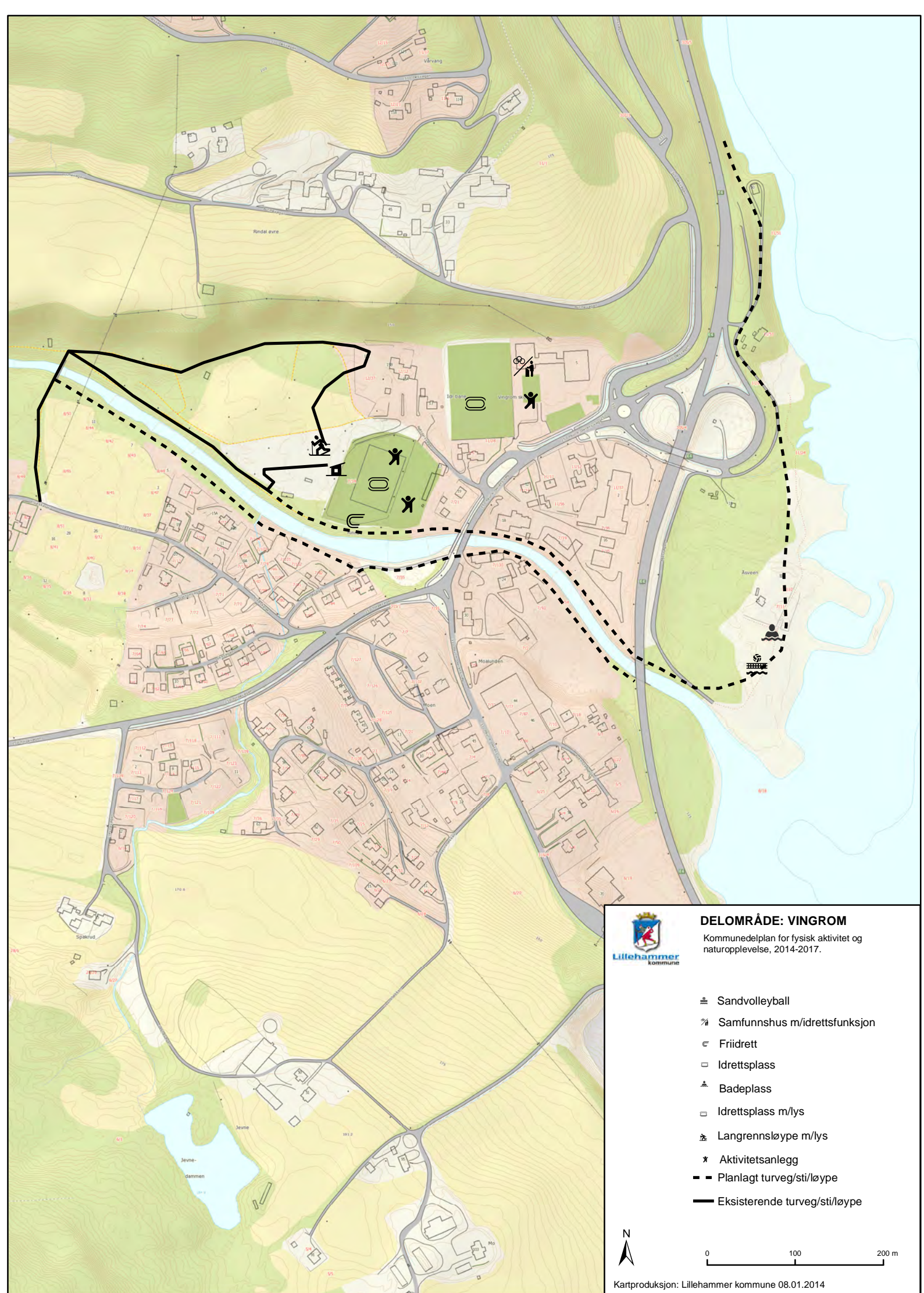
- Videreutvikle idrettsparken.
- Tilrettelegge for friluftsliv langs Rinna og ved Mjøsa.
- Ivareta Vingromdammen friluftsområde i forbindelse med utbygging av E6 gjennom Vingrom.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak:

- Videreutvikling av området ved Vingromdammen i henhold til plan, flere benker, søppeldunker og bedre sandstrand, flere parkeringsplasser osv.
- Turvei langs Rinna
- Rydding/rehabilitering av 5 km skiløype

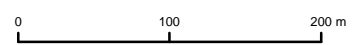

DELOMRÅDE: VINGROM

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

- Sandvolleyball
- Samfunnshus m/idrettsfunksjon
- Friidrett
- Idrettsplass
- Badeplass
- Idrettsplass m/lys
- Langrennsløype m/lys
- Aktivitetsanlegg
- Planlagt turveg/sti/løype
- Eksisterende turveg/sti/løype

4.3 FRILUFTSOMRÅDER

”opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse”

Offisiell definisjon av friluftsliv

Lillehammer har gode og varierte muligheter for friluftsliv, knyttet både til nærområder og større naturområder. Særlig verdifulle er områder ved vassdrag, kulturlandskapet, bymarka og fjellområdene. Friluftstilbudet i kommunen er viktig for byens innbyggere. Det er også en sentral del av reiselivstilbudet i distriktet.

Mange områder er godt tilrettelagt, mens andre områder er mer urørte og appellerer til egen utforskertrang. Det er ønskelig å ha en differensiert tilrettelegging for friluftsliv i natur- og utmarksområdene. Noen områder bør bevares relativt urørte med en enkel grad av tilrettelegging og med minst mulig terrenginngrep (dette er et mål for Gropmarka). I andre områder er det ønskelig med en større grad av tilrettelegging (for eksempel Olympiaparken). Dette er i tråd med kommuneplanens intensjoner.

Allmennhetens bruk av utmarksområdene sikres i utgangspunktet gjennom allemannsretten i friluftsloven. Inngrep i form av fysisk tilrettelegging forutsetter imidlertid grunneiers samtykke. I Lillehammer har et godt samarbeid mellom grunneiere, kommunen og andre aktører som for eksempel DNT Lillehammer og ulike idrettslag, vært avgjørende for utvikling av det gode sti- og løypetilbudet i kommunen.

Men tilrettelegging kan også ha andre former enn fysiske inngrep. Produksjon av temakart, organiserte turer, ulike nettsider med promotering av for eksempel sykkelmulighetene i marka er en form for tilrettelegging som også bidrar til økt ferdsel og økt press på utmarka.

Interessen for sykling er økende, både på veg og i terreng. Egne merkede traseer for sykling i naturområdene vil forebygge brukskonflikter. Det vil kanalisere ferdselen og dermed forhindre slitasje på sårbar natur. Her vil man igjen være avhengig av et konstruktivt samarbeid med grunneiere.

I St. meld. Nr. 39 (2000 – 2001) *Friluftsliv, ein veg til høgare livskvalitet* står det blant annet: ”Målsetjinga er å fremje det enkle friluftslivet – for alle, i dagleglivet og i harmoni med naturen. Friluftslivspolitikken legg hovudvekta på ein kjerne av ikkje konkurranseprega, ikkje motoriserte fritidsaktivitetar som går føre seg på allment tilgjengelege, naturprega område”. Videre står det bl.a. at regjeringen vil ”sikre at dei inngrepsfrie områda sin verdi for friluftsliv ikkje blir redusert av støy og terrengslitasje fra motorkjøretøy, luftfartøy og motorfartøy”.

FRIFO gjennomførte i 1993 en stor spørreundersøkelse om det norske folk sine friluftsvaner og naturverdier. Undersøkelsen viser at det folk først og fremst søker når de driver friluftsliv er fred og ro. Opptil 90 % av de spurte verdsatte ”det å komme ut i frisk luft, vekk fra støy og forurensning” og ”oppleve naturens stillhet og ro” som viktigste grunn.

Undersøkelse fra Norsk Monitor for perioden 1985 til 2009 viser at fotturer i skog og mark er den type fysisk aktivitet som utøves klart mest av voksne. Turstier og –løyper samt større utmarksarealer er de anlegg og områder som brukes mest.

Støy kan defineres som uønsket lyd. Støy er den forurensningskilde som plager flest personer i det moderne Norge. Alt etter den enkeltes tålegrense og interesse, vil uønsket lyd irritere, forstyrre, plage eller skade et menneske.

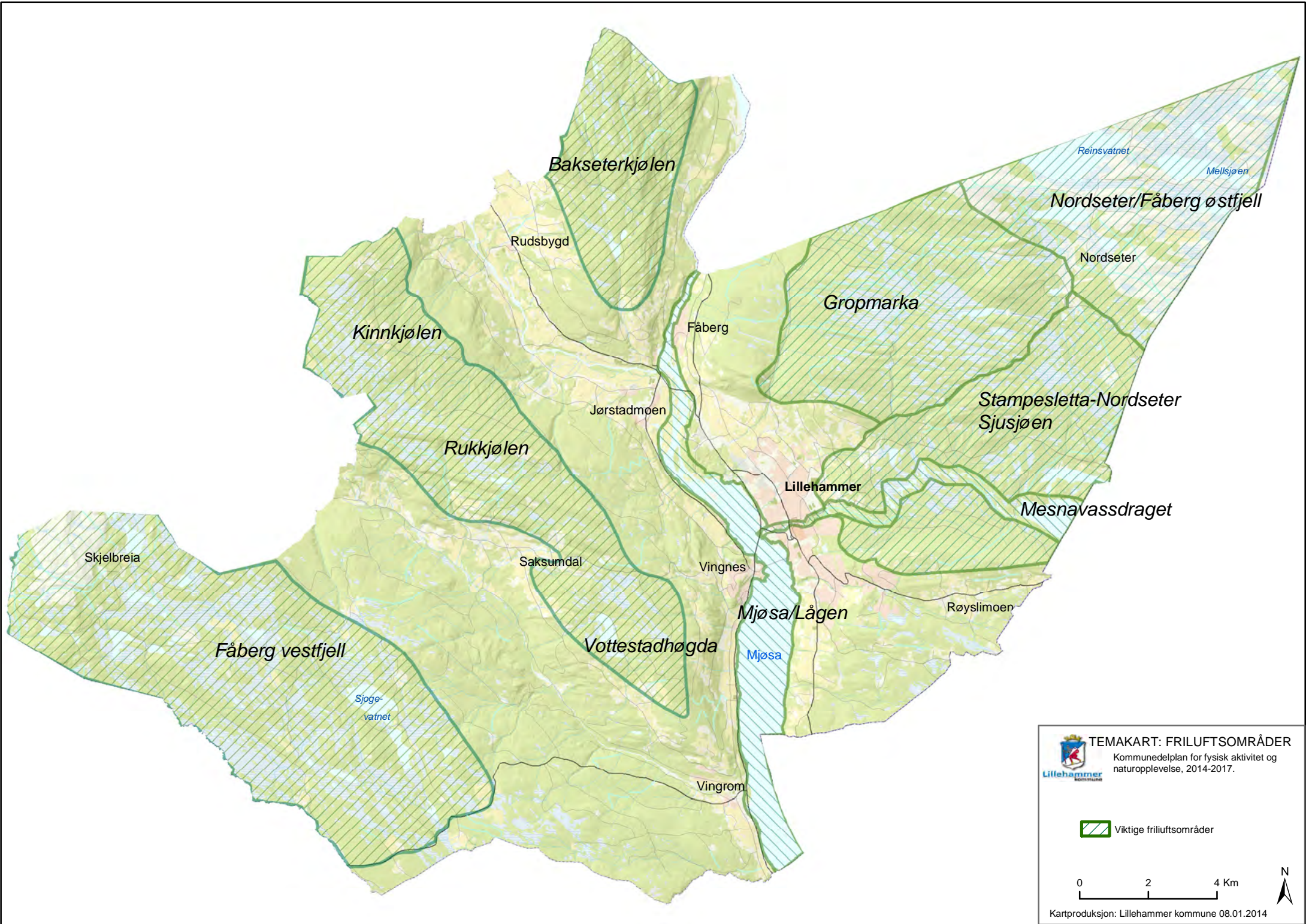
Fredelige omgivelser handler både om fravær av støy og om den positive opplevelsen av stillhet. Men stillhet er ikke bare fravær av målbar støy. Stillhet er en kvalitet som kan tåle et målbart innslag av (natur)lyd, men som forutsetter at vi har tilgang til fri natur. Det er derfor viktig å sikre stille områder for friluftsliv og rekreasjon. Restriktiv holdning til motorferdsel i utmark står sentralt her.

Også ”visuell støy” har betydning for natur- og friluftslivsopplevelsen. For eksempel kan lysløyper og lys fra veganlegg og hytteområder influere på betydelige områder som ellers vil oppleves som inngrepsfrie.

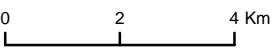
*Tap for all del ikke lysten til å gå.
Jeg går meg til det daglige velbefinnende hver dag og går fra enhver sykdom; går meg til mine beste tanker, og jeg kjenner ikke en tanke så tung at man ikke kan gå i fra den.
Når man slik fortsetter å gå, så går det nok.*

Søren Kierkegaard

TEMAKART: FRILUFTSOMRÅDER
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

 Viktige friluftsområder

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.3.1 GROPMARKA

Gropmarka skal bevares som utfartsområde for naturbasert friluftsliv, med enkel grad av tilrettelegging.

Beskrivelse:

Gropmarka er et større sammenhengende naturområde som ligger mellom Lillehammer by, Hafjell og Nordseter. Denne plasseringen gjør Gropmarka til et særskilt verdifullt område for friluftsliv, der en kan finne stillhet og ro. Det medfører også at Gropmarka er svært aktuelt som forbindelsesområde mellom disse destinasjonene, både for fotturer, skiturer og sykkeltureturer.

Gropmarka har spesielt stor betydning som bynært friluftsområde, både sommer og vinter. I nordøstre del av Gropmarka og over i Øyer kommune, under Slåseterfjellet, er det bestand av gammel fjellskog som inneholder flere rødlistearter (sjeldne og/eller truede arter).

Området har variert topografi og vegetasjon, med skog, vann og myrer.

Kommuneplanen

I kommuneplanen er Gropmarka vist som hensynssone Friluftsliv og grønnstruktur. Deler av Gropmarka er vist som hensynssone Naturmiljø. Det er knyttet retningslinjer til hensynssonene.

Det er i kommuneplanen vist utvidelse av hytteområde ved Landetjern, i retning mot Gropmarka. Dette kan influere på opplevelsen av Gropmarka som uberørt.

Dyreliv

Gropmarka er tilholdssted for enkelte sårbare dyre- og plantearter, som f.eks. hønsehauk og kongeørn ved Turthaugene. Gropmarka har ornitologisk betydning i regional sammenheng, med blant annet hekkeplass for ender og vadefugl. Her finnes trekkveger for elg og helårs beiteområder for elg og rådyr. Mindre rovpattedyr som rev og mår finnes. Det er moderat bestand av skogsfugl.

Tilrettelegging for friluftsliv

Tilrettelegging for friluftsliv må i dette området utføres særdeles skånsomt og med minst mulig naturinngrep. Det skal være en restriktiv holdning til nye tiltak i området, også i forhold til barmarkspreparering/terrenginngrep for skiløyper, stier og sykkeltraseer.

Anlegg

Det prepareres i dag ca. 25 km skiløyper i området, og det er ca. 52 km merka stier. Åsmyrløypa er scooterløype og det er ettspors scooterløype mellom Gropmarka og Øyer/Sandstulen. De andre løypene er to-spors, oppkjørt med tråkkemaskin. LOT Sti- og løypekomiteen foretar skilting, merking og rydding av stier. Grunnpreparering av skiløyper skjer ved et samarbeid mellom LOT og Lillehammer kommune.

Det er etablert sykkeltrase fra Hafjell gjennom Balbergskaret til Lillehammer, i regi av Vintersportregionen.

Ferdsl i Gropmarka kan skje med utgangspunkt i parkeringsplasser ved Balbergskaret, Skurvbrua, Nordseter og Birkebeineren skistadion.

Flømyra lerdubane ligger i Gropmarka. På grunn av støy er skyting konfliktfylt i forhold til de sterke friluftinteressene i området. Det bør derfor på sikt være aktuelt å flytte denne aktiviteten til et fremtidig skyteanlegg på Korsåsen.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- O-kart Gropmarka vest
- O-kart Jomotsvea mot Nordseter
- Planfri kryssing over Nordsetervegen ved Skurvbrua
- Nedfartsløype Balbergskaret/Nordre Ål
- Flømyra lerduebane, utvidelse, rehabilitering av standplass. 100 m bane for rifle?
- Utbedring av Åsmyrløypa som ettspors scooterløype.
- Tospors løype mot Øyer/Sandstulen

*Vi kan være glad vi lever i et land
hvor det enn så lenge finnes rom nok,
tonende lydrom av avstand
rundt stillhetens klare tone.
Denne stillheten er
en stor og dyp verdi.*

Hans Børli

4.3.2 NORDSETER/FÅBERG ØSTFJELL

Bevare området som attraktivt utfartsområde for befolkningen og turister.

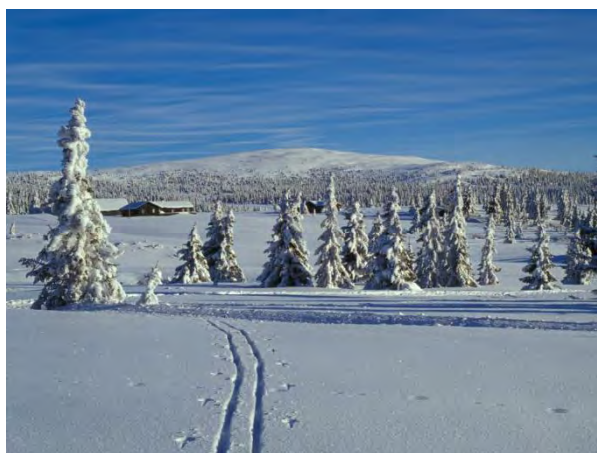
Beskrivelse:

Nordseter er kommunens største hytteområde, og det er flere overnattingsbedrifter her. Området har barskog og lauvskog i de lavereliggende partier og noe snaufjell i de høyeste områdene. Nevelfjell (1089 m.o.h) er det snaufjellet som ligger nærmest Lillehammer by. På vestsiden av Slåseterfjellet og Nevelfjell er det registrert store naturverdier knyttet til gammelskogmiljøer, herunder flere rødlistearter.

Nordseter er et meget viktig utfartsområde både for byens befolkning og turister, både sommer og vinter. Det er sti- og løypeforbindelse til store utfartsområder i både Øyer og Ringsaker. Nordseter er særlig på vinterstid et flott område for det enkle friluftsliv, der søken etter stillhet og ro er viktig. Veggen innover fjellet fra Nordseter er vinterstengt, sikret gjennom reguleringsplan. Dette er viktig for naturopplevelsen på vinterstid og en forutsetning for dagens løypetrase.

Nevelvatnet

Neveltoppen

Kommuneplanen

I kommuneplanens arealdel er de uregulerte delene av Nordseter vist som hensynssone Friluftsliv og grønnstruktur. Det er knyttet retningslinjer til hensynssonene.

Dyreliv

Området har hjortevilt som elg, hjort og rådyr. Det er god bestand av rype og skogsfugl og det er et viktig område for rovfugler. Myrområdene har godt innslag av vadefugler. Gaupe observeres av og til. Det bør foretas kartlegging av tiurleik før hogst iverksettes i området.

Tilrettelegging for friluftsliv

Tilrettelegging for friluftsliv må skje med tanke på både turister og byens befolkning. Det er behov for en samlet plan for stier og løyper i og inntil Nordseter sentrum og en gjennomgang av gjeldende plangrunnlag på dette området.

Det er under bygging flere nye hytteområder og fortetting i eksisterende hytteområder på Nordseter. Det må i den forbindelse sikres at eksisterende sti- og løypesystem ivaretas og at nødvendige nye traseer etableres.

Friluftinteressene tilknyttet Landetjern som kvalitet for hele Nordseter og for allmennheten må ivaretas. Det må sikres god og naturlig tilgjengelighet til tjernet og det må sikres tilstrekkelige attraktive oppholdsarealer ved tjernet. Dette må ivaretas ved utbygging i området.

Skiløyper i Nordseter området går dels i veg. Det er ønske fra noen hytteeiere om vinterbrøyting av disse vegene. Dette må ikke tillates før det er etablert fullgod omlegging av løypenettet og planskilt kryssing der det er aktuelt.

Det er flere parkeringsplasser på Nordseter som nyttes til utfartsparkering. Disse drives av grunneierne. Det er i perioder behov for ytterligere parkeringskapasitet. Det er regulert en utfartsparkering langs vegen ved Heståsen.

Anlegg

Det er en skiheis i området, et familieanlegg. Ett skiheisanlegg er nedlagt. Her planlegges det et aktivitetsområde for småbarn.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Samlet plan for sti- og løypenettet i og omkring Nordseter sentrum, gjennomføring av manglende lenker
- P-plass Heståsen
- Planfritt kryss over Sjusjøvegen
- Tilrettelegge oppholdsarealer langs Landetjern, samt sikre tilgjengelighet.

4.3.3 OMRÅDET MELLOM STAMPESLETTA, NORDSETER OG SJUSJØEN

Området mellom Stampesletta, Nordseter og Sjusjøen skal være friluftsområde med relativt høy grad av tilrettelegging for friluftsliv, med unntak av området langs Mesnavassdraget. Olympiaparken skal tilrettelegges som en flerbrukspark for turisme, idrett og friluftsliv.

Beskrivelse:

Hele området er et verdifullt, variert naturområde hvor Mesnavassdraget er det viktigste naturelementet. Vedrørende Mesnavassdraget se kap. 4.3.8. Det er et variert nett av stier og løyper, fra ettspors scooterløyper til 6 m brede løyper for massemonstring.

Olympiaparken inngår i dette området. Idrettsanleggene tilknyttet Olympiaparken fremgår av kap. 4.4.5. Det vises også til tematisk kommunedelplan for Olympiaparken, vedtatt 2009.

Olympiaparken

Olympiaparken har stor betydning for friluftsliv på flere måter:

Området i seg selv

I Olympiaparken foregår det turgåing, skigåing, riding, sykling, sopp- og bærplukking osv. Området er bynært og lett tilgjengelig både til fots og med sykkel. Et rikt sti- og løypenett (både turløyper og konkurranseløyper) gjør området attraktivt for både idrett- mosjon- og turaktivitet sommer og vinter.

Som utgangspunkt for aktivitet og opplevelse i tilgrensende områder

Parkeringsplassene på Stampesletta, Kanthaugen, Kanalen og Birkebeineren skistadion er hovedparkeringsplasser for utfart i dette bynære friluftsområdet. Stier, løyper og turveger gir forbindelse ut i tiliggende naturområder.

Som forbindelse mellom byen og fjellet

Olympiaparken har funksjon som korridor og forbindelse fra byen gjennom marka og videre opp på fjellet. Her er T-merka og umerka stier. Nedfartsløypa fra skistadion og ned til Stampesletta sikrer løyfeforbindelse fra fjellet, gjennom marka og ned til byen. Løyfeforbindelsen fra Skurvbrua/Birkebeinerløypa til nedfartsløype oppleves imidlertid som uklar gjennom Birkebeineren skistadion. Nedfartsløypa krysser også bilveg flere steder, noe som er svært uheldig.

Gamle Nordseterveg brukes som turveg sommerstid. Den er regulert til bevaring og må beskyttes mot inngrep i umiddelbar nærhet. Denne bør få en standard som gir mulighet for vinterbrøyting, slik at man får en god helårs gangforbindelse.

Kommuneplanen

I kommuneplanen er området vist som hensynssone Friluftsliv. Deler av området er vist som hensynssone Landskap og kulturlandskap og området langs Mesnaelva er vist som hensynssone Naturmiljø.

Dyreliv

Her finnes hjortedyr som elg og rådyr samt forekomster av hjort. Bra bestand av orrfugl samt registrert storfugl. Det er også registrert rovfugl (ikke hekkende). Tretåspett (rødlista) er registrert. Gaupe observeres av og til. Det vises til tematisk kommunedelplan for Olympiaparken, vedtatt 26.november 2009, for ytterligere informasjon om vilt- og naturområder innenfor Olympiaparken.

Tilrettelegging for friluftsliv

Som et bynært område bør tilretteleggingen i dette området være god, samtidig som kvalitetene som et variert naturområde bevares. Det er særlig viktig å ivareta naturkvalitetene knyttet til Mesnavassdraget, som har stor rekreasjonsmessig betydning, og et spesielt rikt og sårbart fugleliv.

Deler av området består av kommuneskog. Kommuneskogen i dette området bør forvaltes slik at hensyn til friluftsliv og vern går foran økonomiske hensyn.

Abbotjern er et populært badevann p.g.a. god vanntemperatur og idylliske omgivelser. En skånsom tilrettelegging vil gjøre Abbotjern tilgjengelig for flere grupper

LOT ved Barnas Turlag har etablert base for sin aktivitet i Krokbua ved Krokflø. Dette er et samlingssted for turglade familier og er utgangspunkt for kortere og lengre turer, samt for padling innover Mesnavassdraget.

Parkeringsplassen ved Kanalen kan bli stengt på grunn av kraftselskapets behov for uhindret tilgjengelighet til dammen. Det er regulert en parkeringsplass mellom dammen og Birkebeinervegen og denne bør opparbeides.

Det er etablert hestesenter på Birkebeineren skistadion og området brukes mye til riding. For å unngå konflikt mellom turgåere og ryttere er det behov for egne stier for riding. Kombinasjon turveg/ridesti er ikke tillatt i henhold til reguleringsbestemmelsene for Olympiaparken. Både tursykling og terrengsykling er en voksende aktivitet. Det vil etter hvert bli behov for egne sykkeltraseer

Det er avgjørende viktig at friluftssinteressene tilknyttet Olympiaparken ivaretas og forsterkes i forbindelse med eventuell utvikling av de idrettslige og kommersielle interessene i området.

Anlegg

- Merkede stier
- Preparerte skiløyper, turløyper og konkurranseløyper
- Lysløype ved Birkebeineren skistadion og videre til Vårsetergrenda
- Birkebeineren Hestesenter

Status og utfordringer

- Birkebeineren Skistadion
- Abbortjern
- P-plasser ved Kanalen, Kanthaugen, Birkebeineren skistadion
- Mesnasaga fiskeplass
- Kanalen rasteplass
- Krokbu

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Kanalen – Kanthaugen, turveg/skiløype
- Flytte parkeringsplass ved Kanalen
- Planfritt kryss over Nordsetervegen ved Skurvbrua
- Toalettanlegg ved utfartsparkingsplassene
- Birkebeineren skistadion/Abbotjern, tilrettelegging friområde/badeplass
- Langberget - Mesnasaga, barmarkspreparering
- Birkebeineren hestesenter, ventilasjonsanlegg
- Omlegging/rehabilitering nedfartsløype nord, etablere planskilte kryssinger med bilveg
- Bedre løypeforbindelse gjennom og/eller omkring Birkebeineren skistadion
- Utbedring av Gamle Nordseterveg til helårs gangveg
- Egne ridestier og sykkeltraseer
- Utbedring av skibruer og skiløyper
- Utvidelse av Birkebeinerløypa og omlegging av ritraseen.
- Nytt platekart Olympiaparken og omegn

4.3.4 FÅBERG VESTFJELL

Fåberg Vestfjell bør i fremtiden beholde det preget det har i dag. Tilrettelegging for friluftsliv bør være av enkel karakter, som ikke forringer de rike mulighetene for naturopplevelse.

Beskrivelse

Fåberg Vestfjell er en del av et sammenhengende stort naturområde som omfatter kommunene Lillehammer, Gausdal, Nord-Aurdal, Etnedal, Nordre Land og Gjøvik. Det er det sørøstlige hjørnet av det store fjell- og utmarksområdet som strekker seg nordvestover til Jotunheimen, mellom Valdres og Gudbrandsdalen. Området består av mange små tjern og vann og store myrstrekninger. Den vestlige delen av området topper seg mot Prestkjerringa, 1060 m.o.h.

Området har både villmarkspreget og tilrettelagte områder, noe som gir en variert naturopplevelse. Det er seterdrift i område.

På veg til Prestkjerringa

Ny panoramaskive på Prestkjerringa

Kommuneplanen

I kommuneplanens arealdel er Fåberg vestfjell vist som hensynssone Friluftsliv. Deler av området er vist som hensynssone Naturmiljø.

Naturreservat

Augga naturreservat er et 79 da stort barskogreservat. Formål med vernet er å bevare et høgproduktivt barskogområde.

Flokoa naturreservat er på 254 da. Formål med vern er å bevare et forholdsvis urørt skogsområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har særskilt betydning for di det er en bekkeløft med en velutviklet fosserøysone med stort artsmangfold særpreget av rike forekomster av flere truede og sårbare arter. Flokofallet, Lillehammers største fossefall ligger i Flokoa naturreservat.

Dyreliv

Her er hjortevilt som elg, rådyr og hjort. Elgen har trekkveger gjennom området vår og høst. Skogsfugl beiter i store deler av området og myrområder fungerer som hekkeplass for vadefugl og ender. Noe rype, gaupe og bever er observert.

Jotunheimens forgård

Fjellplanen ”Jotunheimens Forgård” ble i 2004 vedtatt som kommunedelplan for deler av kommunene Lillehammer, Nordre Land, Etnedal, Nord-Aurdal, Nord-Fron, Sør-Fron og Gausdal. Fjellplanen legger opp til samordnet forvaltning av et felles fjellområde med store bruks- og verneverdier. Planen er ikke juridisk bindende, men angir retningslinjer knyttet til ulike soner.

Tilrettelegging for friluftsliv

Tilrettelegging for friluftsliv foretas av flere parter i området. Vingrom IL har ansvar for barmarkspreparering og oppkjøring av skiløyper, og har i den forbindelse et samarbeid med Fåberg Vestfjell hytteforening og Løypekomiteen for Vestfjellet i Gausdal kommune. Løypenettet er 90 km langt. Fjellmyra og Nyseterhøgda er utgangspunkter for et bredt skiløypenett både mot Skjellbreida og Gjøvik.

Fåberg Vestside Jakt- og fiskeforening har foretatt tilrettelegging for funksjonshemmede ved Åltjern, med fiskebrygge og grusstier langs vannet. Foreningen har satt ut benker/bord ved rasteplasser i området.

De siste årene er det ryddet, merket og skiltet mange kilometer stier i vestfjellet, spesielt i nordre del av området. Dette ved et samarbeid mellom Fåberg vestside JFF og Fåberg vestfjell hytteforening.

LOT har ryddet og merket sti fra Torpavegen via Skjellbreida til Kittilbu. Hytter er leid og gjort tilgjengelig med standard DNT-nøkkel.

Det er et godt nettverk av skogsbilveger egnet for sykling.

Anlegg

- Bade- og fiskeplass ved Åltjern
- P-plasser
- Skiløyper
- Stier

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Merking og skilting av sti- og løypenett
- Tilrettelegging, skilting av fiskeplasser
- Ivareta og eventuelt utvide sti- og løypenettet i forbindelse med hyttebygging

4.3.5 KINNKJØLEN/RUKKJØLEN/VOTTESTADHØGDA

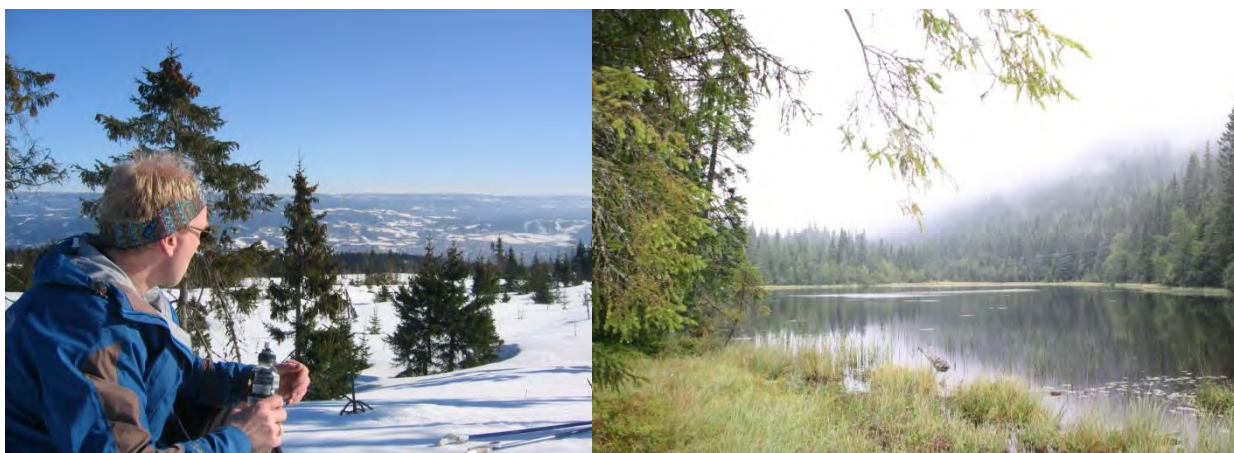
Områdets karakter som relativt uberørt bevares. Tilrettelegging for friluftsliv bør være av enkel karakter, som ikke forringer de rike mulighetene for naturopplevelse.

Beskrivelse:

Kinnkjølen og Rukkjølen er naturlig avgrenset av Gausdal, Saksumdal og Auggedalen. Området er av de minst berørte i kommunen og den indre delen er i all hovedsak fri for veger og hytter. Her er terrenget åpent og solrikt, med gammel skog og tallrike myrer. Vottestadhøgda ligger mellom Vingnes, Saksumdal og Vingrom. Høgda er omringet av gardsbruk, spredt boligbebyggelse og vegnett. Høgda er skogkledd med tjern, myrer og skog.

Det er regulert skytebane og motorsportanlegg på Korsåsen. Dette vil støymessig påvirke et større område. Det er da spesielt viktig å ivareta natur- og friluftinteressene i den delen av området som ikke blir støyutsatt.

I forbindelse med etablering av motorsportanlegg/skytebane må nødvendig omlegging av løypenett foretas. De må sikres sti- og løypeforbindelse fra pakeringsplass ved anlegget og ut i tilliggende naturområder, da dette vil kunne bli et utgangspunkt for turer.

Kommuneplanen

Kommuneplanen viser området som hensynssone Friluftsliv. Store myrkomplekser er vist som hensynssone Naturmiljø.

Dyreliv

Her er hjortevilt som elg, rådyr og hjort. Elgen har trekkveger gjennom området vår og høst. Skogsfugl beiter i store deler av området og myrområder fungerer som hekkeplass for vadefugl og ender. Noe rype, gaupe og bever er observert. Ørn er observert i området.

Tilrettelegging for friluftsliv

Tilretteleggingen for friluftsliv er god i området. Med utgangspunkt i Ravnumsetra er det et betydelig løypenett nordover Ruka/Rukkjølen og sørover Vottestadhøgda. Tilførselsløyper fra Saksheim skole, fra Vingrom og fra Døsen. Løypenettet er oppgradert de siste årene.

Rinna IL- preparerer 43 km skiløyper på Rukkjølen/Saksumdalskjølen. Vingar IL preparerer 30 km skiløyper. Vingrom IL preparerer 20 km tilførselsløyper. Rudsbygd IL kjører opp

snøscooterløype i området Kinna – Vesleseter – Rinnåsen på ettervinteren (vinterferie – påske).

Grunneiere har de siste årene lagt ned et betydelig arbeid i å rydde, merke og skilte stier i området Ruka – Veslesetra – Kinna – Rinnåsen – Støla. Dette stisystemet henger sammen med den gamle Kirkevegen som er merket fra Saksumdalen til Fåberg over Rukkjølen. På Turtdalshøgda og ved Demtjern er det fine rasteplasser med gapahuk.

Kinnshaugtjernet er et populært utfartsområde, og brukes mye til bading og fiske.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Merking og informasjon
- O-kart Rukkjølen, Rudsbygd Idrettslag
- O-kart Kinnkjølen, Rudsbygd Idrettslag
- Skytebane og motorsportanlegg på Korsåsen

*Det er rart med stillheten i skogen,
Den er aldri fravær av lyd,
aldri tom og skremmende,
slik den kan bli i lukkede rom.
Du hører trærnes mjuke risling i vinden,
En korsnebb fløyter sin vemodige tone,
Og hakespetten trommer lydt på tørrhara,
men summen av det hele er likevel stillhet,
en stor ro som kjærtegner trommehinnene
og lar deg høre livet brenne i deg
som suset av flammer på et lys.*

Hans Børli

4.3.6 BAKSETERKJØLEN

Områdets karakter som relativt uberørt bevares. Tilrettelegging for friluftsliv bør være av enkel karakter, som ikke forringer de rike mulighetene for naturopplevelse.

Beskrivelse:

Bakseterkjølen er naturlig avgrenset av Rudsbygd/Gausdal og Lågen. Den søndre del av Bakseterkjølen ligger i Lillehammer kommune. Dette er et skogsområde med små vann og setre og med fine turmuligheter på stier, skogs- og seterveger. Jørstadhøgda, søndre del av området, er et spesielt viktig kulturlandskapsområde med storslagne utsiktspunkter.

Kommuneplanen

I kommuneplanens arealdel er Bakseterkjølen vist som hensynssone Friluftsliv. Det er knyttet retningslinjer til hensynssonene.

Svarverud Naturreservat

Svarverud Naturreservat ligger nord-øst i området, nord-øst for Hoknakkappen, inntil grensa til Øyer kommune. Området er 20 da stort og formålet med fredningen er å bevare en urørt og interessant forekomst av alm-lindeskog.

Dyreliv

Området er viktig for hjortevilt (elg, hjort og rådyr) og skogsfugl/hare. Vann og myrområdene her har verdi for ender og vadefugl. Det er også et viktig område for enkelte rødlistearter som hekker i området. Større rovdyr som gaupe observeres jevnlig. Det er veldig bra med skogsfugl i dette området.

Tilrettelegging for friluftsliv

Tilretteleggingen for friluftsliv er god i område. Rudsbygd Idrettslag preparerer 35 km skiløyper på Bakseterkjølen, og disse løypene har forbindelse med løypenettet i Gausdal kommune. Løypenettet er oppgradert de siste årene og aktiviteten har økt. Vinterparkering ved Stortjernet.

Området har et nett av stier og skogsbilveger som egner seg til turgåing og sykling. Området har svært god dekning av O-kart og skiltingen er bra.

Det er laget en kartlegging av natur-, kulturlandskaps -, og friluftsverdier i området Hunderfossen/Hafjell og Bakseterkjølen. Dette bl.a. som grunnlag for å vurdere utbygging i området Hokna – Hunderfossen.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak:

- Merking og informasjon.
- Utarbeide et sommerkart og et vinterkart.
- O-kart Huseskogen

4.3.7 LÅGEN/MJØSA

Lågen/Mjøsa med strandsonen skal videreutvikles som friluftsansal. I en sone på 100 meter fra vannet skal det ikke foretas inngrep som er til hinder for området bruk som friluftsansal.

Beskrivelse

Kontakten med vann har stor betydning for friluftsliv og rekreasjon, og i den sammenheng står Mjøsa og Lågen i en særstilling i Lillehammer. I byens strandsonen er det varierte muligheter for bading, båttaktivitet, fiske, turgåing, sykling og naturopplevelse.

E6 og jernbane begrenser tilgjengelighet til og opplevelsen av Mjøsa. Det er derfor viktig å beholde en vegetasjonsskjerm mot oppholds- og aktivitetsområder i strandsonen.

Kommuneplanen

Kommuneplanen fastsetter et generelt byggeforbud i en sone på 100 meter fra vann og vassdrag. Det er egne retningslinjer for strandsona langs Mjøsa og Lågen.

Lågendeltaet naturreservat og fuglefredningsområde

Området strekker seg fra Øyresvika/Trangerud i sør til Øyer grense i nord. Området er et av de største innlandsdelta i Norge, og har en variert våtmarkstopografi. Området har funksjon som et viktig ledd i den indre trekkruta for Østlandet, og har en uvanlig stor artsrikdom og stor biologisk produksjon. En del fuglearter finner gode hekkeforhold i deltaet, og området er et viktig vintertilholdssted for vannfugl. Blant annet er det overvintrende fossefall i området ved samløpet av Lågen og Gausa. Deltaet har også bever, en relativt ny art i dette området. Grøntområdene langs vassdraget er viktige områder for bl.a. rådyr vinterstid.

Området har et særpreget natur- og kulturlandskap med stor landskapsestetisk verdi. Fredningsbestemmelsene angir restriksjoner for ferdsel i verneområdet. Forvaltningsansvaret for verneområdet er tillagt Fylkesmannen i Oppland

Tilrettelegging for friluftsliv

Se også kap. 4.4.1 badeplasser.

Det er et stort potensial for videreutvikling av anlegg og områder langs hele strandsona slik at det blir enda mer attraktivt for ulike aktiviteter og opplevelser. Tilgjengelighet fra sentrum og fra boligområdene kombinert med skilting er også et viktig tema. Et akseptabelt driftsnivå er avgjørende for bruksverdien, spesielt for badeplassene.

Alle nye tiltak som direkte berører Lågendelta naturreservatet skal avklares på forhånd med Fylkesmannens miljøvernnavdeling.

Turveg i strandsonen

Sammenhengende turveg bør etableres i Mjøsas strandsonen, fra Søre Ål til Fåberg, og fra Vingnes til Vingrom. På østsiden er store deler av strekningen etablert, sist parsellen utenfor Lillehammer camping. Strekningen fra renseanlegget til Lillehammer camping er under bygging. En sammenhengende turveg av god standard vil være en viktig nord-sørgående transportåre både for gående og syklende.

Strandpromenaden

Strandpromenaden er i ferd med å bli et av byens mest attraktive friluftsområder. Det er etablert badeplass, sandvolleyballbaner, balløkke, disc-golf, toalett, gressletter og parkeringsplass. Området har plass og potensial for flere aktivitetsanlegg og skateboardanlegg vil bli bygget i løpet av 2014. En videreutvikling av området bør prioriteres i planperioden. Et høyt driftsnivå er avgjørende for områdets bruksverdi

Fugletårn ved Betongstasjonen

Det er planer om et fugletårn med utsikt til Lågendeltaet. Tårnet plasseres ved den tidligere betongstasjonen mellom Korgen og Mosodden. Prosjekt er et samarbeid mellom Fylkesmannen i Oppland, Statens naturoppsyn og Lillehammer kommune som grunneier.

Anlegg

- Vingnes badeplass
- Skibladnerbrygga på Vingnes
- Vingrom badeplass og friområde
- Korgen badeplass
- Mosodden badeplass
- Gamle Skibladnerbrygga/Berget badeplass
- Småbåthavna Vingnes
- Ro- og kajakk-klubbens anlegg på Vingnes
- Lillehammer vannsportsenter
- Strandpromenaden
- Busmoen aktivitetslette, Mosodden og Vingnes balløkker
- P-plass og fiskeinfo ved Hunderfossen.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Fullføre turveg fra Søre Ål – Fåberg, på østsiden
- Videreutvikling av Strandpromenaden
- Turveg Leirvika – Vingnesvika – Vingrom
- Korgen – Mosodden, utvikle bade- og oppholdsarealer
- Gamle Skibladnerbrygga, oppgradering av området, gjestebrygge
- Vingnes, videreutvikling/utvidelse badeplass
- Fåberg – Utstillingsplassen, turveg, rekreasjonsområde
- Skiløype i strandsonen
- Fugletårn ved betongstasjonen
- Innløsning/avtale om bruk av areal ved Brunlaug bru
- Innløsning av areal, Strandpromenaden sør for Plantasjen

4.3.8 MESNAVASSDRAGET

Området langs Mesnaelva skal bevares og utvikles som:

- **naturområde i øvre deler**
- **grøntdrag gjennom øvre deler av byen, samt ned mot Mjøsa**
- **byparkelement gjennom sentrumskjernen**

Beskrivelse

Mesnaelva er det viktigste naturelement i området i Stampesletta – Nordseter – Sjusjøen. Områdene langs Mesnaelva utgjør byens viktigste øst/vest – forbindelse, fra marka, gjennom sentrum og ned til Mjøsa. Vassdraget utgjør en organisk kontrast til den strenge kvartalsstrukturen i sentrum og kan utvikles til en unik opplevelseskvalitet for byen.

I øvre deler utgjør vassdraget et verdifullt, variert naturområde, med rolige små kulper, små fosser og myrområder. Det bades flere steder i Mesnaelva. Badedammen og Kanalen er tilrettelagt for bading og har kommunal drift.

Det har de siste årene vært økt fokus på Mesnavassdraget gjennom sentrum. Det er etablert belysning, det er bygget opp et større vannspeil ved Lilletorget og det er laget en attraktiv oppholdsplass ved vannet ved Mesnasenteret.

Nedre del av vassdraget er mindre tilgjengelig.

Kommuneplanen

I kommuneplanens arealdel er Området langs Mesnaelva vist som hensynssone Naturmiljø. I øvre deler er det vist som LNF-område sone 1, markert som viktig område for friluftsliv, viktig landskap rundt sentrum og viktig naturområde.

Dyreliv

Her finnes hjortevilt som elg og rådyr, og god bestand av skogsfugl. Vassdraget med tilhørende våtmarksområder har god bestand av ender og vadefugler. Gaupe observeres av og til.

Tilrettelegging for friluftsliv

Tilrettelegging for friluftsliv må gjøres med utgangspunkt i de rike kultur- og naturkvaliteter som er i området. Det er naturlig med differensiert tilretteleggingsgrad i de ulike delene av vassdraget.

I øvre del av vassdraget bør det foretas enkel tilrettelegging for et naturbasert friluftsliv. Det kan kun tillates mindre inngrep som ikke forringer naturkvalitetene eller forstyrrer sårbart fugleliv. Fra Kanalen og innover til Tuveitholmen er det godt egnet for padling. Det er behov for å sikre steder å gå i land på tørrbakke. Det bør finnes en løsning for ilandstigning og rasting på Tuveitholmen.

LOT har ei lita hytte, Krokbu som ligger ved Kroken. Her er det stor aktivitet i regi av Barnas turlag og bua er utgangspunkt for turer og for padling i Mesnavassdraget.

Fossvegen fra Badedammen og opp til Colletsbru ble bygget av ”Foreningen for Lillehammer By’s vel” på slutten av 1800-tallet. Turvegen hadde steintrapper og var sikret med rekkverk i smijern på de farligste stedene. Dette vegfaret har stor kulturhistorisk verdi. Strekingen fra Badedammen til Tverrløypa ble rustet opp høsten 2009. Det er også behov for utbedring av øvre del av turvegen og det er nødvendig med sikring av de farligste stedene.

Tilgjengelighet til og opplevelse av vassdraget må ivaretas og forsterkes i forbindelse med eventuelle utviklingsprosjekter i sentrum.

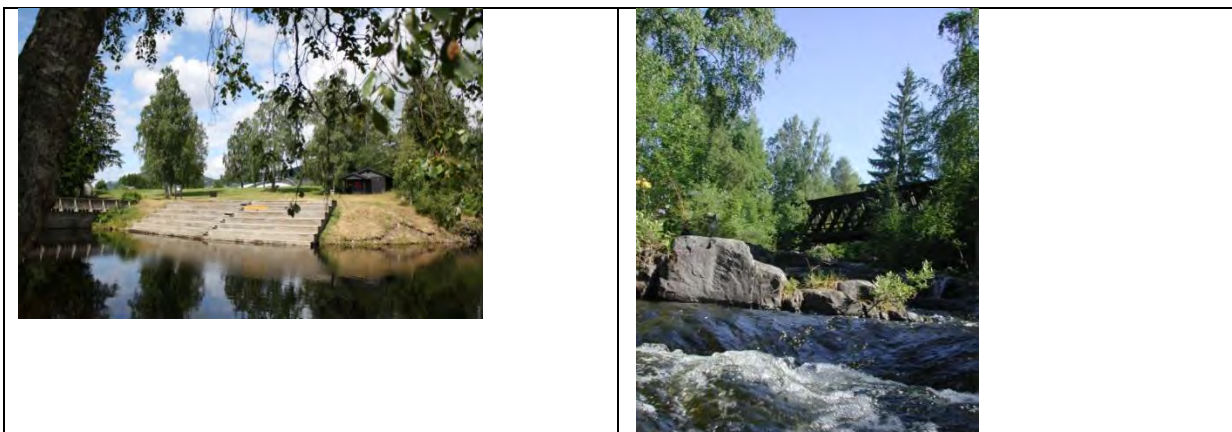
I nedre del av vassdraget er det i dag ikke mulig å ferdes langs elva. Det bør etableres turveg/sti også i dette området.

Industri og kultur

I 2002 plasserte foreningen Mesna Kultursti 42 informasjonsskilt fra Svarga til Strandtorget. Skiltene forteller blant annet om industrien og kulturen knyttet til Mesnavassdraget gjennom tidene. Mesna var en viktig årsak til at det ble anlagt en kjøpestad her i 1827.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Bevare og styrke tilgjengeligheten og kontakten med vassdraget gjennom sentrum. Området mellom Spinnerivegen og Kirkegata bør planlegges under ett og utvikles som et sentralt parkanlegg.
- Rehabilitering av Fossvegen
- Opparbeiding, rehabilitering, sikring og skilting av turveger,
- Grunneieravtale evt. innløsning av Tuveitholmen
- Videreutvikling av Badedammen

4.4 ANLEGG- OG OMRÅDEKATEGORIER

4.4.1 BADEPLASSER

Med badeplasser menes områder som har en viss grad av tilrettelegging for opphold og bading, eller områder der tilrettelegging kan være ønskelig. Det er også gode bademuligheter flere steder langs Mjøsa og i vann og vassdrag på fjellet og i skogen, uten at det er noen form for tilrettelegging.

Ved fremtidig byutvidelse sørover er det ønskelig å etablere badeplass også sør for rensanlegget, forutsatt at det blir attraktiv gang/sykkelforbindelse fra boligområdene ned til strandsonen. De naturlige forholdene for badeplass er gode i dette området.

Badeplassene er i de fleste tilfellene del av større friluftsområder. Det vises til kapittel 4.3 om friluftsområdene, for å få oversikt over helheten i disse områdene.

Samtlige badeplasser har et utviklingspotensial i form av bedre og utvida oppholdsarealer, bedre tilrettelegging for universell utforming,, bedret parkering, flere aktivitetselementer osv. Viktigste for bruken av denne type anlegg er likevel at det opprettholdes et høyt drifts- og renholds nivå i høysesongen.

Nummer på badeplassen henviser til temakart.

1 Badedammen Vingrom

Beskrivelse:

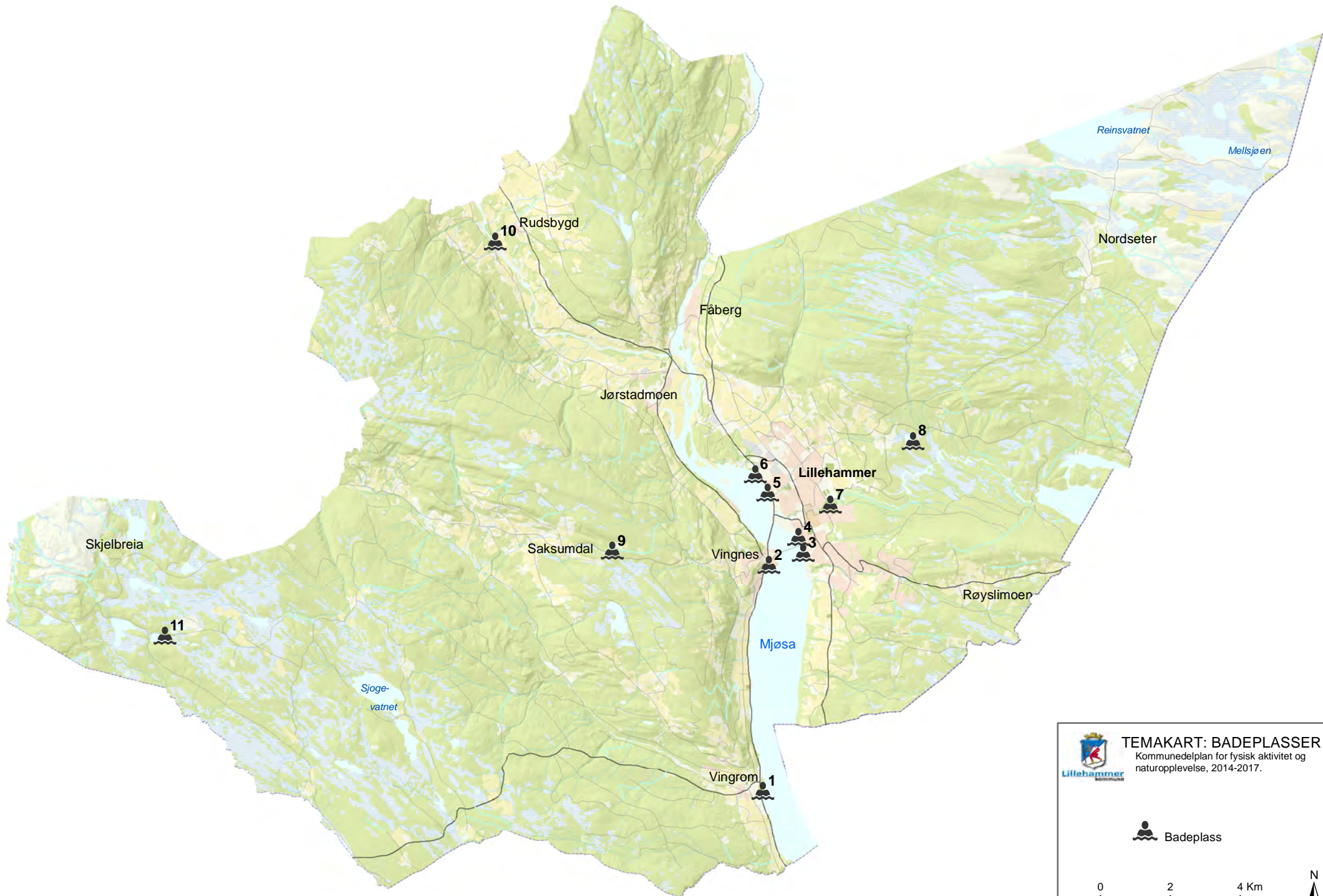
Opparbeidet badeplass i tilknytning til et større friareal i Vingrom. Flott område med både naturområde og tilrettelagte oppholdsarealer. Naturlig sandstrand. Både skjernet badedam og mulighet for å bade direkte i Mjøsa. Det er foretatt betydelig oppgradering de senere årene. Benker, bord, renovasjon, HC-toalett, parkeringsplass, sandvolleyballbane, disc-golf, gapahuk/bålhus. Rampe for utsetting av småbåter. Gode parkeringsmuligheter og grei tilgjengelighet fra E6.

Området må ivaretas ved en eventuell utvidelse av E6.

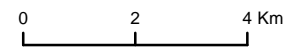
Tiltak:

- Skjøtsel av vegetasjon
- Flere benker og bord
- Forsterke molo
- Utbedre strand utenfor badedammen
- Utvidelse av parkeringsplass.
- Fiskebrygge
- Gjestebrygge

TEMAKART: BADEPLASSER
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

 Bade plass

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

2 Vingnesvika

Beskrivelse:

Naturlig sandstrand. Badeplassen er en del av større friareal langs stranda på Vingnes. Brygga er utvidet for å ta imot Skibladner og det er stupebrett på brygga. Toalett og renovasjon, benker og bord. Begrenset parkeringskapasitet. Strandlinja øst for badeplassen har et rufsete og uryddig preg.

Muligheter:

Mulighet for en mindre utvidelse oppholdsarealene mot sør. Generell oppgradering av arealet omkring Svaneredet vil gi hele området et løft.

Tiltak:

- Utvidelse av oppholdsarealet vestover.
- Generell oppgradering av området.
- Utvidelse av strandområdet østover, nedenfor Svaneredet og balløkka.
- Etablere parkeringsplasser i henhold til vedtatt reguleringsplan.
- Baderampe for funksjonshemmede.
- Nytt HC-toalett

3 Berget

Beskrivelse:

Liten badeplass som driftes av Berget Vel. Badetrapp og naturlig sandstrand. Benker, bord og søppeldunk. Enkle lekeapparater.

Muligheter:

Bør være en liten lokal badeplass, slik som i dag.

Tiltak

- Utvidelse av oppholdsarealene

4 Strandpromenaden

Beskrivelse:

Populær badeplass og rekreasjonsområde på Strandpromenaden. Gressarealer for opphold, balløkke, sandvolleyballbaner, disc-golf samt turveg gjennom området. Benker/bord og renovasjon, samt HC-toalett. Parkeringsplass. Området er en del av sammenhengende større friluftsområde langs Mjøsa og har stor bruk på fine sommerdager. Skateanlegg under planlegging, med sikte på bygging i 2014.

Muligheter:

Bør videreutvikles til byens sentrale badeplass.

Tiltak:

- Vurdere utfylling av øy/molo for skjerm badevika noe mer
- Årlig tilkjøring av sand
- Flytebrygge
- Baderampe for funksjonshemmede
- Flere leke- og aktivitetselementer
- Skilting fra E6
- Utvidelse av parkeringsplass
- Innløsning av areal sør for Plantasjen
- Grillplass

5 Mosodden

Beskrivelse:

Fin badeplass med naturlig sandstrand. Del av sammenhengende større friluftsområde langs Mjøsa. Noe vanskelige adkomstforhold gjennom boligområde, samt begrensede parkeringsmuligheter. Toalett, benker, bord, renovasjon. Turveg gjennom området.

Muligheter:

Videreføres som i dag.

Tiltak:

- Skilting
- Bedre definering av parkeringsarealer for å unngå parkering på balløkke
- Adkomst for rullestolbrukere fra parkeringsplassen til stranda
- Grillplass
- HC-toalett

6 Korgen

Beskrivelse:

Fin badeplass med naturlig sandstrand. Del av sammenhengende større friluftsområde langs Mjøsa. Parkering, enker/bord og renovasjon.. Turveg gjennom området. Nytt HC-toalett i 2013.

God adkomst fra E6.

Muligheter:

Potensial for større bruk enn i dag.

Tiltak:

- Skilting fra E6
- Etablere flere leke- og aktivitetsmuligheter
- Grillplass
- Skjøtsel av vegetasjon for å utvide oppholdsarealene

7 Badedammen Mesnaelva

Beskrivelse:

Tradisjonsrik og populær badeplass i Mesnaelva. Mye bruk på fine dager. Del av sammenhengende større friareal langs Mesnaelva. Badetrapp. HC-toalett, benker, bord, renovasjon. Parkering nord for Birkebeinervegen, samt ved Stampesletta.

Muligheter:

Som i dag. Kan videreutvikles med flere aktivitetselementer.

Tiltak:

- Etablering av aktivitetselementer som lekeapparater, sandvolley eller lignende.
- Rehabilitering av badetrapp.

8 Abbottjern

Beskrivelse:

Vann som ligger i nærheten av Birkebeineren skistadion. Brukes til bading, men er ikke tilrettelagt og har ikke kommunal drift. God vanntemperatur og beliggenhet relativt nær byen gjør dette svært aktuelt som badeplass. Dårlig skilting og vanskelig tilgjengelighet for bevegelseshemmende.

Muligheter:

Forsiktig tilrettelegging for å gjøre området bedre tilgjengelig.

Tiltak:

- Bedre tilgjengelighet ved forsiktig tilrettelegging, skilting og parkering.
- Etablere enkle oppholdsflater, tilpasset de naturlige forholdene på stedet.

9 Kinnshaugtjern

Beskrivelse:

Idyllisk tjern som brukes til bading. Ingen kommunal tilrettelegging eller drift. God vanntemperatur gjør vannet attraktivt som badeplass.

Vegen inn til tjernet er nygruset og det er planert og kjørt på grus/sand for bedre bade- og oppholdsarealer.

10 Arlien Bru

Status:

Liten lokal badeplass i Rudsbygd, ved Arlien bru over Gausa. Etablert og driftet lokalt. Benker/bord og renovasjon. Begrenset parkeringskapasitet.

Muligheter

Som i dag

11 Åltjern

Beskrivelse:

Fåberg Vestside Jakt- og fiskeforening har foretatt tilrettelegging for funksjonshemmede ved Åltjern, med fiskebrygge og grusstier langs vannet. Mye brukt også som badeplass. Foreningen har satt ut benker/bord ved rasteplasser i området, og står for driften.

Muligheter:

Som i dag

For prioritert handlingsprogram for badeplasser vises til kap. 5.4.1.

TEMAKART: TURVEGNETT
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

--- Planlagt turveg/sti/løype
 — Eksist. turveg/sti/løype

0 0.25 0.5 Km

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.4.2 TURVEGNETT INNENFOR BYGGESONEN

Den overordnede grønnstrukturen med vassdrag, strandsone og grøntdrag inn i byen er et godt utgangspunkt for å etablere et nett av stier, gang- og sykkelveger og skiløyper. Et slikt nett gir bolignære turmuligheter og det sikrer adkomst til Mjøsa, marka og kulturlandskapet som omgir byen. Videre vil det gi trygge gang- og sykkeltraseer som forbinder boligområder med skoler, barnehager, anlegg/områder for fysisk aktivitet, samt handels- og næringsområder. Verdifulle og spennende naturområder midt i byen vil bli tilgjengelige for flere. Traseene bør skiltes og de bør i størst mulig grad ha universell utforming. Kryssinger med trafikkerte bilveger må sikres.

På temakart er det vist et fremtidig hovedturvegnett med utgangspunkt i bestående grønnstruktur. Deler av nettet er etablert, men mye gjenstår. I tillegg er det nødvendig med en rekke mindre tilførselsveger til disse hovedtraseene.

I en tid med sviktende fysisk form blant barn og unge vil dette stimulere til å sykle og gå til ulike aktiviteter istedenfor å bli kjørt. Undersøkelser viser også at kortere spaserturer er den viktigste friluftslivsaktiviteten blant voksne.

1. Tverrløypa Ekrom – Søre Ål

Tverrløypa er en sykkel-/gangveg og løypetrase gjennom bebyggelsen, fra Ekrom i nord til Søre Ål i sør. Det har vært arbeidet med denne traseen siden 1960-tallet, som et langsiktig og svært visjonært byplangrep. Målet er å etablere gang-/sykkelveg og skiløype parallelt.

Langs denne traseen ligger betydelige boligområder, lekeplasser, nærmiljøanlegg og idrettsanlegg. Turvegen vil fungere som trafikksikker forbindelse til skoler og barnehager. Traseen har forbindelse til stier ut i marka og ned til Mjøsa. Det er nødvendig å sikre de områder der tverrløypa krysser trafikkerte veger.

Sør for Stapesletta er traseen i hovedsak gangbar fram til Engesvea. Standarden er i all hovedsak svært dårlig og lite egnet for sykkel og bevegelsehemmede. Dette med unntak av strekningen ovenfor Maihaugen. Det jobbes nå med å utbedre traseen gjennom Nybu. Videre er bru over Åveita helt avgjørende for å skape en god adkomst til Stapesletta sørfra.

I Søre Ål har traseen forbindelse til lysløypa og til et omfattende løypenett. Traseen er i hovedsak ført videre gjennom Engesvea og videre gjennom Skogen-området. Gjennom Skogen sør blir traseen opparbeidet i takt med utbyggingen av boligområdet.

I kvartalet nord for Stapesletta er den opprinnelig planlagte traseen ikke lenger aktuell p.g.a. gjenbygging. Her er det neppe mulig å finne fullgod løsning, og traseen må kombineres med boliggate. Dette kan fungere greit sommerstid, men vil fungere dårlig for skiløype. Det er etablert gangveg på strekningen fra Hans Aanerudsveg til Hammersengvegen.

Tverrløypa er en av flere foreslåtte hovedsykkelruter gjennom byen.

Prioriterte områder er utbedring av Tverrløypa gjennom Nybu (gjennomføres i 2014) og bru over Åretta.

2. Strandsonen Fåberg – Trangerud

Lillehammer har en strandsoner med betydelige kvaliteter og et stort potensial som by- og bolig-nært friluftsområde. Hele strandsonen fra Fåberg i nord til Trangerud i sør kan med forholdsvis enkle midler gjøres tilgjengelig. Se også kap. 4.3.6 om Lågen/Mjøsa. Dette vil bl.a. kunne bli en effektiv sykkeltrase fra Fåberg til Strandtorget og Strandpromenaden.

Det er etablert turveg fra Korgen til Gamle Skibladnerbrygga. Videre er det turveg i strandsonen utenfor Lillehammer camping og strekningen Lillehammer camping – Lillehammer rensesanlegg/vannsportsenteret er nærmest fullført.

Gjennom Hovemoen er tilgjengeligheten for tiden redusert p.g.a. massetak og anleggsvirksomhet.

Ved Korgen

Strandpromenaden

3. Langs Bæla

Ved eventuell byutvidelse nordover bør det legges et hovedgrøntdrag langs Bæla. Her bør legges en gang- og sykkeltrase som forbinder den øvre bydelen med Mjøsa. Kryssing av jernbanen er en utfordring.

4. Korgen – Fagstadlia – Balbergskaret

Sti/turveg og løype fra Balbergskaret ned til bebyggelsen ved Smestad har vært etterlyst fra publikum. Dette er blitt ytterligere aktualisert ved utbygging av Fagstadlia. Forbindelsen videre ned til Mjøsa løses ved å bruke bolig-gater og gangveger. Traseen har tilknytning til Tverrløypa.

5. Langs Skurva

Gjelder strekningen fra Mjøsa til Skårsetlia, med videre forbindelse til Balbergskaret. På øvre deler av strekningen er elva vanskelig tilgjengelig, men på disse strekningene er det i stor grad mulig å bruke lite trafikkerte bolig-gater. I nedre del er det fullt mulig å etablere turvegen, da det er regulerte og sikrede arealer i tilknytning til vassdraget. Behovet for traseen er tydelig når man ser at det er etablert sti under jernbanebrua ved Norbana, selv om det ikke kan sies å være egnet for fotgjengere. Tilknytning til Tverrløypa.

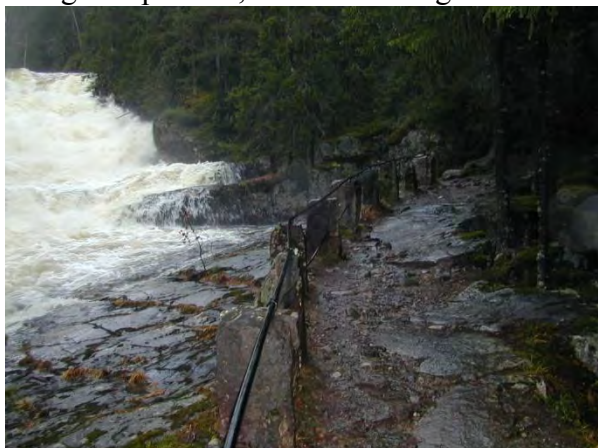

6. Langs Mesnaelva

Turvegen fra Badedammen til Svarga (Fossvegen) ble opparbeidet rundt ca. 1890. Strekningen Badedammen – Collets bru er rehabilitert. Historielaget har etablert kultursti fra Collets bru til Mjøsa.

Det er gangveg gjennom Bruparken og videre ned til Kjærlighetsstien og Elvebakken. Nedre del av vassdraget er ikke tilgjengelig.

Se også kap. 4.3.7, Mesnavassdraget.

Langs Fossvegen

7. Løype og gangveg fra Birkebeineren skistadion til Stampesletta

Nedfartsløypa er ei viktig skiløype fra Birkebeineren skistadion til Stampesletta. Grei standard, men med behov for noen mindre omlegginger og utbedringer. Gamle Nordseterveg er en viktig gangtrase fra skistadion og ned i byen.

Gang-, sykkel- og løypetrase fra Birkebeineren skistadion til Stampesletta vil være et sentralt element i utviklingen av Olympiaparken.

Gamle Nordseterveg

8. Blåløypa - Maihaugløypa

Blåløypa er en tradisjonsrik tursti som går fra Langesgate i sentrum og opp i marka, nord for Maihaugen. Turvegen er noe fragmentert i nedre deler. Maihaugløypa er nedfartsløype i dette området, men denne løypa stopper ved Tverrløypa og når ikke helt ned i byen. Det er behov for opprusting av Blåløypa som turveg fra Tverrløypa til Langesgate.

9. Ringsvegutua

Tradisjonsrik turveg (kombinert med boliggate i nedre del), sør for Maihaugen, fra Messenlivegen til Vårsetervegen, med videre forbindelse ut i marka. Rehabiliteret i 2013 på strekningen fra Vårsetervegen til Tverrløypa.

10. Langs Åretta

Turveg langs Åretta fra Mjøsa til Røyslimoen vil gjøre spennende naturområder tilgjengelig for allmennheten. Deler av strekket er vanskelig tilgjengelig i dag, mens på deler av strekningen er det etablert tursti. Traseen har tilknytning til Tverrløypa. I forbindelse med etablering av ny avløpsledning langs Åretta fra Hamarvegen til Messenlivegen er det samtidig etablert tursti over ledningstraseen. Nedre del av Årettadalen er gråor-heggeskog, registrert som verdifullt område for biologisk mangfold.

11. Solhøgda – Mjøsa

Ved byutvidelse sørover i Skogen blir denne traseen ytterligere aktualisert. Det er sikret et bredt grøntdrag mellom gammel og ny bebyggelse, fra Solhøgda ned til Mjøsa (innløsning av Engesvea). Dette er et viktig langsiktig byplangrep. Tilgjengelighet til strandsonen for beboere i Søre Ål er viktig. Tilknytning til Tverrløypa.

12. Skogen – Trangerud

Ved full utbygging i Skogenområdet vil det på sikt være aktuelt med en bedre tilgjengelighet til Mjøsa. Denne traseen forutsetter sikker kryssing av jernbanen.

Prioritert handlingsprogram for turveger fremgår av planens handlingsprogram, kap. 5

4.4.3 BYPARKER

Byparkene er byens felles hager. De er prydanlegg som krever relativt høgt driftsnivå. Parkene er viktige for byens identitet og historie og spesielt Søndre park har en sentral plass i innbyggernes bevissthet. Også for Lillehammer som turistby er parkene helt sentrale. Parkene skal være et sted for ro og hvile, rekreasjon og samvær, et sted å samle krefter i vakre omgivelser. Parkene har ulik karakter og funksjon.

1. Søndre park

Søndre park er byens sentrale bypark. Sammen med Lillehammer kirkegård og Skoleparken dannes en parkakse som et sterkt byplangrep. Skoleparken ble beplantet ca. 1865 og Søndre park ble anlagt ca. 1893. Parkaksen er et kulturhistorisk verneverdig anlegg og er også avmerket som verneområde i byplanen.

Forvaltningsprinsipp:

Parken skal forvaltes som et kulturhistorisk anlegg. Den skal være et sted primært for ro og avkobling. De estetiske, botaniske, kulturhistoriske og bruksmessige kvaliteter skal ivaretas og videreutvikles.

Dette innebærer:

- Restriktiv holdning til å innføre faste eller midlertidige elementer som forstyrrer den visuelle eller opplevelsesmessige helheten.
- Restriktiv holdning til aktiviteter som medfører vesentlig slitasje på anlegget eller som privatiserer/beslaglegger hele eller deler av parken for kortere eller lengre perioder.
- Videreutvikling av parken skal skje med respekt for de historiske kvalitetene.
- Parkens potensial som utgangspunkt for kunnskapsformidling skal utnyttes bedre.

Tiltak/planer:

- Revidere retningslinjer for bruk av Søndre park.
- Supplering/fullføring av belsningsprosjekt
- Rehabilitering av murer langs Skoleparken og i Søndre park.
- Skilt og informasjon.
- Kontinuerlig vurdering, skjøtsel og gradvis fornying av trebestand. Store trær bevares lengst mulig.
- Reetablere den tidligere trappa fra Storgata opp i Skoleparken, midt i anleggets akse. Det vil bidra til å knytte sammen Søndre park og Skoleparken og samtidig aktivisere Skoleparken.
- Drenering av grusplassen og etablering av kantstein som avgrensning.
- Opprusting av paviljongen.
- Tilstrebe redusert bruk av kjemiske midler i parkdriften.

2. Nordre park

Prydpark fra ca. 1900. Har vært forenklet mye i forhold til opprinnelig utforming. Parken har et stort potensial som bydelspark, og kan videreutvikles med både prydparkens elementer og aktivitetselementer. Dette er aktualisert ved økt fortetting og tilflytting til sentrum.

Forvaltningsprinsipp:

Parken bør være en bydelspark, med mulighet for ro og avkobling, samtidig som det legges til rette for lek og aktivitet. Det gamle trebestandet bør bevares. Parken bør gis et høyt estetisk nivå og den bør ha den tradisjonelle prydparkens kvaliteter.

Tiltak/planer:

- Oppgradering til kombinert prydpark og aktivitetspark (lekepark)
- Fornyning av bjørkeallè i øvre del av Nordre gate

3. Utsiktsbakken

Tradisjonell bypark på en høyde sør i byen. Parken fremstår som noe nedslitt og forfallen.

Forvaltningsprinsipp:

Ivareta parkens funksjon som utsiktspunkt og som fondmotiv for Storgata. Parkens tradisjonelle utforming beholdes.

Tiltak/planer:

- Rehabilitering av vegetasjon, murer, trapper og belegg.

4. Bruparken

Liten bypark som del av større grøntdrag langs Mesnaelva. Vegetasjon, spaserveger, trapper og murer, byste og lite blomsterbed. Nærhet til sentrum, et økende antall boliger, hotell osv. tilsier at parken har et potensial utover dagens beskjedne bruk. Trærne er viktige for bybildet.

Det er etablert belysning i parken som del av et større belysningsprosjekt for Mesnaelva.

Forvaltningsprinsipp:

Utvikles som del av grøntdraget langs Mesnaelva. Parkens kontakt med Mesnaelva bør styrkes.

Tiltak/planer:

Rehabilitering og videreutvikling. Området på begge sider av Mesnaelva, fra Lilletorget til Kirkegata bør planlegges og utvikles i sammenheng.

5. Jernbaneparken

På nedre nivå er det etablert lekeplass som er tilpasset funksjonshemmede. Lekeplassen er noe bortgjemt og forholdsvis lite brukt. Flere av lekeelementene er fjernet p.g.a. manglende midler til vedlikehold.

Kunstverket «Menneske i moderskipet» av Antony Gormly.

Forvaltningsprinsipp:

Urban bypark og lekeplass.

Tiltak/planer:

- Lekeplassen rehabiliteres.

6. Elveparken

Liten plass ved Mesnaelva. Benker og renovasjon. Det årlige vannslippet medfører utvasking av oppholdsflaten og årlig reparasjonsbehov.

Forvaltningsprinsipp

Sentral grønn lunge.

Tiltak/planer

- Finne teknisk løsning på dekket som hindrer ødeleggelser i forbindelse med flom/vannslipp.

Prioritert handlingsprogram for byparker fremgår av planens handlingsprogram kap. 5.4.2

2

4

6

5

1

3

TEMAKART: BYPARKER
Kommunedelplan for fysisk aktivitet og
naturopplevelse, 2014-2017.

 Byparker

0 50 100 Meter

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.4.4 NÆRMILJØANLEGG

Nærmiljøanlegg er en betegnelse som brukes i tilknytning til spillemiddelordningen. Det er anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig beliggende i tilknytning til skole- idretts- eller boligområder. Det kan være balløkker, skileikanlegg, BMX-bane, sandvolleyballbane eller lignende. Områdene skal være allment tilgjengelig og beregnet først og fremst for barn og ungdom. Nærmiljøanlegg skal ikke dekke behovet for anlegg til organisert idrettslig aktivitet eller ordinære konkurranser i idrett.

Mange av nærmiljøanleggene er del av et større friområde eller aktivitetsområde eller elementer i en større sammenhengende grønnstruktur.

Vinteren 2012//2013 ble følgende plasser islagt: Buvollen skole, Ekrom skole, Fåberg v/Carl Haugens veg, Jørstadmoen skole, Kringsjøbanen, Norbana, Røyslimoen skole, Saksheim skole, Sportsplassen, Skogenbanen v/Søre Ål skole, Vingar skole, Vingrom skole, Vårsetergrenda v/Hestehoven. Islegging skjer dels ved et samarbeid mellom kommunen og brukerne. Hvorvidt tilsvarende islegging kan videreføres i årene fremover, er et spørsmål om tilgjengelige ressurser. Isplassene er prioritert lagt i tilknytning til skolene og for øvrig fordelt best mulig i kommunen.

1. **Vingar idrettspark/Vingar skole**

Asfaltflate som islegges, stor ballslette, skileikanlegg (hopp, aking, slalom og lysløype), liten BMX-bane og discgolfbane. Det er ferdigstilt plan for utvikling av området.

2. **Heimtun/Hågåvegen**

Balløkke grus, ca. 550 m².

3. **Vingnes, Strandgata**

Balløkke gress, ca. 1600 m².

4. **Ekrom skole**

Balløkke kunstgress. Islegging.

5. **Øvre Smestad**

2 stk. balløkker grus, liten asfaltflate, skileikanlegg

6. **Smestad Ungdomsskole/Vargstad videregående skole**

Sandvolleyballbane, asfaltflate for basket, asfalt for skate, håndball, liten akebakke, tursti/hinderløype, ballbinge, kunstgressflate med lys.

7. **Kringsjø Idrettspark**

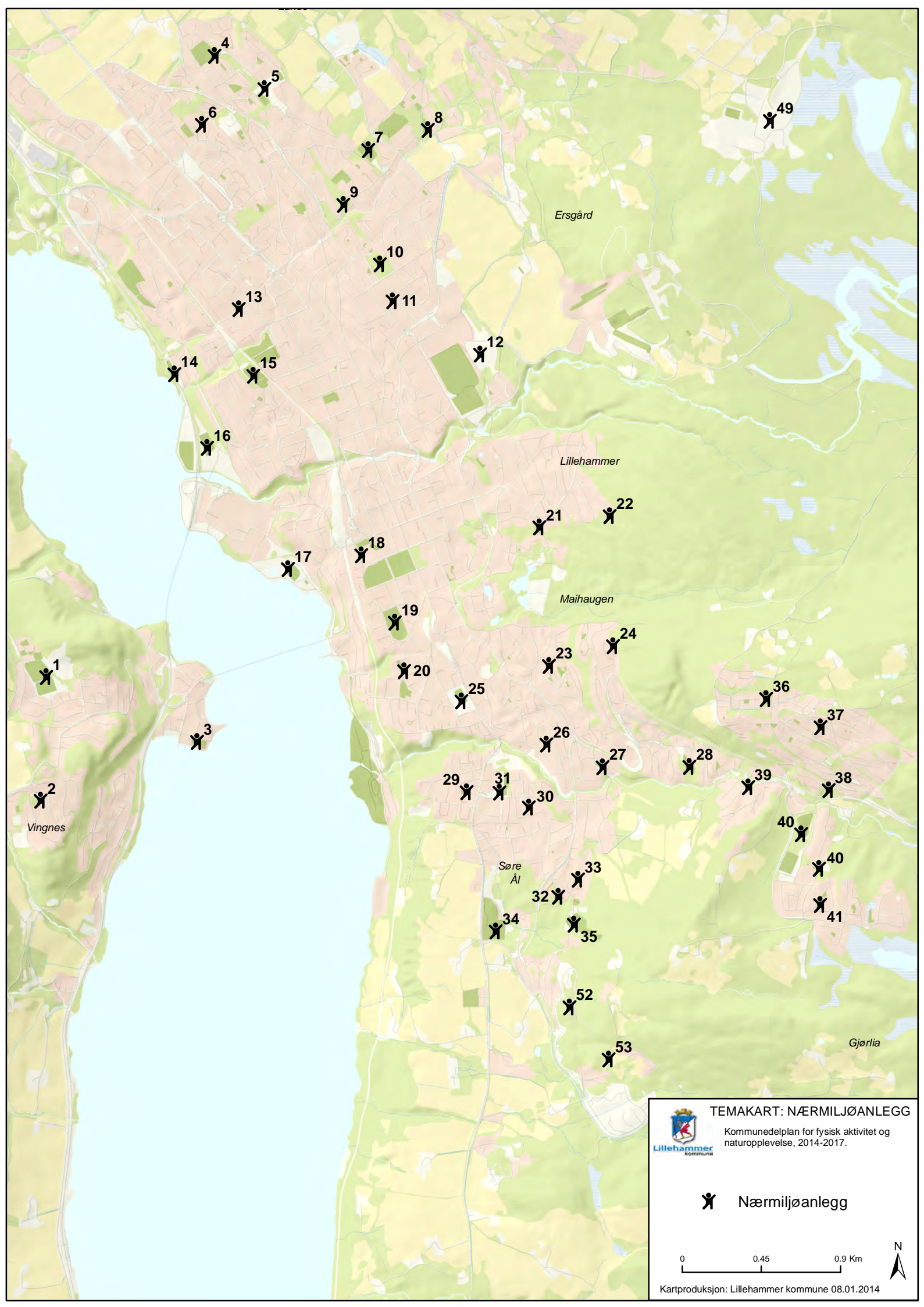
Skileikanlegg. Balløkke kunstgress. Islegging.

8. **Skårsetlia**

Balløkke grus. Basketkorger. Sandvolleyballbane?

9. **Gjørtlervegen**

Lita ballslette gress, ca. 390 m². Meget dårlig standard.

TEMAKART: NÆRMILJØANLEGG
Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

 Nærmiljøanlegg

0 0.45 0.9 Km

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

10. **Randgårdsjordet**
Balløkke gress, ca 1250m².
11. **Lars Jordes veg**
Lita ballslette gress, ca. 240 m². Dårlig standard, for tiden ikke i bruk som balløkke.
12. **Stampesletta**
Skileikanlegg m/lys. Balløkke kunstgress (treningsfelt) på Kleivbakken.
13. **Moajordet**
Balløkke grus, ca. 1500 m². Gatelys.
14. **Mosodden**
Balløkke gress, ca. 1500 m². Mål og basketkurv
15. **Norbana**
Balløkke grus, asfaltflate, sandvolleyball, skaterampe. Islegging på grusbana
16. **Busmoen indre**
Stor gressflate, dårlig standard
17. **Strandpromenaden**
Balløkke gress, 2 sandvolleyballbaner, discgolfbane.
18. **Hammartun Barne- og ungdomsskole**
Liten balløkke grus
19. **Sportsplassen**
Skateflate, sandvolleyballbane, asfaltflate for håndball og basket, løpebane friidrett m/kunststoffdekke, 2 7-erbaner kunstgress m/lys, lekeapparater og parkelementer, tribuneanlegg. Islegging på kunstgresset.
20. **Suttestad**
2 tennisbaner, asfaltflate
21. **Furubakken, Nybu**
Balløkke grus, ca. 1350 m². Dårlig standard, gamle mål.
22. **Bregnevegen, Nybu**
Lita balløkke, ca. 20x20m, dårlig standard. Akebakke, basketstativ og ett gammelt mål.
23. **Nedre Holteskogen**
Lita balløkke grus, ca. 260 m².
24. **Malerbakken/Måsåhaugen**
Balløkke grus, ca. 1450 m².

25. **Suttestadjordet**
Ballslette gress, ca. 2800 m². Dårlig standard
26. **Roavegen**
Lita balløkke gress
27. **Søre Langseth**
Balløkke gress, ca. 800 m².
28. **Langsethagen**
Balløkke grus, ca. 1650 m². Liten sykkelløype, basketkorg
29. **Hagevegen**
Lita balløkke gress, dårlig standard og lite bruk
30. **Holsjordet**
2 mindre balløkker grus
31. **Åretta Ungdomsskole**
Asfaltflate 42x25m. Sandvolleyball. Joggesti ca. 400 m. Kunstgress ca. 1200 m². Gresslette.
32. **Engesvea skole**
Balløkke grus
33. **Jean Heibergsveg**
Lita balløkke, grus. Ca. 340 m². Bra standard.
34. **Søre Ål skole**
Kunstgress 7-erbane, nett-oppbane, asfaltflate håndball/basket, sprintstripe asfalt, BMX-bane, buldrevegg, fun-bob for skate, skileikbakke. Islegging.
35. **Engesvea hoppbakker**
K8, K12,5 og K17,5, akebakke, sprintløype langrenn/kombinert, varmestue.
36. **Hestehoven**
Balløkke grus, ca. 2900 m². Ballnett og lys. Islegging.
37. **Kløverenga**
Lita ballflate grus, ca. 420 m².
38. **Vårstien**
Liten grusflate ca. 200 m². Mål
39. **Skogforvalter Lies veg**
Balløkke gress, ca. 620 m². Dårlig standard. Ballvegg

40. **Røyslimoen idrettspark**
Balløkke gress, sandvolleyball, klatrevegg, asfaltflate for basket, asfaltflate for skate, mini-skiløype med lys, BMX-bane, akebakke/skileikanlegg. Islegging.
41. **Skifervegen**
Lita balløkke, gress
42. **Buvollen skole**
Ballbane asfalt, hoppbakke. Islegging.
43. **Fåberg, Carl Haugensveg**
Balløkke gress ca. 2100 m². Asfaltflate basket, akebakke, lys. Islegging.
44. **Jørstadmoen skole**
Asfaltflate. Klatrevegger, Bordtennisbord, balløkke gress m/Ballvegg. Islegging.
45. **Krokvang**
Tilgrodd balløkke grus, ca. 800 m². Dårlig standard.
46. **Saga stadion, Rudsbygd**
Gresslette ca. 1300 m².
47. **Saksheim skole**
Balløkke grus, ca. 1500 m². er i ferd med å gro igjen. Lys. Islegging. Hinderløype.
48. **Vingrom idrettspark**
Balløkke grus ca. 760 m² ved skolen. Delanlegg friidrett, Petanquebane, Islegging av kunstgressbana.
49. **Birkebeineren skistadion**
Ballslette, skileikanlegg
50. **Brubakken balløkke, Rudsbygd**
Lita gresslette ved Arlien bru. Privat grunn.
51. **Edvard Bræins veg**
Balløkke gress
52. **Skogen sør, lek 2**
Petanque, asfaltflate basket, areal for skating. Bygget som del av infrastruktur i området. Høg standard.
53. **Skogen sør, lek 2**
7-er grusbane inkludert lys. Bygget opp slik at det er mulig å legge kunstgress.

Store deler av kommunen er bra dekket med nærmiljøanlegg, fortrinnsvis balløkker. Dårligst er situasjonen for de som bor i sentrumskjernen og like nord for sentrum. Forslag til Kommunedelplan for sentrum peker på noen aktuelle arealer for nye nærmiljøanlegg som vil gi bedre dekning her. Som eksempler er Kristen Holbøs veg (regulert friareal, men ikke innløst eller opparbeidet) og Lurhaugen. Nordre park representerer også et potensiale for aktivitetselementer.

I forbindelse med byutvidelse eller etablering av nye boligområder må arealer for nærmiljøanlegg sikres og opparbeides i henhold til kommuneplanens bestemmelser for leke-, ute- og oppholdsarealer.

Flere av de eksisterende nærmiljøanleggene har dårlig standard og fremstår som lite attraktive. De representerer imidlertid betydelige potensial som lokale aktivitetsanlegg og møtesteder.

Handlingsprogram for nærmiljøanlegg fremkommer av planens kapittel 5.

4.4.5 IDRETTSANLEGG

Det opereres med følgende klassifisering av anlegg: Nærmiljøanlegg, ordinære anlegg og nasjonalanlegg. De offisielle definisjonene er slik:

Nærmiljøanlegg: Anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig beliggende i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. (Se kap. 4.4.4)

Ordinære idrettsanlegg: Anlegg tilrettelagt for trenings- og konkurranseaktivitet i henhold til krav fra Norges Idrettsforbund og deres særforbund vedrørende standard, utforming og funksjonalitet. Anleggene er også tilrettelagt for egenorganisert fysisk aktivitet.

Nasjonalanlegg: Anlegg med en standard, utforming og funksjonalitet som ivaretar kravene (nasjonale og internasjonale forbund/særforbund) til å arrangere internasjonale mesterskap og større konkurranser. (Omtales ikke videre i dette plandokumentet, se eget regelverk for nasjonalanleggsordningen).

De fleste idrettsanleggene i Lillehammer består av både ordinære idrettsanlegg og ulike nærmiljøanlegg og ligger i tilknytning til skole eller boligområder. Anleggene ligger ofte som en del av en større grønnstruktur og fungerer som samlingspunkt for grenda og bydelen. Vi har valgt å klassifisere denne samlingen av anlegg med fellesbetegnelsen **Idrettspark**.

Prioritert handlingsprogram

Når det gjelder prioritert handlingsprogram innefor ordinære idrettsanlegg, henvises det til kapittel 5.4, handlingsprogram for anlegg.

1. **Stampesletta Idrettspark**

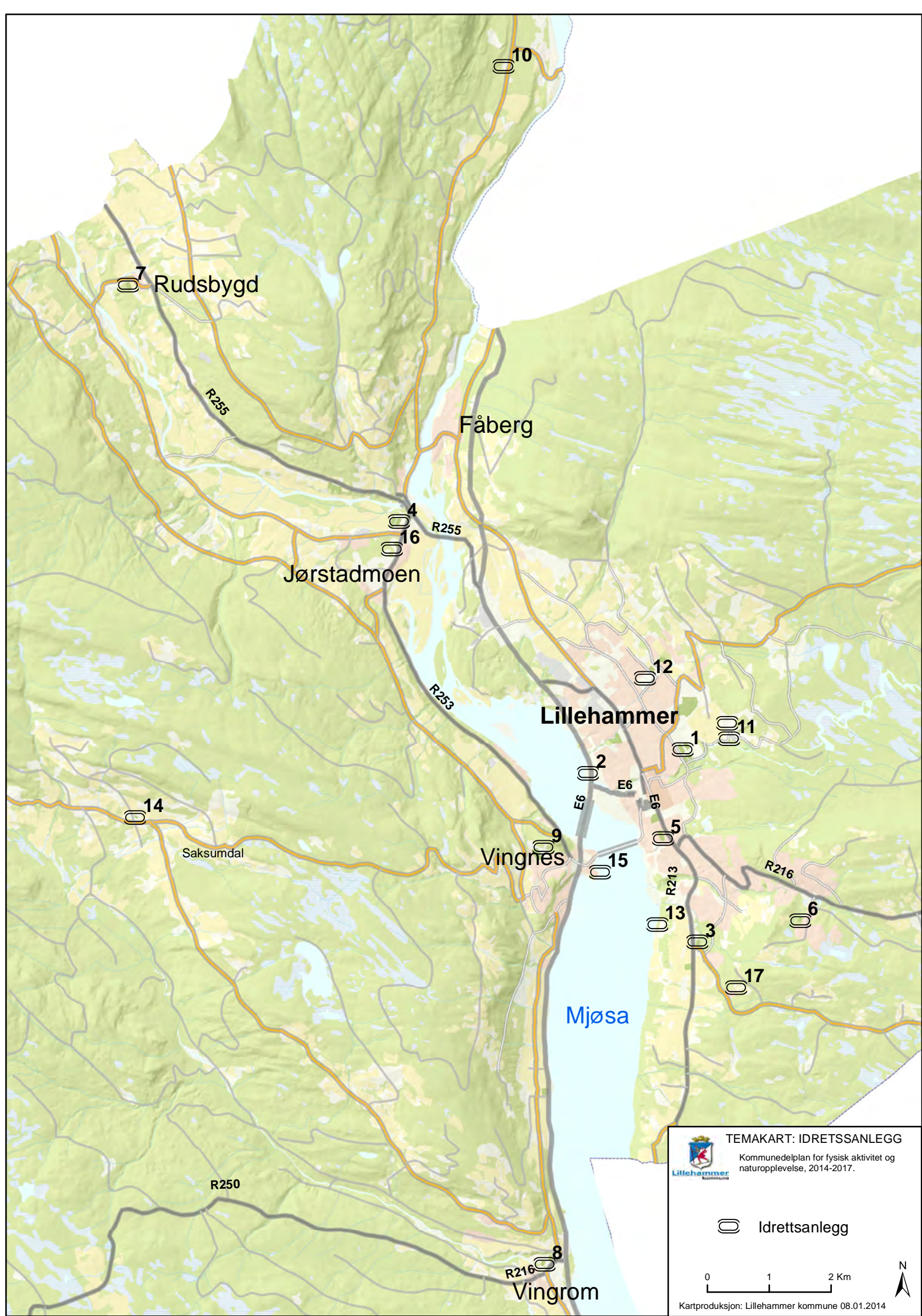
Håkons hall (stor flerbrukshall, friidrettsbane, isanlegg, sportssenter, golfsimulator, klatrevegg). Er en del av Lillehammer Olympiapark
Kristins hall (ishall/curlinghall/flerbrukshall)
Ungdomshallen (ishall)
Fotball Matchbane kunstgress m/lys og undervarme
3 gressbaner fotball
Friidrettsanlegg, kunststoff m/8 rundbaner
Tribune/garderobeanlegg m/lager
Grusbane fotball m/lys
Treningslette fotball
Kleivbakken skileikanlegg (nærmiljøanlegg) m/lys
Klubbhus/tidtaker- og speakerhus

2. **Busmoen, ytre**

Fotballbane gress

3. **Skogenbanen/Skogenhallen**

Fotballbane 7-er kunstgress (gammelt fra Stampa)
Idrettshall
Nærmiljøanlegg tilrettelagt for en rekke ulike aktiviteter

TEMAKART: IDRETSSANLEGG
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og
 naturopplevelse, 2014-2017.

 Lillehammer kommune

 Idrettsanlegg

0 1 2 Km

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

N

4. **Jorekstad idrettspark**

Fritidsbad med 25m svømmebasseng, opplæringsbasseng og lekebasseng med sklie
Friluftsbad med sklier og stupetårn
Idrettshall
Aktivitetssal
Kunstgressbane m/lys
Gressbane
2 treningsfelt gress
Nærmiljøanlegg tilrettelagt for en rekke ulike aktiviteter, ski, ball, sandvolleyball, aking

5. **Sportsplassen**

Løpebane friidrett, kunststoffdekke
Skateanlegg
Sandvolleyballbane
Håndballbane/basketbane, asfalt
Kunstgress, 2 7-erbaner, islegges om vinteren
Lysanlegg
Parkanlegg og lekeplass
Pentanque
Tribuneanlegg

6. **Røyslimoen idrettspark**

Kunstgressbane fotball m/lys
Gymsal på Røyslimoen skole
Klubbhus Roterud IL
Del av et stort nærmiljøanlegg med tilrettelegging for mange aktiviteter.
(basket/skateboard/skileik/sandvolleyball/treningsfelt/isflate...)

7. **Rudsbygd idrettspark**

Gressbane fotball
Delanlegg friidrett
Lysløype 3 km
Hopp nærmiljøanlegg
Asfaltflate og gymsal på Buvollen skole

8. **Vingrom idrettspark**

Gressbane fotball
Kunstgressbane fotball (7-erbane) m/lys, islegges om vinteren
Delanlegg friidrett (kule, lengde og 60 m)
Lysløype 3 km
Klubbhus
Varmestue
Gymsal og lita grusbane på Vingrom skole

9. **Vingar idrettspark**

Gressbane fotball
Treningsfelt fotball
Hoppbakker

Alpinanlegg (nærmiljøanlegg) m/lys
Lysløype 2 km
Klubbhus med garasjeanlegg (Vingartun Grendehus)
Asfaltflate og gymsal på Vingar skole
Det er igangsatt planarbeid for videreutvikling av treningsfeltet

10. Huseskogen bob- og akebane

Bob- og akeanlegg

11. Olympiaparken

Lysgårdsbakkene Hoppanlegg, HS 104 og HS138. Begge med plast
Skiskytteranlegg og stadion
Skistadion
Freestyleanlegg (hopp/kulekjøring/ballett)
Hestesenter med ridehall og utebaner
Rulleskiløyper
Lysløype

12. Kringsjø Idrettspark

Fotballbane 7-er kunstgress
Tennishall/flerbrukshall
Tennisbaner (6 utendørs baner)

13. Lillehammer Vannsportsenter

Klubbhus m/lager og brygge
Aktivitetsløype i vann

14. Saksheim

Lysløype
Fotball nærmiljøanlegg
Hinderløype nærmiljøanlegg

15. Vingnesodden

Klubbhus Ro- og kajakklubben

16. Jørstadmoen idrettsanlegg

Fotball
Hinderløype

Andre idrettsanlegg

Det er i kommunen god dekning av orienteringskart som er oppdatert og jevnlig benyttes til konkurranseaktiviteter.

Det er flere skytebaner av ulik karakter i kommunen. Disse er heller ikke oppført som egne anlegg i denne oversikten, men de innmeldte behov er synliggjort blant annet i handlingsprogrammet.

4.4.6 LEKEPLASSER

Med lekeplasser menes her plasser med tradisjonelt lekeplussutstyr. Lekeplasser skal fungere som sosiale møteplasser, spesielt for de minste barna og deres foreldre. Kan også være møteplasser og utgangspunkt for mer variert lek for de større barna og samlingssted på tvers av aldersgrupper.

Kommuneplanens arealdel har detaljerte planbestemmelser knyttet til leke-, ute- og oppholdsarealer. I nye boligområder skal leke- og oppholdsarealer opparbeides som del av infrastrukturen.

Bruken av lekeplasser varierer over tid. I perioder er områdene mye brukt, for så å forfalle ettersom det med tiden blir mindre barn i området. Ikke sjelden tar interessen for lekeplasser seg opp igjen i forbindelse med generasjonsskifte i boligområdene.

Kun lekeplasser som ligger på kommunal grunn er omtalt her. Dette gir et ufullstendig bilde, da det er en rekke mindre private lekeplasser tilknyttet huseierlag og lignende. Alle skolene har lekeplussutstyr som er tilgjengelige for bruk utenom skoletid. Disse er ikke omtalt her. Noen av de registrerte lekeplussene ser ut til å ha begrenset bruk og virker lite attraktive.

Lillehammer kommune har sikkerhetskontroll og drift av lekeplussutstyret på Sportsplussen, i Jernbaneparken og i Nordre park. For lekeplasser i boligområdene er det inngått driftsavtaler med velforeninger og beboerlag, der drifts- og sikkerhetsansvaret for lekeplasser på kommunal grunn legges til foreningene. Det gis ikke tilskudd til privat opparbeiding og drift av lekeplasser.

Oversikt over lekeplasser på kommunal grunn:

1. Ekromskogen:

En stor og fire mindre lekeplasser på kommunal grunn innenfor boligfeltet. Dels nyrenovert. God standard, velholdt og fint. Opparbeidet og driftes av Ekromskogen huseierlag. Driftsavtale.

2. Orvet, Øvre Smestad:

Liten velholdt lekeplass med huskestativ, benker og bord. Del av større sammenhengende grønnstruktur. Driftsavtale med beboerne.

3. Jernbaneparken:

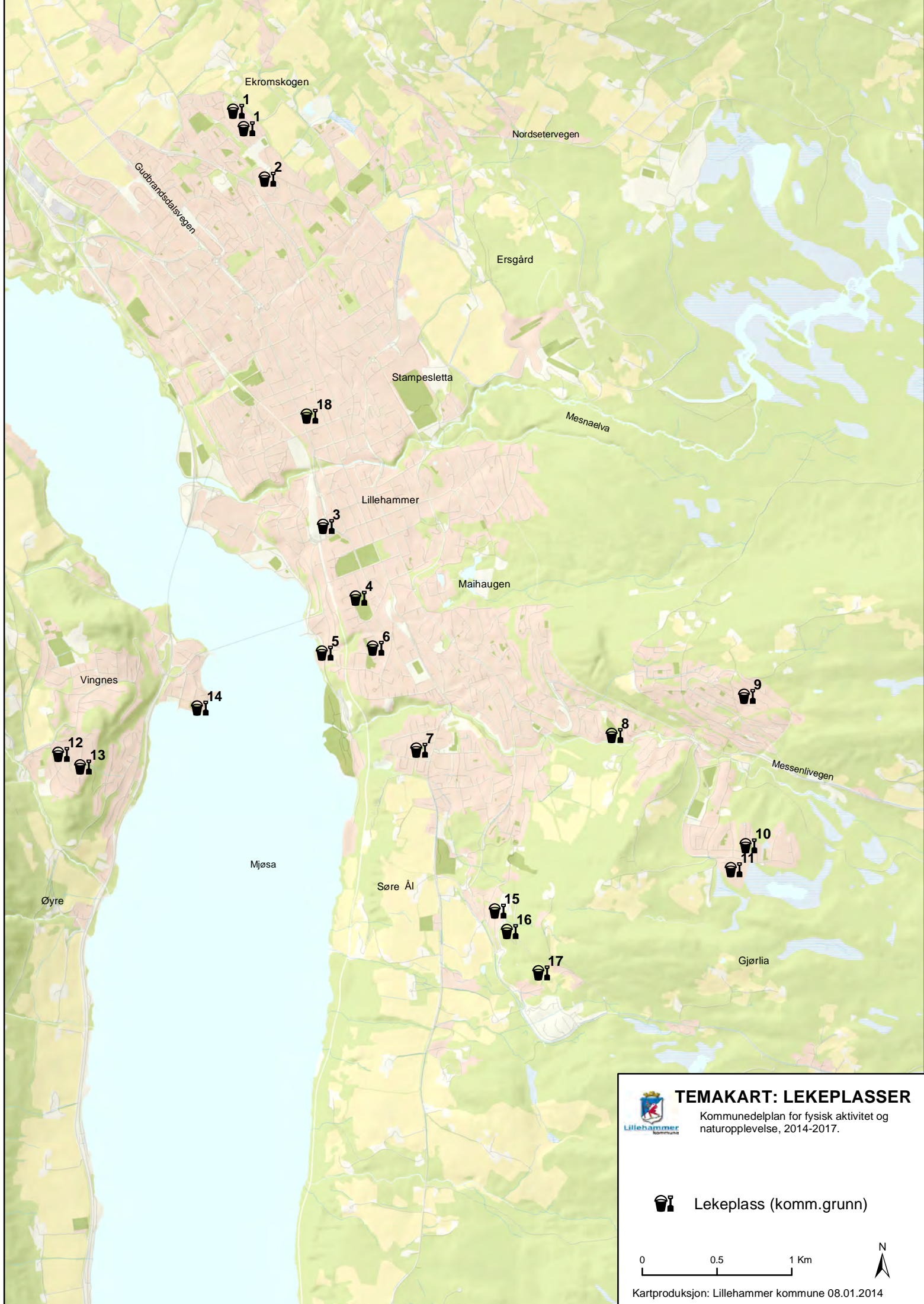
Lekeplass bygget for å kunne brukes også av funksjonshemmede. Ligger som del av Jernbaneparken. Noe bortgjemt beliggenhet medfører at bruken er beskjeden. Driftes av Lillehammer kommune.

4. Sportsplussen

Ny, fin lekeplass opparbeidet høsten 2009, som del av større aktivitetsanlegg. Driftes av Lillehammer kommune.

5. Bryggevegen/Dampsagvegen

Huskestativ, benk/bord og lite felt for ballek. Preget av lite bruk. Opparbeidet og driftes av Berget Vel. Berget vel har også et par små lekeapparat ved Gamle Skibladnerbrygga

TEMAKART: LEKEPLASSER
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

 Lekeplass (komm.grunn)

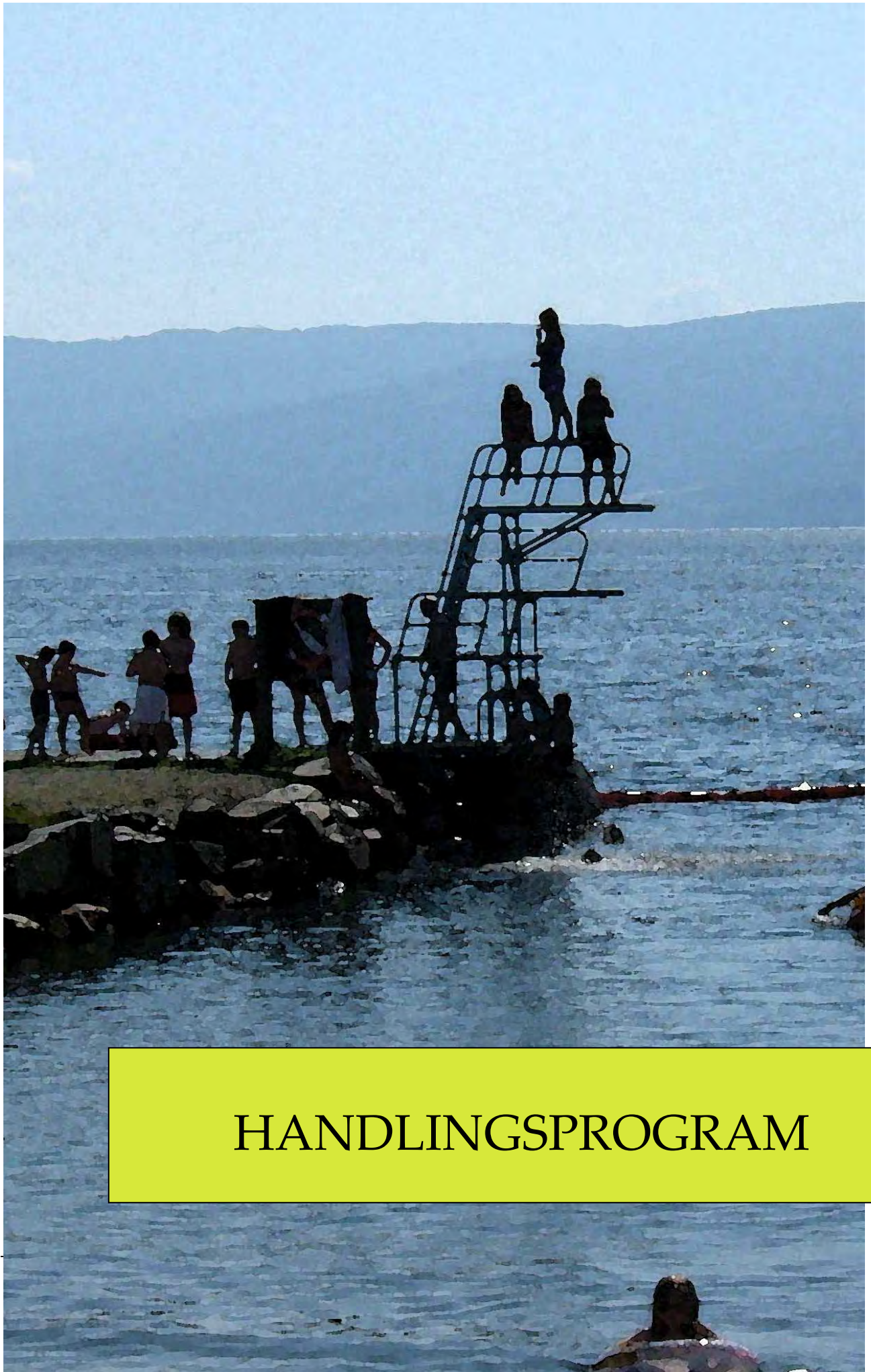
0 0.5 1 Km

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

- 6. Weidemannsgate v/tennisbanene:**
Liten lekeplass i tilknytning til tennisbanene. Lekeapparatene preges av begrenset bruk, men området er velstelt og fint. Opparbeidet og driftes av Suttestad vel. Driftsavtale.
- 7. Hagevegen:**
Huskestativ og liten klatrevegg. Gjengrodd og preget av lite bruk.. Opparbeidet og driftes av Hagesletta velforening. Driftsavtale.
- 8. Langsethagen**
Opparbeidet og driftes av Langsethagen vel. Bra standard. Driftsavtale.
- 9. Øvre Vårsetergrenda, Ryllikvegen:**
Lekeplass i grei stand. Del av sammenhengende grønnstruktur. Driftsavtale med Vårsetergrenda Vel
- 10. Gabbro 2, Røyslimoen:**
Lekeplass i bra stand. Huske, klatre/sklie. God og trafikksikker beliggenhet. Opparbeidet og driftes av beboerne.
- 11. Sparagmitten, Røyslimoen:**
Lekeplass i brukbar stand. God beliggenhet internt i boligområde. Opparbeidet og driftes av beboerne.
- 12. Hågåvegen:**
Større område for lek og aktivitet. Brukbart lekeutstyr. Driftsavtale med Heimtun borettslag
- 13. Vingarvegen**
Ny lekeplass opparbeidet og driftes av beboere. Velholdt og med bra standard.
- 14. Strandgata, Vingenes:**
Lekeplass ved Vingnesvika. Bra standard. Del av sammenhengende grønnstruktur langs Mjøsa. Renovert og driftes av Vingnes Vel. Sikkerhetskontroll i 2012. Driftsavtale.
- 15. Skogen nordre**
Liten lekeplass med sandkasse, benker og liten akebakke. Entreprenøren har garantidrift t.o.m. 2015.
- 16. Skogen midtre**
Fin, ny lekeplass i tilknytning til asfaltflate vasket. Entreprenøren har garantidrift.
- 17. Skogen øvre**
Fin lekeplass for små barn i tilknytning til grusbane.
- 18. Nordre park**
Park med et par små lekeelementer. Driftes av Lillehammer kommune

Handlingsprogram:

- Sikkerhetskontroll av alle lekeplasser på kommunal grunn
- Gjennomgang av driftsavtaler med velforeninger/beboerlag.
- Etablere langsiktig driftsordning for nye lekeplasser i Skogenfeltet.

HANDLINGSPROGRAM

5 HANDLINGSPROGRAM

I samsvar med føringer fra Kulturdepartementet har dette plandokumentet et handlingsprogram for perioden 2014-2017 for å være stønadsberettiget til spillemidler. Handlingsprogrammet omfatter prioriterte tiltak for planperioden tilknyttet aktivitet, anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse. Handlingsprogrammet omfatter med dette også tiltak som ikke direkte er stønadsberettiget til statlige spillemidler men som vil være avhengige av kommunale midler, private tilskudd og tilskudd fra andre offentlige instanser.

5.1 EVALUERING AV HANDLINGSPROGRAM FOR PLANPERIODEN 2010 - 2013

Handlingsprogrammet i forrige planperiode var forholdsvis ambisiøst, samtidig som det viste hvor stor aktivitet som foregår i kommunen. Naturlig nok er ikke alle prosjekter gjennomført, noe som delvis skyldes manglende egenfinansiering, begrenset kapasitet eller endrede forutsetninger i løpet av planperioden, men også med bakgrunn i for lite spillemidler til fordeling i Oppland. Flere prosjekter har derfor blitt skjøvet fram i tid og kommer igjen i handlingsprogrammet for denne planperioden.

Total investering i 2010-2013

I planperioden 2010-2013 ble det innvilget totalt kr. 18.974.000,- i spillemidler til anlegg i Lillehammer kommune. Av dette utgjør kr. 5.487.000,- spillemidler til prosjekt som var utført før planperiodens start. I tillegg er det i planperioden mottatt totalt kr. 8.000.000,- i programsatsingsmidler fra Kulturdepartementet. Når en tar med egenkapital, dugnad og rabatter, tilsier dette en total investering på oppunder 140 millioner kroner på anlegg og områder for fysisk aktivitet i planperioden.

Forenklet ordning, nærmiljøanlegg:

Dette gjelder spillemidler til mindre kostnadskrevenende nærmiljøanlegg. Disse hadde en øvre kostnadsramme på kr. 80.000,-, med inntil kr. 40.000,- i tilskudd. Det stilles enklere krav både til søknad og regnskap, og det kan søkes gjennom hele året. I perioden 2010-2013 har det blitt søkt om tilskudd til 14 anlegg, som til sammen har fått kr. 473.000,- i tilskudd. Totalkost for disse anleggene var kr. 946.000,-. Dessverre avvikles denne ordningen i 2013.

Nærmiljøanlegg:

Det er i perioden innvilget kr. 625.000,- i spillemidler til nærmiljøanlegg. Dette dreier seg om 6 søknader fordelt på 4 anlegg, og total kostnad for prosjektene var ca 1.4 millioner kroner. 3 av anleggene stod inne i opprinnelig handlingsprogram fra 2009. Noen av prosjektene som stod prioritert under denne kategorien har søkt og mottatt tilskudd fra den forenklete ordningen. 7 av prosjektene i det opprinnelige handlingsprogrammet er ikke gjennomført.

Ordinære anlegg:

Blant de ordinære anleggene er 20 av prosjektene som stod i planen gjennomført eller i ferd med å bli det. I tillegg har det kommet inn 7 anlegg fra uprioritert liste i planperioden. Tildelte spillemidler til ordinære anlegg har for perioden vært kr. 17.876.000,- (inkl. oppdekking av etterslep fra planperioden 2005-2009 med kr. 5.487.000,-). Det er i perioden foretatt investeringer på til sammen ca. 137 millioner kroner. Det er flere prosjekter som i perioden ikke har fått tildelt midler til tross for at søknadene er godkjent, og pr. 2013 har Lillehammer kommune et etterslep på like oppunder 19 millioner kroner som må tas med inn i kommende planperiode.

Når det gjelder anlegg for friluftsliv, er det flere av de små prosjektene som er gjennomført uten søknad om spillemidler.

5.2 ØKONOMI

Flere av de prioriterte prosjektene for kommende planperiode forutsetter hele eller deler av totalkostnaden som kommunalt bidrag/investering. Det understrekes at prioritert handlingsprogram ikke forplikter det kommunale drift- eller investeringsbudsjettet i perioden 2014 – 2017. Dersom det ikke bevilges midler til tiltakene over det ordinære kommunale drifts- eller investeringsbudsjettet, må prosjektene helt eller delvis finansieres på annen måte, som eks:

- Disponering av fond
- Selvfinansierende ved reduserte driftsutgifter (eks. ENØK)
- Selvfinansierende gjennom økte inntekter
- Bidrag fra private/eventuelt idrettslag
- Dugnad fra lag/foreninger/andre

Dersom prosjektene ikke kan finansieres gjennom en eller flere av de skisserte løsningene vil prosjektene automatisk skyves ut i tid.

5.2.1 INVESTERING

Som det framgår av plandokumentet er det for perioden 2010 – 2013 investert oppunder 140 mill.kr i anlegg tilrettelagt for fysisk aktivitet. Av den totale investeringen er i overkant av 13,5 mill for private anlegg. Her utgjør offentlig tilskudd (spillemidler og tilskudd fra Lillehammer kommune) 6,6 mill, dvs. i underkant av 50% av total kostnad. Den øvrige investeringen i perioden er foretatt enten i kommunale anlegg eller i OL-anleggene, hvor Lillehammer kommune har vært sentral i finansieringen av prosjektene.

For kommende planperiode synliggjør handlingsprogrammet fortsatt store dokumenterte anleggsbehov. Enkelte av prosjektene representerer store investeringer, eksempelvis skytebane og motorsportanlegg på Korsåsen, rehabilitering av Lysgårdsbakken HS 104, økt kapasitet for fotballen (11-erbane/evt. fotballhall) og stor flerbrukshall ved Høgskolen.

Det antas at andelen av finansiering fra spillemidlene er forholdsvis stabil men det er stor usikkerhet knyttet til kommunens økonomiske evne til å bidra med sin andel av finansieringen. I tillegg er det usikkerhet tilknyttet idrettslag og andre lag/foreningers økonomiske evne til å realisere alle prosjektene som framgår av handlingsprogrammet.

Med bakgrunn i dette vil et sentralt tema i planperioden være at man vektlegger å kvalitetssikre kostnadsoverslagene og finansieringen tilknyttet realisering av de enkelte prosjektene før de endelig godkjennes. Dette innebærer å synliggjøre/dokumentere avsetninger til framtidig vedlikehold og drift av anleggene. Dette ansvaret må tillegges Lillehammer kommune ved administrasjonen og skal sees i sammenheng med endelig godkjenning av søknad om spillemidler. Dette kan innebære at et fullfinansiert nyanlegg ikke nødvendigvis skal godkjennes (søknad om spillemidler) dersom det ikke kan dokumenteres forsvarlig drift/vedlikehold i et langsiktig perspektiv.

5.2.2 DRIFT OG VEDLIKEHOLD

I Lillehammer kommune er det slik (gjelder de fleste kommunene i landet) at forvaltningsansvaret og driftskostnadene tilknyttet de store idrettsanleggene/haller, parkanlegg og naturområder med stier og løyper er direkte eller indirekte tillagt kommunen. Dette vil være naturlig da de aktuelle anlegg og områder tilrettelagt for fysisk aktivitet og naturopplevelse gir et tilbud til alle innbyggerne i Lillehammer samt besøkende og tilreisende.

Unntak for noen av de store idrettsanleggene er eksempelvis Vingar Idrettspark, Jorekstad Idrettspark og Jorekstad idrettshall/svømmeanlegg hvor forvaltning og driftsansvar er tillagt henholdsvis Vingar IL, Fåberg IL og AL Jorekstad. De private anleggene mottar pr. 2013 et mindre driftstilskudd fra Lillehammer kommune.

Løypepreparering utgjør også en betydelig kostnad for kommunen og flere av idrettslagene. Dette både i forhold til krav til utstyr og drift og vedlikehold av dette, men også belastning på mannskapene som utfører jobben. Med de økte kravene til kompetanse som følge av mer teknisk utstyr blir det færre som kan utføre jobben og dermed ekstra belastning på disse personene.

Lillehammer Olympiapark AS har ansvar for forvaltning og drift av OL anleggene i Lillehammer kommune. Eventuelle driftsunderskudd tilknyttet disse anleggene dekkes pr. i dag ved disponering av etterbruksfondet.

Lillehammer kommunes totale driftskostnader direkte tilknyttet anlegg for fysisk aktivitet, primært idretts/friluftsliv- og nærmiljøanlegg fordeler seg slik (B-2013, avrundet og inkl. intern husleie/kapitalkostnader, mva.):

Anlegg	Innhold	utgift	inntekt	netto
Kristins Hall/Ungdomshallen	Ishall/idrettshall/løpebane/curling	12 700 000	(4 100 000)	8 600 000
Kringsjåhallen	3 tennisbaner, spesialdekke	1 560 000	(1 420 000)	140 000
Utendørs Idrettsanlegg	Alle utendørs idretts- og nærmiljøanlegg	4 280 000	(1 250 000)	3 030 000
Tilskudd idrettsanlegg	Direkte tilskudd lag/foreninger drift anl., eksl. løypek	1 030 000	-	1 030 000
Skiløyper/turveger	Drift/vedlikehold/grunneieravt./tilskudd til løypekjørir	1 250 000	-	1 250 000
SUM		20 820 000	(6 770 000)	14 050 000

Dette viser at Lillehammer kommune avsetter for 2013 ca. 14 mill.kr til drift, vedlikehold og tilrettelegging av anlegg og områder for fysisk aktivitet, inkludert grunneieravtaler og direkte tilskudd til andre. Anleggene har en meget høy bruksfrekvens og hovedandelen (anslagsvis 85-90%) av brukerne av idretts- og nærmiljøanleggene er barn og unge i aldersgruppen 6 – 18 år. Som følge av høy bruksfrekvens er det stor slitasje på anleggenes standard/kvalitet og det avsettes pr. i dag ikke tilstrekkelig med midler til å opprettholde en minimumsstandard.

I løpet av forrige planperiode har det vært en betydelig økning i anleggsvolum (nyanlegg og rehabilitering) og bruksfrekvens. Dette er bare delvis kompensert i budsjettet. Dersom denne utviklingen fortsetter i kommende planperiode vil ikke Lillehammer kommune være i stand til å opprettholde dagens tilrettelegging for fysisk aktivitet med en minimumsstandard på eksisterende anlegg.

I tilknytning til drift og vedlikehold av de private idrettsanleggene avsettes det heller ikke tilstrekkelig med midler til forsvarlig drift og vedlikehold for å opprettholde anleggenes standard. Dette er vanskelig å fullt ut dokumentere da hovedandelen av oppgavene løses gjennom dugnad og dermed ikke kommer tydelig fram i de enkelte idrettslag sine budsjetter

og årsmeldinger. Det vi med stor sannsynlighet kan fastslå er at idrettslagenes dugnadsinnsats tilknyttet drift og vedlikehold av anlegg er betydelige og representerer sannsynligvis mer (omregnet i reelle kostnader og årsverk) enn det som avsettes årlig over de kommunale budsjetter. Problemstillingene her er også den samme som for kommunale anlegg ved at det har vært en betydelig økning i volum(nyanlegg/rehabilitering) med påfølgende økt bruksfrekvens. Økt innsats tilknyttet drift og vedlikehold av anlegg må nødvendigvis gå på bekostning av andre prioriterte oppgaver, herunder tilrettelegging og gjennomføringen av selve aktiviteten for barn og unge.

For å opprettholde standard, kvalitet og tilgjengelighet på anleggene må idrettslagene øke sine inntekter (medlemsavgifter, reklame, leieinntekter, kommunalt tilskudd) og øke dugnadsinnsatsen tilknyttet anlegg framfor aktivitet, eller en kombinasjon av disse.

For anlegg som er tildelt spillemidler er det viktig å understreke at det stilles klare krav om at anleggseier har plikt til å holde anlegget åpent for idrettslig aktivitet i 30 år fra ferdigstilling av anlegget. Anleggseier plikter samtidig å holde anlegget i godkjent teknisk stand, samt påse at sikkerhetsforskrifter etterleves. For øvrig skal anlegget vedlikeholdes slik at det ikke forringes utover det som følger av normal slitasje og elde. Dersom nevnte forhold ikke etterleves vil det stilles krav fra departementet om tilbakebetaling av spillemidler (Forskrift og bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2013).

5.2.3 HOVEDUTFORDRINGER ØKONOMI

I tillegg til kostnader i forbindelse med investering i nyanlegg vil det være betydelige kostnader som går med til årlig ordinær drift av eksisterende anlegg og nyanlegg. Det bør med bakgrunn i dette legges betydelig vekt på rehabilitering/ombygging av eksisterende anlegg til mer driftsøkonomiske anlegg med høy bruksfrekvens framfor stadig utbygging av nye anlegg. Det viser seg dessverre ofte at det for kommunen og lag/foreninger er minst like store utfordringer å håndtere de løpende kostnadene til drift og vedlikehold, som til investeringer i nyanlegg. For å unngå forfall og dermed tidlig behov for nye store investeringer til rehabilitering er det avgjørende å dokumentere og kvalitetssikre avsatte midler til drift/vedlikehold og framtidig rehabilitering i forkant av utbygging av nyanlegg.

Det vil for inneværende planperiode være store utfordringer i å ivareta kvalitet og mangfoldet tilknyttet eksisterende anlegg tilrettelagt for fysisk aktivitet, kommunale og private. For om mulig å løse deler av disse utfordringene må man sannsynligvis vurdere andre driftsmodeller i kombinasjon med de som eksisterer pr. i dag. Anleggseiere og brukere må også akseptere at noen av dagens tilbud frafaller samt noe lavere standard tilknyttet flere av anleggene. Drift og vedlikehold er en meget stor utfordring som man må ta alvorlig. Viktig å ta med seg at de fleste idrettsanleggene i Lillehammer, inkludert de største og mest kostnadskrevede anleggene, har mottatt statlige spillemidler og hvor det stilles store krav til drift, vedlikehold og tilgjengelighet (se kap. 5.2.2). Dersom dette ikke etterleves vil det stilles krav fra departementet om tilbakebetaling av spillemidler.

5.3 AKTIVITET

Hovedmålet for kommunedelplanen er ”*naturopplevelse og fysisk aktivitet for alle*”. Som det framgår av plandokumentet innebærer ikke dette at det nødvendigvis skal bygges mange nye anlegg. Vi har i Lillehammer totalt sett middels til god anleggsdekning for de fleste idretter og former for fysisk aktivitet, både gjennom eksisterende anlegg og ikke minst gjennom naturen som omgir oss. Dette innebærer selvsagt ikke at det ikke eksisterer reelle anleggsbehov tilknyttet nyanlegg og rehabilitering, og det henvises her til prioritert handlingsprogram for anlegg.

For å realisere en målsetning om å få flere i fysisk aktivitet og ikke minst bidra til at fysisk aktivitet blant barn og unge øker i planperioden 2014 – 2017, må forholdene legges til rette for dette fra det offentlige sin side, og frivillige lag/foreninger må stimuleres til å bidra. Statlige spillemidler bidrar som kjent til utbygging av anlegg som basis for aktivitet, men i tillegg fordeles betydelige midler som aktivitetstilskudd direkte til idrettslagene i landets kommuner (de siste årene i underkant av kr. 1 mill til Lillehammer). Barn og unge i alderen 6 – 19 år er prioritert.

Ansvar for selve aktiviteten vil fortsatt være tillagt enkeltpersoner, idrettslag eller andre lag/foreninger. Dersom forholdene legges godt til rette vil eksempelvis lag og foreninger i langt større grad ha en reell mulighet til å bruke sine ressurser primært på aktivitet for barn og unge, dvs. gjennomføring av selve aktiviteten, istedenfor drift og vedlikehold av anlegg. Det offentlige har i dag, - og i framtiden, et særlig ansvar for dette (st.meld. nr.14 og st.meld. nr. 16).

I 2012 og 2013 har det vært gitt tilskudd til aktivitet i form av kompensasjon for leie av anlegg til kultur- og idrettsaktivitet med henholdsvis kr. 500.000,- og kr. 1.000.000,-. Det søkes i etterkant og faktisk betalt leiekostnad legges til grunn for tilskuddet.

Prisene for leie av anlegg for barn og unge i perioden redusert to ganger med henholdsvis 30% og 25%. Dette medfører en betydelig redusert leiepris for barn og unge. Avtalen mellom fotballen og Lillehammer kommune om at vinterdrift på kunstgressbanen skulle være selvfinansierende er også sagt opp, og det foreligger nå politisk vedtak om at leiepris for barn og unge på oppvarmet kunstgress (jan-mars) skal være tilsvarende som pris for barn og unge på øvrige kommunale anlegg.

Tilskuddene til drift av private idrettsanlegg og løypekjøring er i samme periode økt for at disse skal gis mulighet til å legge til rette for barn og unge på likeverdig måte.

Prioritert handlingsprogram for aktivitetstiltak (drift) i planperioden 2014 - 2017:

År	Prioritert tiltak	Årlig kostnad	Kommentar
	Fritak for leie av kommunale idrettsanlegg – barn og unge	1.000.000	Gratis leie av kom. idrettsanlegg for fysisk aktivitet rettet mot barn og unge. Innføring av fullt fritak. NB! arrangement er ikke med i grunnlaget.
	Aktivitetstilskudd lag og foreninger/andre	250.000	Tildeling av aktivitetstilskudd til lag og foreninger øremerket for tiltak som stimulerer til økt fysisk aktivitet m prioritert barn og unge
	Idrettsanlegg (kommunale/private)	500.000	Opprettholde min. standard tilknyttet idrettsanlegg med sikte på å øke bruksfrekvens/bedre tilgjengelighet. Flere i aktivitet.
	Idrettshaller (kommunale/private)	700.000	Opprettholde min. standard tilknyttet idrettshaller med sikte på å øke bruksfrekvens/bedre tilgjengelighet. Flere i aktivitet.
	Friområder/nærmiljøanlegg (kommunale/private)	300.000	Opprettholde min. standard tilknyttet aktivitetsanlegg med lavterskeltilbud med sikte på å øke bruksfrekvens/bedre tilgjengelighet, nye brukergrupper. Flere i aktivitet.
	Turveg, stier og skiløyper	300.000	Drift/vedlikehold av turveger, stier og skiløyper, Direkte driftstilskudd til lag/foreninger, LOT for å opprettholde/bedre lavterskeltilbud. Vedlikehold, tilrettelegging, skilt/info, kart.
	SUM	3.050.000	

5.4 ANLEGG

Planens Handlingsprogram tilknyttet anlegg og områder for fysisk aktivitet omfattes av planlagte utbyggings- og rehabiliteringsoppgaver i perioden 2014 – 2017 og av tidligere utbygde anlegg (planperioden 2009 – 2013) som avventer utbetaling av spillemidler. Det er en rekke forhold som har medvirket til prioriteringen av anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelser innenfor planens fireårige handlingsprogram:

- Sentrale føringer (stortingsmeldinger)
- Kommuneplan for Lillehammer kommune
- Kommunedelplanens målsetninger i planperioden
- Vurderinger foretatt av idrettsrådet etter innmeldte behov fra lag/foreninger
- Overordnet målsetning for Norges Idrettsforbund og Norges Olympiske komité
- Analyser/vurderinger gjennom utarbeidelse av dette plandokumentet
- Den totale økonomiske situasjonen til Lillehammer kommune
- Den totale økonomiske situasjonen til frivillige lag/foreninger i Lillehammer

Handlingsprogrammet tilknyttet anlegg for naturopplevelser og fysisk aktivitet er inndelt i 6 delkapitler:

- Kap. 5.4.1 og 5.4.2 tar for seg prioriterte behov tilknyttet badeplasser og grøntanlegg/byparker (ikke stønadsberettiget til statlige spillemidler)
- Kap. 5.4.3 tar for seg prioriterte behov tilknyttet sikring av areal. Tiltakene er stønadsberettiget til statlige tilskudd fra Miljøverndepartementet/Fylkesmannen.
- Kap. 5.4.4 og 5.4.5 tar for seg henholdsvis nærmiljøanlegg og ordinære anlegg i prioritert rekkefølge med kostnadsoverslag, og som grunnlag for søknad om spillemidler.
- Kap. 5.4.6 tar for seg viktige nyanlegg- og/eller utviklingsprosjekter som trenger ytterligere utredninger før det eventuelt søkes om spillemidler
- Kap. 5.4.7 viser en uprioritert liste over anleggsbehov.

5.4.1 BADEPLASSER

År	Anlegg/område	Type tiltak	Kostnad	Finansiering
2014	Vingnesvika badeplass	Oppgradering og utvidelse av oppholdsarealer. HC-toalett	400'	EK/SM
2014	Vingrom badeplass	Videreutvikle området i.h.t. plan.	350'	Statlig tilskudd
2015	Strandpromenaden	Videreutvikle området.	400'	EK/SM
2015	Korgen badeplass	Skilting ++	250'	EK/SM

5.4.2 BYPARKER/ ANDRE GRØNTANLEGG

År	Anlegg/Område	Type tiltak	Kostnad	Finansiering
2014	Søndre park	Fornye trebestand	250'	
2014	Søndre park	Skilt/informasjon	100'	
2014	Nordre gate	Fornye bjørkeallé i øvre del av gata.	200'	
2015	Nordre park	Rehabilitering/ombygging til bydelspark, forprosjektering	150'	
	Elveparken	Plan for Mesnaelva i området Kjærlighetsstien - Bruparken – Lilletorget - Spinnerivegen		
	Søndre park	Rehabiliterer murer og trappeanlegg		
	Jernbaneparken	Rehabiliterer lekeplassen		
	Utsiktsparken	Rehabiliterer vegetasjon, murer, trapper og belegg		

5.4.3 SIKRING AV AREAL

Sikring av areal kan være langsiktig grunneieravtale eller innløsning/kjøp av grunn. Innløsning av grunn til friluftsmål vil være stønadsberettiget til tilskudd fra Miljøverndepartementet/Fylkesmannens miljøvernavdeling.

År	Anlegg/Område	Type tiltak	Kostnad	Finansiering		
				MD/FM	K	P
	Turveg strandsonen	Grunneieravtale/innløsning for turveg fra Moshølen til nord for Lunds bilopphøggeri		x	x	
	Strandpromenaden	Innløsning / Grunneieravtale på området syd for Plantasjen		x	x	
	Tverrløypa	Innløsning av manglende lenker		x	x	
	Tuveitholmen	Grunneieravtale / innløsning for bruk av holmen til teltning/friluftsliv			x	
	Kristen Holbøs veg	Innløsning av friareal, nærmiljøanlegg/lekeplass		x	x	
	Nedfartsløype Balberg - Ekrom	Grunneieravtale			x	
	Turveg strandsonen	Grunneieravtale trase fra Renseanlegget til Trangerud			x	
	Byutvidelse sørover	Sikre grunn til sammenhengende grøntdrag fra Engesvea til Mjøsa			x	
	Fåberg	Innløsning/grunneieravtale friområde sør for Brunlaug Bru			x	
	Fåberg	Innløsning Langøya				

5.4.4 NÆRMILJØANLEGG

(14=2014 osv. N=Nyanlegg R=Rehabilitering)

År	Anlegg/område	Ansvarlig	Tiltak		Tot	Finansiering			Merknad
						SM	K	P	
2014									
14	Skogen II	Lhmr kommune	Nærmiljøanlegg. i utbyggingsområde.	N	800	400	400		Er en del av infrastrukturen i siste etappe i Skogenfeltet.. Arbeid utført. Søkt i 2012 og 2013. Fikk tilsagn til deler av anl. i 2013..
2015									
15	Måsåhaugen balløkke	Lhmr kommune	Rehabilitering balløkke	R	200	100	50	50	Samarbeid med velforeningen om rehabiliteringen
15	Vingrom skole og idrettspark	Lhmr kommune	Hinderløype	N	800	400	400		Utvikle skoleområdet
15	Vingar Idrettspark	Lhmr.kommune / Vingar IL	Div. aktivitetselementer på Treningsletta	R/N	600	300	?	?	Rehabilitering og videreutvikling i henhold til plan. Flere aktivitetselementer. Også elementer under ordinære idrettsanlegg
15	Røyslimoen Idr.park	Lhmr.kommune	Nærm.anl., rehab/videreutv.	N/R	400	200	200		
2016									
	Engesvea idr.park	Lhmr. Kommune	Bygge nytt idr. og nærm.anl.	N	1200	600	?	?	Planlegging i løpet av 2014 Flere aktivitetselementer, også ord. idrettsanlegg
2017									
	Vingnesvika	Lhmr.kommune	Videreutvikle anlegget	N	200	100	100		Oppgradere anlegg. Flere elementer inn
	Suttestadjordet	Lhmr.kommune	Rehabilitering/videreutvikle aktivitetsanlegget	R	200	100	100	-.	
	Mosodden	Lhmr.kommune	Videreutvikle nærmiljøanlegg	R/N	200	100	50	50	Oppgradere, flere elementer inn
	Saksheim skole	Lhmr kommune	Rehabilitering/videreutvikle aktivitetsområdet	R/N	400	200	200		
	Randgårdsjordet	Lhmr kommune	Rehabilitering/videreutvikle aktivitetsområdet	R/N	400	200	200		
	SUM PLANPERIODE								

5.4.5 IDRETTS- OG FRILUFTSANLEGG

(14=2014 osv. N= Nyanlegg R=Rehabilitering)

År	Anlegg/område	Ansvarlig	Tiltak		Tot	Finansiering			Merknad
						SM	K	P	
2014									
14	Kristins hall	Lillehammer kommune	Curlinghallen	N	21000	1900	17100	2000	Anlegg ferdigstilt. Fikk deltilsagn med kr. 2.mill.- i 2013.
14	Tverrløypa	Lillehammer kommune	Bru over Åveita	R	3500	1000	1700	800	Søkt siden 2010
14	Sportsplassen	Lillehammer kommune	Rehabilitering gard./toalett	R	2400	800	1600		Arbeid utført. Søkt siden 2012
14	Jorekstadhallen	AL Jorekstad	Utvidelse garderobekapasitet	N	1600	500	-	1100	Arbeid utført. Søkt siden 2011
14	Lilleh. Ol. Bob og akeb.	LOP	Rehabilitering tidtakeranl.	R	2400	800	-	1600	Søkt i 2012
14	Røyslimoen	Roterud II/LK	7-erbane kunstgress	N	3000	1000	800	1200	Arbeid igangsatt. Søkt siden 2012
14	Birkebeineren skist.	Olympiaparken	lys Rulleskitrasé	N	475	160	-	315	Arbeid utført. Søkt siden 2012
14	Birkebeineren skist.	Olympiaparken	Snøprod. Skiskytteranl.	N	2700	900	-	1800	Arbeid utført. Søkt siden 2012
14	Skiløype Flømyra	LOT / LK / LOP	Utbedre skiløype	R	540	270	-	270	Arbeid utført. Søkt siden 2012
14	Badedammen	Lillehammer kommune	HC-toalett	N	300	100	200	-	Arbeid utført. Søkt siden 2012
14	Skogen III	Lillehammer kommune	Grusbane	N	2300	700	1600		Arbeid utført. Søkt siden 2012
14	Strandpromenaden	Lillehammer kommune	HC-toalett	N	300	100	200		Arbeid utført. Søkt siden 2012
14	Kristins hall/Stampesletta	Lillehammer kommune	Treningshall IS	N	40000	10000	26000	4000	Arbeid utført. Tildelt kr. 4 mill. i prog.satsing på ishall. Søkt siden 2013
14	Skateanlegg Lillehammer	Lillehammer kommune	Multianlegg skate	N	4350	1000	2550	800	Arbeid igangsatt (detaljprosj.). Søkt siden 2013
14	Saksumdal	Rinna IL	Tidtakerbu og garasje	N	1200	400	-	800	Arbeid igangsatt. Søkt siden 2013
14	Birkebeineren skistadion	Olympiaparken	Oppgradere/modernisere traseer i henhold til dagens krav	R/ N	15000	3000	5000	7000	Arbeid utført. Søkt siden 2013
14	Birkebeineren skiskytterstadion	Olympiaparken	Nytt skivemateriell	R	2800	900	1900		Arbeid utført. Søkt siden 2013
	SUM 2014				103865	23530	58650	21685	
2015									
15	Korsåsen	NMK Sør-Gudbr.dal	Motorsportanlegg, trinn 1	N	5000	1667	x	3333	Søknader vil komme i flere trinn.
15	Tverrløypa, sør for Stampa	Lillehammer kommune	rehab Nybu+ kompl. Bredde enkeltparseller	R	1000	500	500		
15	Vingar Idrettspark	Vingar IL	7-erbane gress på treningsletta	N	1200	400	250	550	Er en konsekvens av utredningsarb. i forrige planperiode
15	Korsåsen	Lillehammer Skytterlag	Nyanlegg/erstatinganlegg	N	x	x		x	
15	Stampesletta	Lillehammer kommune	Rehabilitering friidrettsbana	R	3000	1000	2000		Dekket er i ferd med å bli utslitt og tett. Behov for full rehab.
15	Birkebeineren skist.	Olympiaparken	Målhus Birkebeineren skistadion	N	10000	1400	8600		Nytt målhus som følge av omlagt stadion/løyper.
15	Engesvea Idr.park, del I	Lillehammer kommune	Div. elementer.	N	x	x	x	x	Må gjennomføre planprosess for omr. i løpet av 2014.
15	Tverrløypa, Nord for Stampa	Lillehammer kommune	Kompl. Bredde skiløype/turveg	R	750	375	375		Flyttet fra 2011, behov for prosjektering av bru
15	Stampesletta	LK/Fotballen	Ny kunstgressbane	N	7500	2500	?	?	Må ses sammen med utredn. fotballhall. Kostnad har ikke hensyntatt evt. undervarme
15	Kristins hall	LK/LIK	Utvide gard.kap vestside	N	3000	500	1250	1250	Ny A-lagsgard. Tilrettel. for bruk til curling under YOG

Handlingsprogram

15	Campus Lillehammer	SOPP/HIL/LK?	Idrettshall – 2 flater	N	95000	15000	?	?	Detaljprosjekteres vinter 2014.
15	Strandsone Øst	Lillehammer kommune	Turvei Renseanl. – Fåberg	N	1200	600	600	x	Fullføre turveien gjennom Hovemoen
15	Kringsjåhallen	Lillehammer kommune	Rehabiliterer lysanlegg	R	1000	333	667		
15	Birkebeinerløypa	BB-arr/LK/?	Utvidelse av trasé fra Sjusjøen – Birkebeineren skistadion	N/ R	x	x	x	x	Må detaljplanlegges omfang og kostnad
15	Birkebeineren skistadion	Olympiaparken	Lager/servicebygg	N	3000	1000	2000		Nytt servicebygg/lager. Permanent bygg i stedet for årlig leie i forb. med arr.
15	Lysgårdsbakkene	Olympiaparken	Rehabiliterer HS 104	R	20000	5000	2000	13000	Oppdatere profil, samt omlegging av plast iht dagens krav.
15	Lysgårdsbakkene	Olympiaparken	Rehab lysanlegg i tilløpene	R	x	x	x	x	
15	Bob- og Akebanen	Olympiaparken	Rehabilitering takoverbygg og tekniske installasjoner.	R	x	x	x	x	
2016									
16	Skogenbana	LK/LFK/LKFK	7-erbane kunstgress	N	1800	600	600	600	Erstatte det gamle gresset fra Stampa. Forutsetter tredeling som for Kringsjåbana, dvs. 1/3 finansiert av lokal fotball.
16	Tverrløypa	Lillehammer kommune	Bru over Mesnaelva	R	1000	500	500		
16	Strandsone Øst	Lillehammer kommune	Turvei Renseanl. – Søre Ål	N	800	400	400	x	Fullføre turveien opp sør på Søre Ål via Trangerud
16	Engesvea Idr.park, del II	Lillehammer kommune	Div. elementer.	N	x	x	x	x	Må gjennomføre planprosess for omr. i løpet av 2014.
16	Korsåsen	Lillehammer JFF	Etablere lerdueanlegg som erstatter anl. på Flømyra	R	300	100		200	Flyttet over fra Flømyra til Korsåsen ifm. totalanlegg for skyting.
16	Kristins hall	Lillehammer kommune	Basishall	R	4000	1000	3000		Ombygging av idr.hallen i Kristins hall til Basishall - turn
16	Jorekstad idrettspark	AL Jorekstad	Rehab. Lys/vent. i idr.hallen Rehab garderobes	R	x	x	x	x	
16	Håkons hall	Olympiaparken	Rehabilitering av idrettsgulv	R	x	x	x	x	
16	Lysgårdsbakkene	Olympiaparken	Lager	R	3000	1000		2000	Behov for utvidet lager til å ivareta utstyr i forb. med plast og helårsdrift av anlegget
2017									
17	Tverrløypa	Bru over Åretta	Rehab bru	R	300	100	200		Kan ikke kjøres over med maskiner i dag.
17	Kanalen-Kanthaugen	Lillehammer kommune	Turveg/skiløype P-plass	N	x	x	x	-	
17	Stampesletta	Lillehammer kommune	Rehabiliterer garderobes	R	3000	1000	2000		
17	Korsåsen	NMK Sør-Gudbr.dal	Motorsportanlegg, trinn 2	N	5000	1667	x	3333	Søknader vil komme i flere trinn.
17	Stampesletta	LK/Fotballen	Rehab. kunstgress Øvre bane	R	3000	1000	2000		Omlagt i 2010. Forv. levetid 7-8 år pga vinterdrift+tot.bel.
17	Stampesletta	LK/Fotballen	Ny kunstgressbane II	N	7500	2500	?	?	Må ses i sammenheng med utredningsprosjekt fotballhall.
17	Stampesletta	Fotballen	Tribune på østsiden av øvre bane	N	x	-	?	?	Ønske om utvidet kapasitet. NB! Ikke tilskuddsberettiget
17	Plassering uavkl.	LK/Fotballen	Treningshall fotball	N	x	x	x	x	Må utredes i første halvdel av planperiode, plassering og løsning
SUM PLANPERIODE									

	Anlegg som det ble søkt spillemidler til i 2013.
	Anlegg prioritert i 2013. Ikke søkt spillemidler.
	Øvrige anlegg som var med i forrige planperiode.
	Nye prosjekter.

5.4.6 PLANLEGGINGSPROSJEKTER I PLANPERIODEN

Her følger en oversikt over planprosjekter som skal gjennomføres i planperioden og som forutsetter betydelige kommunale ressurser. De prioriterte prosjekter/planoppgaver kan få konsekvenser for prioritering av prosjekter og investeringer i det prioriterte handlingsprogrammet. Dette skal hensyntas ved den årlige rulleringen av planen.

År	Anlegg/område	Ansvarlig	Prosjektbeskrivelse
2014	Tverrløypa	Lillehammer kommune	Fullføring av Tverrløypa Innløsning/opparbeiding/kostn./finansiering
2014	Basishall	Lillehammer kommune	Må ses i sammenheng med ny flerbrukshall v/Høgskolen
2014	Turvei /skiløype BBS-Sjusjøen	LK/LOP/Birkebeinerarr. /LOT/andre	Utarbeide plan for trasé for birkebeinerarrangementene. Vil ivareta funksjon som turvei/skiløype.
2014	Fotballhall	Lillehammer kommune/fotballen	Treningshall fotball m/kunstgress, alternativt flere kunstgressbaner med undervarme. Plassering og omfang
2014	Engesvea idrettspark	Lillehammer kommune	Utarbeide plan for bruk av området
2015	Mesnavassdraget	Lillehammer kommune	Tilrettelegging friluftsliv. Tilgjengelighet, teltplasser, kanoplasser, skilting
2015	Strandsonen	Lillehammer kommune	Utarbeide plan med ulike aktivitetsmuligheter
2015	Nordseter	LOT/LK/andre	Plan for sti- og løypenettet i og inntil Nordseter.
2015	Sykkelprosjekt i byen og marka	Lillehammer kommune	Utarbeide plan for sykkelveier og sykkelstier i tilknytning til natur- og friluftsområder
2016	Turveinettet	Lillehammer kommune	Plan for utvikling av turveinett fra bebyggelsen ut i marka

5.4.7 UPRIORITERTE PROSJEKTER

(N= Nyanlegg R=Rehabilitering)

År	Anlegg/område	Ansvarlig	Tiltak	Kat
	Nærmiljøanlegg			
	Bregnevegen	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Brubakken	Rudsbygd IL	Rehabilitering balløkke	R
	Carl Haugens vei	Lhmr kommune/FGU	Rehabilitering balløkke	R
	Ekrom skole	Lhmr.kom./Fotballen	Nytt kunstgressdekke	R
	Furubakken	Lillehammer kommune	Videreutvikle nærmiljøanlegget	R/N
	Gjørtlervegen	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Grenadervegen	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Hammermoen	Lillehammer kommune	Aktivitetsanlegg	N
	Hestehoven	Lillehammer kommune	Videreutvikle nærmiljøanlegget	R/N
	Holteløkka	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Jorekstad Idrettspark	Faaberg IL	Ballbinge/nærmiljøanl.	N
	Kleivbakken	Lillehammer kommune	Videreutvikle anlegget	R/N
	Kr. Holbøsvei	Lhmr.kommune	Nærmiljøanlegg	N
	Krokvang	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Moajordet	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Norbana	Lhmr kommune/fotballen	Kunstgress på fotballbana	N
	Randgårdsjordet	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Skogenfeltet	Lhmr kommune/utbygger	Nærmiljøanlegg	N
	Skogforvalter Lies v.	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Stampesletta	Lhmr kommune/LIK	Puck/ballbinge	N
	Søre Langseth	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Idrettsanlegg			
	Birkebeineren Hestes.	Lhmr. Ride- og kj.klubb	Oppgradere og utvide dagens ridehall inkl. stallplasser	R/N
	Birkebeineren Hestes.	Lhmr. Ride- og kj.klubb	Ny utendørs konkurransebane	N
	Birkebeineren Hestes.	Lhmr. Ride- og kj.klubb	Ridestier – helårs, min 3 km	N
	Birkebeineren skistadion	Olympiaparken	Lys nye sprintløyper + snøproduksjon trinn II	N
	Bob- og Akebanen	Olympiaparken	Starttreningsbane	N
	Fløyra lerduebane	Lillehammer JFF	100m bane, rifle (stoviltprøve)	N
	Gropmarka vest	Lillehammer O-klubb	O-kart	N
	Huseskogen	Rudsbygd IL	O-kart	N
	Håndballhall	LFH09	Lagt inn etter høring.	N
	Håkons hall	Olympiaparken	Rehabilitering av idrettsgulv	R
	Håkons hall	Olympiaparken	Rehab. tak, lysanlegg, nytt SD-anlegg	R
	Jorekstad Idrettspark	Faaberg IL	Kunstgress ytre bane	N
	Jorekstad Idrettspark	Jorekstad AS	Utvidelse badeanl.	N
	Kinnkjølen	Rudsbygd IL	O-kart	N
	Kristins hall	Lillehammer kommune	Bordtennishall (nytt plan over idr.hall)	N
	Lysgårdsbakkene	Olympiaparken	Vindseil HS 138, flere smørebuer, mobil informasjonstavle	N
	Nedfartsløype Nord	BB Rennet / LK	Rehabilitering/omlegging	R
	Nyseterhøgda	NAK Lillehammer	Modellflyplass	N
	Olympiaparken	Olympiaparken	Terrengpark ski/snowboard	N
	Rudsbygd	Rudsbygd IL	Lysløype	N
	Rukkjølen	Rudsbygd IL	O-kart	R
	Røyslimoen Idrettspark	Lilleh. Kommune/ Roterud IL	Oppgradere lysanlegg kunstgressbanen	R
	Skoghallen	Lhmr Håndballklubb	Rehab. Montering heisvegg	N
	Stampesletta	Lillehammer kommune	Oppgradere lys matchbane	N
	Søre Ål	Lillehammer O-klubb	O-kart	R
	Søre Ål lysløype	Søre Ål IL	Langrennsstadion	N
	Plassering uavklart	Lillehammer Cykle Klubb	Sykelvelodrom	N

	Tyrili klatresenter	Tyrilistiftelsen	Klatresenter	N
	Friluftsliv			
	BB skistadion/Abbotj	Olympiaparken/LK	Friomr./bade plass	
	Birkebeinerløypa	?	Lysløype (til Sjusjøen)	N
	Busmoen – indre, sør	?	Hundelufteområde, inngjerdet	N
	Børke	Vingar IL	Turløype Børke-Traaseth-Skinnelien	N
	Fossvegen	LK/LOT/Andre	Rehabilitering	R
	Fåberg vestfjell	Fåberg Vestfjell Hyttefor.	Utvidelse av tur- og skiløyper i takt med ny hyttebygging	N
	Gamlevegen i Saksumdal	Saksumda GU/Rinna IL	Utvikling som tursti og skiløype	N
	Nedfartsløype Nord	BB Rennet / LK	Rehabilitering/omlegging	R
	Nordre Ål nedfartsløype	Lillehammer kommune	Ski/turløype	N
	Ringsvegutua	Lillehammer kommune	Rehabilitering	R
	Roterud – Vårsetergrenda	Roterud IL /LOT Sti- og løypek.	Skiløype, knyttet til løypa mot BB-skistadion	N
	Skiløyper byen-fjellet	LK / LOT Sti-og løypek.	Opprusting/rehabilitering	R
	Søre Ål - Skogenfeltet	Søre Ål IL	Opparb. planlagt trase ihht reg.plan	N
	Tverrløypa	Lillehammer kommune	Innløsning/opparbeiding	R/N
	Vingarparken-Vottestadhøgda	Vingar IL/Vingar GU	Turveg/skiløype	N
	Vingnes-Vingrom	Lillehammer kommune	Tursti langs Mjøsa. Opparb./skilting	N
	Vingnesvika-Leirvika	Lillehammer kommune	Tursti, opparbeiding, skilting	N
	Åsmyrløypa	Lillehammer kommune	Enkel rydding/utbedring	R
	Plassering uavklart	Lillehammer Brukshundklubb	Egen løype for trekkhundkjøring, 5 km	N